

T.C
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**İMAM HATİP ORTAOKULLARINDA YÜRÜTÜLEN KALİTE
TAKİP SİSTEMİ UYGULAMASININ YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİ
DOĞRULTUSUNDA İNCELENMESİ (MALATYA ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Doç. Dr. İbrahim AŞLAMACI

HAZIRLAYAN

Sümevra KARABULUT

MALATYA-2022

**T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

**İMAM HATİP ORTAOKULLARINDA YÜRÜTÜLEN
KALİTE TAKİP SİSTEMİ UYGULAMASININ YÖNETİCİ
GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA İNCELENMESİ
(MALATYA ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
Sümeyra KARABULUT**

**DANIŞMAN
Doç. Dr. İbrahim AŞLAMACI**

MALATYA-2022

ONUR SÖZÜ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “İmam Hatip Ortaokullarında Yürütölen Kalite Takip Sistemi Uygulamasının Yönetici Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi (Malatya Örneği)” başlıklı bu çalışmayı, baştan sona kadar danışmanım Doç. Dr. İbrahim AŞLAMACI’ nın sorumluluğunda tamamladığımı, verilerin toplanması ve analiz edilmesinde hiç kimseden yardım almadığımı, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı beyan ederim.

Sümevra KARABULUT
MALATYA-2022

ÖNSÖZ

Eğitim-öğretim, insanlık tarihi kadar eski bir faaliyet alanıdır. İnsan hayatında vazgeçilmez olan eğitim-öğretim her dönemde önemini korumaktadır. Her ülke kendi ideal ve amaçlarına uygun eğitim-öğretim hedefleri belirlemektedir. Eğitim ideali ve hedefi olmayan ülkelerin ilerleme göstermesi mümkün değildir. Eğitim imkânını daha çok okullar sağlamaktadır. Okullar akademik başarının sağlanmasının yanı sıra bireylerin sosyalleşme ihtiyacını da karşılamaktadır. Dersler aracılığı ile sağlanmak istenilen davranış değişikliği sosyal ve kültürel etkinliklerle desteklenmektedir.

Türk eğitim sistemi içerisinde önemli bir yere sahip olan İmam Hatip Okulları bünyesine aldığı öğrencileri akademik, dini, ahlaki yönden geliştirmeyi amaçladığı gibi, sosyal ve kültürel yönden de toplumla uyumlu, çevresine faydalı bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir. Zamanın şartlarına göre kendini her alanda yenilemeye ve geliştirmeye çalışan bu okullarda yürütülen çeşitli etkinlikler sistemli bir şekilde takip edilmektedir. Bu kapsamda İmam Hatip Okullarında uygulanan sosyal ve kültürel etkinlikleri daha sistemli hale getirmek ve düzenli kontrol etmek için Din Öğretimi Genel Müdürlüğü tarafından Kalite Takip Sistemi geliştirilmiştir. Bu çalışmada 2018 yılından itibaren uygulamaya konulan bu sistemin işleyişini, sürecin en önemli paydaşlarından olan okul yöneticilerinin görüşleri doğrultusunda incelenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda çalışmamız beş bölüme ayrılmıştır. Birinci bölüm giriş, ikinci bölüm teorik ve kavramsal çerçeve, üçüncü bölüm yöntem, dördüncü bölüm bulgular ve yorum, beşinci bölüm sonuç ve öneriler başlıklarından oluşmaktadır.

Uzun bir süreç sonunda ortaya çıkan bu çalışmanın hazırlık aşamasından sonuçlanmasına kadar pek çok kişinin katkısı ve emeği olmuştur. Öncelikle tez konumun belirlenerek tez çalışmamın yürütülmesini sağlayan ve çalışmalarım süresince bilgi, tecrübe ve değerli zamanlarını esirgemeyerek bana rehberlik eden danışman hocam Sayın Doç. Dr. İbrahim AŞLAMACI' ya teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca çalışmalarım süresince desteklerini esirgemeyen Prof. Dr. Cemil ORUÇ ve Doç. Dr. Tuncay KARATEKE başta olmak üzere tüm hocalarıma teşekkür ederim. Ve son olarak beni yetiştiren, her daim destekleyen kıymetli aileme sevgi ve şükranlarımı sunuyorum.

Sümevra KARABULUT

ÖZET

2012 yılında 14 yıl aradan sonra Türk eğitim sisteminin yeniden yapılandırılması sonucu kesintisiz 8 yıllık eğitim yerine 4+4+4 şeklindeki 12 yıllık zorunlu kademeli eğitim sistemine geçilmiş ve imam-hatip ortaokulları tekrar açılmıştır. Bu okullar, dini ve ahlaki değerlere sahip bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Amaçlarını gerçekleştirmek için akademik derslerin yanı sıra sosyal ve kültürel etkinliklere de yer verilmektedir. Bu kapsamda etkinliklerin uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi için Kalite Takip Sistemi adı verilen bir süreç yürütülmektedir.

Bu çalışmanın amacı İmam Hatip Ortaokullarında yürütülen Kalite Takip Sistemi (KTS) işleyişinin okul yöneticilerinin görüşleri doğrultusunda incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımına dayalı olarak durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak görüşme ve doküman inceleme teknikleri kullanılmıştır. Çalışma grubunu Malatya ili merkezinde bulunan İmam Hatip Ortaokullarında görev yapan 15 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Yarı yapılandırılmış 10 soru ile mülakatlar gerçekleştirilmiş, gerekli dokümanlar incelenmiş ve elde edilen veriler analiz edilerek bulgular raporlaştırılmıştır. KTS'nin yönetici görüşleri doğrultusunda incelendiği bu çalışmada elde edilen bulgular 8 temadan bunlara bağlı 10 kategoriden oluşmuştur. Ana temalar olarak KTS ile ilgili genel görüşler, yaşanan sorunlar, diğer okul türlerinde uygulanması, KTS'nin işleyişi, alanları, İmam Hatip Okullarının gelişimine etkisi, değerlendirme sisteminin gerekliliği ve öneriler şeklindedir. Sonuç olarak; KTS hakkında olumlu görüşler elde edilmiştir. Etkinliklerin uygulanmasında bazı sorunlar yaşanmaktadır. Fakat sorunlara rağmen KTS'nin gerekli olduğu, diğer okul türlerinde de olması gerektiği, okulları geliştirdiği sonucuna varılmıştır. Çalışmada elde edilen sonuçlardan hareketle birtakım önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: İmam-Hatip Ortaokulu, Kalite Takip Sistemi, Sosyal Kültürel Etkinlikler

ABSTRACT

As a result of the restructuring of the Turkish education system after an interval of 14 years in 2012, the 12-year compulsory education system in the form of 4+4+4 was replaced by an uninterrupted 8-year education system, and imam-hatip secondary schools were reopened. These schools aim to raise individuals with religious and moral values. In order to achieve its goals, social and cultural activities are also included in addition to academic courses. In this context, a process called Quality Tracking System is carried out for the implementation, monitoring and evaluation of the activities.

The purpose of this study is to determine whether the functioning of the Quality Monitoring System in Imam Hatip Secondary Schools really serves the purpose of these schools. The case study method based on the qualitative research approach was used in the research. Interview and document analysis techniques were used as data collection tools. The study group consists of 15 school administrators working in Imam Hatip Secondary Schools in the city center of Malatya. Interviews were conducted with 10 semi-structured questions, necessary documents were examined and the data obtained were analyzed and the findings were reported. The findings obtained in this study, in which KTS was examined in line with the opinions of the administrators, consisted of 8 themes and 10 categories related to them. The main themes are general views about KTS, the problems experienced, its application in other school types, the functioning of KTS, its fields, its effect on the development of Imam Hatip Schools, the necessity of the evaluation system and suggestions. As a result; Positive opinions were obtained about KTS. There were some problems in the implementation of the activities. However, despite the problems, it was concluded that KTS is necessary, should be in other school types, and that it improves schools. The study was concluded and some suggestions were made considering the problems experienced.

Keywords: Imam-Hatip Secondary School, Quality Tracking System, Social Cultural Events

İÇİNDEKİLER

ONUR SÖZÜ	i
ÖNSÖZ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ	viii
TABLolar LİSTESİ	ix
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Konusu ve Problemleri	1
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi	3
1.3. Araştırmanın Sayıtları.....	4
1.4. Araştırmanın Sınırlılıklar	4
1.5. İlgili Çalışmalar	4
1.6. Tanımlar.....	5
1.6.1. İmam Hatip Ortaokulu	6
1.6.2. Okul Yöneticisi.....	6
1.6.3. Kalite Takip Sistemi	6
2. TEORİK VE KAVRAMSAL ÇERÇEVE	7
2.1. Tarihsel Süreçte İmam Hatip Okulları	7
2.2. İmam Hatip Okullarının Amacı	11
2.3. Anadolu İmam Hatip Liseleri ve İmam Hatip Ortaokulları Vizyon Belgesi	12
2.4. İmam Hatip Okullarında Kalite Takip Sistemi.....	14
2.4.1. Kalite Takip Sisteminin Amaç ve İlkeleri	17
2.4.2. Kalite Takip Sistemi Alanları.....	18
2.4.3. Kalite Takip Sisteminin İşleyişi.....	22
2.4.4. Kalite Takip Sisteminde İlgili Paydaşların Görev ve Sorumlulukları ...	29
3. YÖNTEM	31
3.1. Araştırmanın Modeli	31
3.2. Çalışma Gurubu	31

3.3. Veri Toplanma Araçları	32
3.4. Verilerin Toplanması	33
3.5. Verilerin Analizi	33
3.6. Araştırmanın Geçerlik, Güvenirlik ve Etik Yönü.....	34
4. BULGULAR VE YORUM.....	35
4.1. Kalite Takip Sistemi Hakkında Genel Görüşler	35
4.1.1. KTS Hakkında Olumlu Görüşler.....	35
4.1.2. KTS Hakkında Olumsuz Görüşler	39
4.2. KTS' nin Diğer Okul Türlerinde Uygulanması İle İlgili Görüşler	41
4.3. KTS'nin İşleyişi Konusundaki Görüşler.....	43
4.4. KTS Uygulamasında Yaşanılan Sorunlar.....	46
4.4.1. Okul paydaşları Yönünden Yaşanılan Sorunlar	46
4.4.2. İmkânlar Yönünden Yaşanılan Sorunlar.....	49
4.5. Etkinlik Yapılan KTS Alanları Hakkında Görüşler.....	52
4.6. İmam Hatip Okullarının Gelişiminde KTS'nin Etkisine İlişkin Görüşler ...	53
4.7. KTS'nin Değerlendirme Sistemine İlişkin Görüşler.....	56
4.8. KTS'nin Daha Verimli Yürütülmesi İçin Öneriler.....	59
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	63
5.1. Sonuç	63
5.2. Öneriler	65
KAYNAKÇA.....	67
EKLER	70
Ek 1. Araştırmada Kullanılan Bilgilendirilmiş Onam Formu	70
Ek 2. Araştırmada Kullanılan Görüşme Formu	72
Ek 3. Etik Kurul Formu	74
Ek 4. Araştırma İzni	75

KISALTMALAR

Akt.	: Aktaran
Doç. Dr.	: Doçent Doktor
Vb.	: ve benzeri
İHO	: İmam Hatip Okulları/Ortaokulları
DP	: Demokrat Parti
LGS	: Lise Giriş Sınavı
İHL	: İmam Hatip Lisesi
AKP	: Adalet ve Kalkınma Partisi
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
TÜBİTAK	: Türkiye Bilim ve Teknoloji Araştırmaları Kurulu
DÖGM	: Din Öğretimi Genel Müdürlüğü
KTS	: Kalite Takip Sistemi
EBA	: Eğitim Bilişim Ağı
DÖGEP	: Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerini Geliştirme Planı
YÖGEP	: Yönetici Geliştirme Planı

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1. Genel müdürlük KTS ekranı	19
Şekil 2.2. KTS faaliyet planı listesi	24
Şekil 2.3. KTS faaliyet planı aylara göre sisteme kaydetme	24
Şekil 2.4. İl milli eğitim müdürlükleri faaliyetleri kabul veya reddet etmeleri	25
Şekil 2.5. Din Öğretimi Genel Müdürlüğü tarafından faaliyetler değerlendirme kriterlerine göre incelenerek kabul veya reddedilir.....	26
Şekil 2.6. Faaliyet fotoğrafları	26
Şekil 2.7. Din Öğretimi Genel Müdürlüğü faaliyetleri değerlendirme kriterlerine göre puanlama	27
Şekil 2.8. Değerlendirme kriterleri	28
Şekil 2.9. İli DÖGEP YÖGEP faaliyet planları.....	28

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 3.1. Katılımcı Okul Yöneticilerinin Demografik Bilgileri	32
Tablo 4.1. KTS Hakkında Olumlu Görüşler	35
Tablo 4.2. KTS Hakkında Olumsuz Görüşler	39
Tablo 4.3. KTS' nin Diğer Okul Türlerinde Uygulanması İle İlgili Görüşler	41
Tablo 4.4. KTS' nin İşleyişi Konusundaki Görüşler.....	43
Tablo 4.5. Okul paydaşları Yönünden Yaşanılan Sorunlar.....	46
Tablo 4.6. İmkanlar Yönünden Yaşanılan Sorunlar.....	49
Tablo 4.7. Etkinlik Yapılan KTS Alanları Hakkında Görüşler.....	52
Tablo 4.8. KTS' nin İmam Hatip Okullarının Gelişimine Etkisi Hakkında Görüşler ...	54
Tablo 4.9. KTS' nin Değerlendirme Sistemine İlişkin Görüşler	56
Tablo 4.10. KTS' nin Daha Verimli Yürütülmesi İçin Belirtilen Görüşler	59

1. GİRİŞ

Çalışmanın bu bölümünde; araştırmanın konusu ve problemleri, araştırmanın amacı ve önemi, araştırmanın sayıltıları, araştırmanın sınırlılıkları yer almaktadır.

1.1. Araştırmanın Konusu ve Problemleri

Eğitim her bireyin sahip olduğu en önemli haklardan biridir. Günümüzde okullar aracılığıyla yapılan eğitim, belli bir plan ve program dâhilinde yürütülmektedir. Okullarda uygulanan eğitim programları sadece dersler aracılığıyla bilginin aktarımını amaçlamaz. Aynı zamanda bireyleri sosyal ve kültürel etkinliklerle geliştirmeyi de amaçlar. Sadece bilgi aktarımının olması istenilen davranışların kazanılmasında yeterli olmamaktadır. Ayrıca bireyin sosyal ve kültürel etkinlikler ile edindiği davranışlar okul hayatının yanında, gerçek hayatına da etki etmektedir (Tetik, 2008:6).

Öğrencinin okulda mutlu olması, onun akademik başarısı üzerinde de olumlu etkiye sahiptir. Okula isteksiz gelen öğrencinin kendisinden istenilen performansı göstermesi güçtür. Öğrencilerin okulda mutlu ve başarılı olabilmelerinde okullarda derslerin yanında sosyal ve kültürel etkinliklerin de olmasının etkisi vardır. Kendi istek ve yeteneğine göre, kendini keşfetmesine yardımcı olan etkinlikler öğrencinin okulla bağını kuvvetlendirmektedir (Tetik, 2008:21). Bu çerçevede okullarımızda kulüpler adı altında sosyal ve kültürel etkinlikler gerçekleştirilmektedir. Bu etkinlikler aynı zamanda imam hatip okullarında da uygulanmaktadır. Türk eğitim sisteminin bir parçası olan imam hatip okulları ülkemizin köklü eğitim kurumlarındanıdır. Osmanlı'nın son dönemlerinde başlayan modernleşme hareketlerinin eğitime bir yansıması olarak ortaya çıkarak günümüze kadar gelen bu okullar dini ve ahlaki değerlere sahip bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır (Aşlamacı, 2017:21). Bu açıdan tercih edilen imam hatip okullarında, diğer okullardaki gibi, hedeflenen kazanımların gerçekleştirilmesinde dersler kadar sosyal ve kültürel etkinlikler de önem taşımaktadır. Bu okullar öğrencilerine verdiği eğitimi daha nitelikli hale getirmek için, öğretim programlarının yanı sıra dini ve ahlaki içerikli sosyal ve kültürel etkinlikler düzenlemektedir.

Derslerde teorik bilgilerle donatılan öğrenci sosyal ve kültürel etkinliklerle hayatın içinden bir şeyler öğrenecektir. Sosyalleşerek özgüven kazanan öğrenci her

alanda kendine yetecek bilgi ve birikimi almaya istekli ve açık olacaktır. (Tetik, 2008:26). İmam Hatip Okullarında her alanda kendine güvenen, lider konumda olan akademik ve ahlaki olgunluğa sahip bireyler yetiştirmeyi amaçlayarak; sosyal ve kültürel etkinliklerin de desteğiyle amacını gerçekleştirmeyi hedeflemektedir. Diğer okullarda yer alan sosyal ve kültürel etkinlikleri de uygulayan bu okullar ayrıca kendi hedeflerine uygun etkinlikler de planlamaktadır.

Bu okullardaki sosyal ve kültürel etkinliklere ilişkin Din Öğretimi Genel Müdürlüğü tarafından Kalite Takip Sistemi oluşturulmuştur. Bu sistem imam hatip liseleri ve ortaokullarında uygulama birlikteliği sağlamak için oluşturulan “Vizyon Belgesi” kapsamında geliştirilmiştir. Vizyon Belgesi Din öğretimi Genel Müdürlüğün birikimleri ile sempozyum, konferans, seminer ve çalıştay raporlarından faydalanılarak hazırlanmıştır (KTS Tanıtım Kılavuzu, 2022:2).

Kalite takip sistemi uygulanan etkinliklerin toplandığı, incelendiği, kalitesinin artırıldığı, etkinliklerin kabul veya reddedildiği, uygulanıp uygulanmadığının belirlendiği, düzenli bir takibin gerçekleştirildiği, erişiminin interaktif ortamda sağlandığı bir sistemdir. 2017-2018 eğitim öğretim yılında uygulanmaya başlanan bu sistem, 2018-2019 eğitim öğretim yılında etkinlikleri puanlamaya başlamıştır. Bu sistem kendini geliştirmeye devam etmektedir. Bu uygulama yoluyla il milli eğitim müdürlükleri ve genel müdürlük okullarda yapılan etkinlikleri bizzat takip edebilmekte ve katkı sunan öğretmenleri de tespit edebilmektedir. Din Öğretimi Genel Müdürlüğü vizyon belgesi ve kalite takip sistemiyle bireylere yaşadığı çağın bilgisini vermeyi ve becerilerini kazandırmayı hedeflemektedir (KTS Tanıtım Kılavuzu, 2022:2).

Bu sistem sayesinde 2017 yılından itibaren ülkemizdeki tüm imam hatip liseleri ve ortaokullarında yapılan sosyal ve kültürel etkinlikler takip edilmektedir. Bununla birlikte bu sistemin uygulama süreci ilgili paydaşların görüşleri doğrultusunda henüz araştırmalara konu edilmemiştir. Oysa sistemin geliştirilmesi, varsa eksikliklerin tespit edilebilmesi için ilgili paydaşların uygulama sürecine ilişkin görüşlerinin tespit edilmesi önemlidir. Bu paydaşlardan özellikle okul yöneticilerinin görüşleri, uygulama sürecindeki rollerinden dolayı ayrı bir önem taşımaktadır. Bu çerçevede araştırmanın problemi “İmam Hatip Ortaokullarında yürütülen Kalite Takip Sistemi uygulamasına

ilişkin yönetici görüşleri nelerdir?” şeklinde belirlenmiştir. Çalışmada bu problem çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- İmam Hatip Ortaokullarında görev yapan yöneticilerin KTS hakkındaki genel görüşleri nelerdir?
- Yöneticilerin KTS'nin işleyişine yönelik uygulamaları nelerdir?
- Yöneticilerin KTS alanlarına ilişkin görüşleri nedir?
- KTS'nin İHO'ların gelişimine etkisi nedir?
- Yöneticilerin KTS'nin değerlendirme sistemine ilişkin görüşleri nelerdir?
- KTS diğer okul türlerinde de uygulanmalı mıdır?
- KTS'nin daha verimli yürütülmesi için neler yapılabilir?

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın amacı İmam Hatip Ortaokullarında sosyal ve kültürel etkinliklerin daha sistemli hale getirilmesi için Din Öğretimi Genel Müdürlüğü tarafından geliştirilen KTS (kalite takip sistemi)'nin okul yöneticilerinin görüşleri doğrultusunda incelenmesidir. Ülkemizde toplumun önem verdiği imam hatip okullarından beklentiler diğer okullardan farklıdır. Burada öğrencilerin akademik yönden geliştirilmesiyle birlikte dini ve ahlaki değerleri kazanması da beklenmektedir. Bu açıdan bu okulların hedeflerini gerçekleştirmesinde öğretim programındaki derslerle birlikte yapılan sosyal ve kültürel etkinlikler de önem taşımaktadır. Bu nedenle bu etkinliklerin daha sistemi bir şekilde düzenlenmesi açısından geliştirilen kalite takip sisteminin incelenmesi önemlidir.

Sosyal ve kültürel etkinlikler bireylerin akademik ve kişilik gelişiminde önemli bir yere sahiptir. Etkinliklerin planlanması, uygulanması, takip edilmesi ayrıca bir çabayı gerektirmektedir. Bu kapsamda İHO (imam hatip okulları)'lar KTS ile yapılan etkinlikleri kontrol ederek uygulanmasının önemsenmesine katkı sunmaktadır. Araştırmamızın konusunu oluşturan bu sistemin amaca hizmet edip etmediğini incelemek bizim açımızdan önemlidir. Yürütülen bu araştırmanın bu okullardaki sosyal ve kültürel etkinliklere ilişkin geliştirilen kalite takip sisteminin olumlu ve olumsuz

yönlerini ortaya koyması açısından bu okullarla ilişkili karar alma sürecine katkı sağlaması ümit edilmektedir.

1.3. Araştırmanın Sayıtları

Bu araştırmada aşağıdaki sayıtlardan hareket edilmiştir.

- Yöneticiler mülakat sorularına samimi ve içtenlikle doğru cevaplar vermişlerdir.
- Araştırma amaçlı kullanılan yarı-yapılandırılmış mülakat formu araştırmanın konusu hakkında veri toplamak için yeterlidir.
- Araştırmaya katılan yönetici sayısı veri toplama açısından yeterlidir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıklar

- Araştırma bulguları 2022 yılında Malatya ili merkezinde bulunan imam hatip ortaokulunda görev yapan yaklaşık 15 okul yöneticisi ile yapılan yarı-yapılandırılmış mülakatla sınırlıdır.
- Nitel araştırmanın doğası gereği bu çalışmada elde edilen bulgular çalışma grubunun görüşleriyle sınırlıdır. Genelleme yapmak mümkün değildir.

1.5. İlgili Çalışmalar

İlgili literatür; “İmam Hatip Ortaokulları”, “İHO ‘larda yönetici görüşleri”, “Kalite Takip Sistemi” anahtar kelimeleriyle taranmıştır. İmam Hatip Ortaokulları ile ilgili yapılan çalışmalar oldukça fazladır. Araştırmaların çoğunun öğrenciler ile ilgili olduğu görülmüştür.¹ İmam Hatip Ortaokullarında yönetici görüşlerine ilişkin inceleme yapılan 1 araştırma makalesi, 1 yüksek lisans tezi ve 1 kitap çalışmasına ulaşılmıştır.

¹ Bu çalışmalardan bazıları şunlardır: Adar, Ç, Eroğlu, M. (2021). *İmam Hatip (Ortaokul-Lise) Okullarında Okumakta Olan Öğrencilerin Müzik Alguları Üzerine Bir Araştırma*. Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi, 7 (14), 270-297; Küçük, M. (2018). İmam Hatip Ortaokullarında Farklılıkların Yönetimine Dair Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; Ertaş, H. (Haziran 2019) “İmam Hatip Ortaokulu Öğrencilerinde Peygamber Tasavvuru (Niğde Örneği)”. Van İlahiyat Dergisi, 7/10: 21-40; Algur, H ve Kaya, Z. (Eylül 2021): “İmam Hatip Ortaokulu Öğrencilerinin Rol Model Tercihleri Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması”. Din bilimleri Akademik Araştırma Dergisi 21/2 769-796; Kara, F. R. (2017). Din eğitimi bağlamında kademeli eğitim sistemi ve İmam Hatip ortaokulları. *Talim: Journal of Education in Muslim Societies and Communities*, 1, 89–118. <http://dx.doi.org/10.12738/talim.2017.1.0001>

Kalite Takip Sistemi ile ilgili ise, Din Öğretimi Genel Müdürlüğü'nün internet sitesinde yayınladığı “KTS Tanıtım Klavuzu”na ulaşılmıştır. İlgili çalışmalar şu şekildedir.

Kaya, Elçiçeği, Acar (2021), “MEB 2023 Vizyonundaki İmam Hatip Ortaokulları ve Liseleri ile İlgili Hedeflere İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri” adlı araştırma makalesinde İstanbul ilinde bulunan İmam Hatip Ortaokullarında görev yapan 20 yönetici ve öğretmen ile mülakat çalışması uygulanmıştır. Çalışmada 2023 Vizyon Belgesi kapsamında 5 tema ve hedef belirlenerek görüşme soruları oluşturulmuş ve bu tema ve hedeflere ilişkin sonuca ulaşılmıştır.

Kuloğlu (2018), “Yönetici Görüşlerine Göre İmam Hatip Ortaokullarındaki Hafızlık Projesinin Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezinde İstanbul, Düzce ve Konya da hafızlık eğitimi projesi uygulayan İmam Hatip Ortaokullarında görev yapan 11 yönetici ile anket çalışması uygulanmıştır. Hafızlık projelerinin yurt içi ve yurt dışında araştırmalarının yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Aşlamacı (2017), “Paydaşlarına Göre İmam Hatip Ortaokullarında Din Eğitimi” adlı kitap çalışmasında İmam Hatip Ortaokullarında resmi ve örtük program konusunda öğretmen ve öğrenciler ile anket, yöneticiler ile görüşme tekniği ile çalışma yürütmüştür. “İmam Hatip Ortaokulu Açık ve Örtük Programında Din Eğitimine İlişkin Sonuçlar” başlıklarıyla sonuçlar ortaya konulmuştur.

KTS Tanıtım Kılavuzu, Dögm internet sitesinde yayınlanan kılavuzda KTS'nin amacı, hedefleri, alanları, iş akış süreçleri ve planlamalar anlatılmıştır. 7 alandan oluşan KTS okul yöneticilerinin koordinatörlüğü ile tüm İmam Hatip ortaokulları ve Liselerinde uygulanmaktadır.

Yapılan literatür taraması sonucuna göre İmam Hatip Ortaokullarında KTS'ye ilişkin herhangi bir çalışmaya ulaşılmamıştır. Mevcut çalışma bu konuda ilk çalışma olarak değerlendirilebilir.

1.6. Tanımlar

Okullarda Sosyal ve kültürel etkinliklerin öğrencilerin akademik, mesleki, kişisel gelişimi ve sosyal hayatı için önemli bir yeri vardır. Tüm okullarda uygulanan etkinlikler İHO'larda ayrıca ilgi görmektedir. Etkinliklerin bir düzen içinde yapılması,

yönetilmesi ve arşivlenmesi noktasında interaktif bir uygulama olan KTS geliştirilmiştir. Bu sistemin kontrolünün sağlanmasında öncelikli görev okul yöneticilerine verilmiştir. Bu bağlamda çalışmanın ilgili kavramları olan imam hatip ortaokulu, okul yöneticisi, KTS kavramları incelenmiştir.

1.6.1. İmam Hatip Ortaokulu

İmam Hatip Ortaokulu; İmam Hatip Okullarının ilk kademesini oluşturan, öğrencileri dini ve ahlaki değerlere göre yetiştirmeyi amaçlayan eğitim kurumlarıdır. İmam Hatip Ortaokulları cumhuriyet dönemi boyunca Türk eğitim sistemi içerisinde yer almıştır. Ancak; 28 Şubat sürecinde kapatılmış olup, 2012 yılında tekrar açılmıştır. Bu okulların tekrar açılması 2012 yılında yapılan kanuni düzenlemeyle 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitim kaldırılıp 4+4+4'den oluşan 12 yıllık zorunlu eğitime geçilmesiyle gerçekleşmiştir (Aşlamacı, 2017:21-23).

1.6.2. Okul Yöneticisi

Okul yöneticisi Okulların amaçlarına uygun bir şekilde yönetilmesinden, değerlendirilmesinden ve geliştirilmesinden sorumlu olan yetkilidir. Okul yöneticileri genelde müdür olarak isimlendirilmiştir. Okul müdür baş yardımcısı ve müdür yardımcısı da okul yöneticisi statüsündedir. Müdür baş yardımcısı ve müdür yardımcısı okul ile ilgili her türlü iş konusunda müdürün verdiği görevleri yapar ve müdüre karşı sorumludurlar (MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği: 12).

1.6.3. Kalite Takip Sistemi

Kalite Takip Sistemi Milli Eğitim Bakanlığının ve Din Öğretimi Genel Müdürlüğünün amaçları doğrultusunda hazırlanan Vizyon Belgesi'ndeki faaliyet planlarının uygulanarak interaktif ortama aktarılmasını sağlayan sistemdir. Vizyon Belgesi'nde belirtilen konular ile ilgili eylem planlarının hazırlanması, belli bir takvime göre uygulanması Kalite Takip Sistemi üzerinden gerçekleştirilmektedir. KTS ile İl Milli Eğitim Müdürlükleri ve Genel Müdürlük okullarda yapılan faaliyetleri doğrudan takip etme imkânı bulmuştur (KTS Tanıtım Kılavuzu:2).

2. TEORİK VE KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Tarihsel Süreçte İmam Hatip Okulları

İmam hatip okulları açıldığı zamandan beri ülkemizde önemini koruyan en köklü eğitim kurumlarından biridir. Bu okulların tarihi Cumhuriyet döneminde 1924 yılında Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile başlamaktadır. Ancak bu okulların orya çıkışının fikri ve uygulamaya dönüp pratikleri Osmanlı Devleti'nin özellikle Tanzimat döneminden itibaren giriştiği modernleşme sürecinde bulmak mümkündür (Aşlamacı, 2014:25).

2. Meşrutiyet döneminde medrese ıslah çalışmaları kapsamında nizamnameler çıkartılmıştır. Bunun yanı sıra imam-hatip, müezzin ve vaiz gibi din görevlilerinin yetiştirilmesi için özel amaçlı medreseler de açılmıştır. Bu medreselerin ilki Medresetü'l- Vaizin'olmuştur. Fakat bu medrese çeşitli nedenlerden dolayı başarılı olamamıştır. Yine din hizmetleri alanında imam-hatiplerin yetiştirilmesi için yeni bir medrese kurulmuştur. Medresetü'l Eimme-ve'l Huteba adındaki bu medrese "İmam ve Hatipler kısmı" ve "Müezzin kısmı" olarak iki kısımdan oluşmuştur. Bu medreseler 1. Dünya Savaşı şartlarında yeterince ilgi görmeyince 1919 yılında "Medresetü'l İrşad" adıyla birleştirilmiştir (Aşlamacı, 2014: 58-60).

Osmanlı Devletinin Tanzimat sonrası döneminde eğitim öğretim medreseler, mektepler ve yabancı okullarda yapıyordu. Her üçünde de farklı bir fikri yön mevcuttu. Cumhuriyetin ilanı ile birlikte yapılan tartışmalar sonucu bu okulların ayrı ayrı varlıklarını devam ettirmeleri yerine hepsinin tek bir çatı altında toplanmasının daha uygun olacağı sonucuna varılmıştı. Bunun üzerine 3 Mart 1924 tarihinde çıkarılan Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile bu eğitim öğretim kurumları Maarif Vekaletine bağlanarak tek elden yönetilmeye başlanmıştır (Aşlamacı, 2017: 41). Bu kanunla beraber din adamı yetiştirilmeye yönelik okulların açılması kanuna bağlanarak İmam ve Hatip okulları için hukuki zemin oluşmuş oldu. İmam ve Hatip mektepleri ders programları oluşturularak eğitime başlamıştır. 1924-1926 eğitim öğretim dönemine baktığımızda İmam ve Hatip Mekteplerinin sayısı 29'dan 20 ye inmiştir. Daha sonraki yıllarda (1926-1927) Kütahya ve İstanbul İmam ve Hatip Mektebi dışındaki mektepler kapatılmıştır. 1929-1930 eğitim öğretim yılında ise geriye kalan bu iki İmam ve Hatip Mektebi de kapatılmıştır (Emiroğlu, 2016: 62).

İmam ve Hatip Mekteplerinin kapatılmasının altında yatan sebebin öğrenci azlığı olduğu bilinen bir durumdur. Fakat öğrencilerin zamanla İmam ve Hatip Mekteplerine olan iştiağının azalmasında çok daha farklı sebepler vardır. Cumhuriyet dönemiyle birlikte eğitim, sağlık, tarım ve teknik alanlarda kalkınma başlamıştır. Gençler bu alanlarda daha çok iş imkânı buldukları için din hizmetlerine ilgi göstermemişlerdir. Ayrıca bu okulların lise kısımlarının açılmaması, yüksek öğrenime geçişi sağlamaması, medrese de olan imkanların olmaması, halkın bu okullara olan güveninin azalması gibi sebepler sayılabilir. İmam ve Hatip Mekteplerinin kapatılmasından sonra 1949 yılına kadar mesleki din eğitimi veren okullara rastlanılmamaktadır. İmam ve Hatip Mekteplerinin yokluğu toplumda günden güne hissedilmeye başlamıştı. Yaşanan eksikliği fark eden dönemin hükümeti tarafından 15 Ocak 1949'da Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak 10 aylık İmam Hatip Kursları açılmıştır (Oğuz, 2001: 302).

Açılan İmam Hatip Kurslarının da yeterli olmadığı halk tarafından anlaşılınca yeni arayışlara yönelmeye başlanmıştır. 1950 yılında yapılan seçimleri kazanan Demokrat Parti İmam Hatip Okullarının yeniden açılmasını sağlamıştır (Öcal, 2011: 172).

Birinci devresi dört, ikinci devresi üç yıl olarak belirlenen İHO' ların ders müfredatları, bu okulların kurulmasında büyük emeği olan Mahmut Celalettin Ökten tarafından hazırlanmıştır. Hazırlarken bu okulların hem dini yönden hem de modern ilimler yönünden kaliteli öğrenciler yetiştirilmesini amaç edinmiştir (Aşlamacı, 2014:100-107).

DP döneminde İHO' lar varlığını önemli bir şekilde devam ettirmiştir. Fakat 1960 yılına gelindiğinde askeri bir darbeye yönetim el değiştirmiştir. Darbenin gerekçesi DP'nin laikliğe aykırı eylemler içerisine girmesi olmuştur. Bu darbeye halk İHO' ların varlığı ve geleceği ile ilgili endişeye kapılmıştır. Beklenmedik bir şekilde İHO' lar varlığını gelişerek devam ettirmiştir (Emiroğlu, 2016: 124).

Bundan sonraki dönemlerde ülkemiz günümüze gelene kadar birçok iktidar değişikliğine gitmiştir. Her iktidarı alan idareciler mutlaka İHO' lar hakkında kararlar almışlar ve uygulamışlardır. 1960 darbesi sonrası kurulan hükümetler dönemine baktığımızda İnönü hükümetleri döneminde akıllarda kalan dönemin Milli Eğitim Bakanı olan İbrahim Öktem'in İHO' lara karşı olumsuz tutumu olmuştur. Süleyman

Demirel Hükümetleri dönemine gelindiğinde ise birçok İHO açılmıştır. Demirel Hükümetinin iktidarlığı boyunca toplamda 72 tane İHO açılmıştır. Ayrıca İHO mezunlarına yükseköğretim kapısı da açık tutulmuştur (Öcal, 2011: 92-95).

1971 askeri muhtıra sonrası Demirel hükümeti istifa etmiştir. Sonrasında kurulan Nihat Erim hükümeti İHO'lar için yeni düzenlemelerin yapılacağını vurgulamıştır. Fakat bu düzenleme daha çok tedbir içerikli bir düzenlemeyi ifade etmiştir (Öcal, 2011: 207). İHO'lar bu dönemde orta kısımlarının kapatılması ve kız öğrencilerin kaydının durdurulması dışında bir kayba uğramamıştır. 1973'den sonra meslek okullarının "lise" adıyla anılmasıyla beraber İHO da lise statüsüne kavuşmuştur. Bu dönemde İHO'ların kısmi de olsa orta kısımları da açılmıştı. 70'li yılların sonuna doğru İHO'lar sayı olarak daha fazla gelişim gösterdi. Milli Selamet Partisi'nin üç koalisyon hükümeti arasında bulunması da etkili olmuştur. 1980 yılına gelindiğinde ise 12 Eylül de bir askeri darbe daha karşımıza çıkmıştır. İHO'ların orta ve lise kısımlarının müfredatları yeniden düzenlenmiştir (Aşlamacı, 2014: 116-125).

Kenan Evren liderliğinde yapılan darbe sonrası İHO'ların kapatılması beklenmiş fakat böyle bir şey olmamıştır. Sadece yenilerinin açılmasına müsaade edilmemiştir. 1983 yılında Bülent Ulusu hükümeti Turgut Özal a devretti. Turgut Özal'ın kurduğu ilk hükümet programında İHO çok da yer almamıştır. Fakat programında Almanca eğitiminin de olduğu Anadolu İmam Hatip Liseleri açılmasına karar verilmiştir. Beklenilenin aksine İHO'nun sayısı arttırılamamıştır. Özal'ın ikinci kurduğu hükümet döneminde ise 7 tane İmam Hatip Lisesi açılmıştır. Ayrıca lise kısmına geçilmesine izin verilmeyen 38 okula lise kısmına geçiş izni verilmiştir. Bu dönemde dikkat çeken diğer durum ise ders programına seçmeli derslerin eklenmesi olmuştur (Öcal, 2011: 235-250).

90'lı yıllara gelindiğinde İHO'lardan mezun olan öğrencilerin kendi meslekleri dışındaki alanlara yönelerek üniversiteye yerleştikleri görülmektedir. Bu dönemi artık niteliksel anlamda gelişme dönemi olarak görebiliriz. Bu gelişmeler bazı çevreleri ve devlet kademelerindeki bazı zihniyetleri rahatsız etmiştir. 1996 da toplanan 15. Milli Eğitim Şurasında İHL'lerin geleceğini etkileyecek bir karar almışlardır. İlköğretimde kesintisiz sekiz yıllık eğitim yapılmasına ve tek diploma verilmesine karar verilmiştir.

Ayrıca lise mezunlarının da sadece kendi alanlarına teşvik edilmesi kararlaştırılmıştır (Aşlamacı, 2014: 132-134).

Ülkemiz 28 Şubat 1997 de tekrar bir askeri darbeye maruz kalmıştır. 15. Milli Eğitim Şurasında alınan kararları uygulamaya koymuştur. Üniversiteye geçişlerde katsayı uygulaması başlatılmıştır. Din eğitimi veren diğer kurumlarla beraber İHL'lerde sınırlandırılmıştır (Aşlamacı, 2011:142). 28 Şubat dönemini sancılı bir şekilde geçiren ülkemiz 2002 seçimleriyle yeniden bir umuda kavuşmuştur. 2 Kasım 2003 yılında Adalet ve Kalkınma Partisinin iktidara gelmesiyle İHO'larla ilgili ümitlerde yenilendi. Çünkü AK Parti içerisinde, başta Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere, İHO mezunlarının olması bu okullarla ilgili yeni düzenlemelerin yapılacağı beklentisini yükseltmiştir (Aşlamacı, 2017: 189).

Başta katsayı uygulamasının kaldırılması için uğraşan AKP hükümeti Genel Kurmay Başkanlığı, rektörler, STK'lar ve Danıştay engeline takılmıştır. Bu sorunu ancak 2009 yılında kısmen çözebilmişlerdir. Sorunun tamamen ortadan kalkması ise ancak 12 yıllık kesintisiz eğitimin başlamasıyla 2012 yılında olmuştur. Ayrıca 4+4+4 kademeli eğitimin uygulanmaya başlanmasıyla İHO'ların orta kısımları da yeniden açılmış oldu (Aşlamacı, 2017: 191).

AKP iktidarının kaldırdığı engeller sonrası İHO'larda niceliksel olarak artış gözlenmektedir. Bu okullar sadece ülkemize hizmet etmemekte, çeşitli ülkelerde de bu okullara benzer eğitim kurumları açılmaktadır. Bu anlamda İHO'lar aynı zamanda farklı Müslüman toplumlara model bir hüviyete de sahip olmuştur (Aşlamacı, 2017: 192-195). 14 yıl aradan sonra açılan bu okullara halkın ilgisi de çok olmuştur. Bu okulların müfredatı genel ortaokulların programlarıyla aynıdır. Ayrıca din eğitimi ve öğretimi de verilmektedir. Bu yönüyle çocuklarının dini ve ahlaki değerlere sahip olarak yetişmesini isteyen veliler tarafından önemli ölçüde tercih edilmektedir (Aşlamacı, 2017:23).

Karateke'nin İmam Hatip Ortaokullarına ilişkin sayısal verileri ortaya koyduğu çalışmasına göre; 2012-2013 yılından itibaren günümüze kadar gelen süreç içerisinde İmam Hatip Ortaokullarının sayısında artış görülmektedir. Aynı zamanda öğrenci sayısında da günümüze kadar sürekli artış olduğu tespit edilmiştir. Bu okullara kayıt yaptıran öğrencilerin cinsiyet açısından artışı ise kız öğrencilerde daha fazla olduğu görülmüştür (Karateke, 2018:7).

2.2. İmam Hatip Okullarının Amacı

İmam Hatip Okulları Cumhuriyet tarihinden itibaren dönüşerek günümüze kadar gelmiştir. Bu dönüşüm aynı zamanda amaçları yönünden de gerçekleşmiştir. Bu okulların amacı ilk olarak Tevhid-i Tedrisat kanununda belirtilmiştir. Yasal dayanağının olduğunu gösteren bu kanuna göre İmam Hatip Okulları din hizmetlerini yerine getirecek din görevlilerini yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Zamanla bu amacının yanında yükseköğretime geçiş amacı da ortaya çıkmıştır (Aşlamacı, 2014:172). Milli Eğitim Sistemi içerisinde yer alan İmam Hatip Okulları kişileri hem mesleğe hem de yüksek öğrenime hazırlamayı amaç edinen eğitim kurumları olmuştur (Öz, 2022:106).

Bu okulların müfredatlarına bakıldığında hem dini hem modern ilimleri içeren derslerin mevcut olduğu görülmektedir. Böyle bir müfredata dayanarak İHO'nun kuruluşunda büyük emeği olan Mahmut Celalettin Ökten İHO'ların kuruluş amacını şöyle ifade eder. "Modern ilimlerle mücehhez, asrın ihtiyaçlarını müdrik, şarkı ve garbı iyi bilen, tavizsiz fakat müsamahakâr, münevver din adamı yetiştirmek". Yine aynı şekilde dönemin milli eğitim bakanı olan Tefik İleri de bu okulların kuruluş amacının münevver(aydın) din adamı yetiştirmek olduğunu ifade etmiştir (Aşlamacı, 2014:101). Toplumun büyük çoğunluğu İHO'ları din öğretilen yerler olması yanında dünyevi ilimlerin de tahsil edileceği kurumlar olarak görmektedirler (Aşlamacı, 2014:178). Bu okulların kız çocukları ve fakir ve kırsal kesimde bulunanlara okuma imkânı sunmak, milli ve dini değerlere sahip öğrencilerin yetiştirilmesi, milli kültür ve manevi değerler arasındaki bağın güçlenmesi, halk ve aydın kesim arasındaki ayrımı azaltmak gibi resmi olmayan amaçları vardır (Aşlamacı, 2014:180).

İHO'ların amaçlarından biri de verdiği eğitimle bireyleri kavga, çatışma, haksızlık, adaletsizlik ve zulüm gibi olumsuz davranışlardan uzaklaştırmaktır. Geçmişten günümüze İHO'lardan mezun olan öğrencilerin büyük çoğunluğunda şiddet eğilimine rastlanmamıştır. Bunun aksine toplum tarafından örnek gösterilen bir kesim olmuştur (Öz, 2022:100). İHO'lar sadece din hizmetlerini yürütecek meslek guruplarını değil aynı zamanda bürokraside, yönetimde, eğitimde, iş, siyaset, ekonomi dünyasında hizmet edecek bireyler yetiştirmeyi amaçlamıştır (Öz, 2022:106).

İmam Hatip okullarının açık program kapsamındaki amaçlarının yanı sıra örtük program kapsamında da amaçları olmuştur. Bu kapsamda öğrencilerin dini ve ahlaki

duyarlılık kazanmaları, okul ikliminin dini ve ahlaki değerleri yansıtması, okul paydaşları arasındaki ilişkilerin din eğitime duyarlı hale getirilmesi, dini ve ahlaki değerlerin yaşantıya geçirilmesi gibi amaçlar sayılabilir. Bu amaçlar doğrultusunda İHO'larda yapılan sosyal ve kültürel etkinlikler, sanatsal, sportif, mesleki faaliyetler örtük program amaçlarını gerçekleştirmede önemli bir yere sahiptir (Aşlamacı, 2014:105-109). KTS bu etkinlik ve faaliyetlerin interaktif ortama taşınmasında, uygulanmasında ve değerlendirilmesinde İHO'lara katkı sağlamaktadır.

Kısaca, İmam Hatip Okullarının amacı; Millî, manevi, tarihi ve kültürel mirasına sahip çıkan, medeniyetimizin değerlerini koruyan; aynı zamanda ahlâkî ve insani değerleri benimseyen, okuyan, düşünen, araştıran, yorumlayan, sorgulayan, yapıcı, üretken, bilgi ve hikmetin yolunda giden, çağımızın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donanmış bireyler yetiştirmektir (DÖGM Vizyon Belgesi, 2017:3).

2.3. Anadolu İmam Hatip Liseleri ve İmam Hatip Ortaokulları Vizyon Belgesi

Eğitim topluma yön veren ve toplumu derinden etkileyen bir öneme sahiptir. Bu öneminden dolayı Milli Eğitim Bakanlığı eğitime nitelik kazandırmak için 2023 Eğitim Vizyonu Belgesini oluşturmuştur. Bu belge Türk Eğitim Sistemi'nin temel amacı olan milli değerleri benimseyen iyi bireyler, yurttaşlar ve meslek sahipleri yetiştirmeyi amaçlamaktadır (Ceylani,2020:7).

2023 Vizyon Belgesi ilk olarak ailelerin sorumluluklarına dikkat çekmektedir. Bununla beraber öğrenci, öğretmen ve okul kavramalarına vurgu yapmaktadır. Tüm bunların içerisinde paydaşların öğrenci etrafında birleşmesini esas almaktadır (Şahin, 2021:6).

Anadolu İmam Hatip Liseleri ve Ortaokulları Vizyon Belgesi, Eğitimde 2023 Vizyon Belgesi kapsamında oluşturulmuştur. Din Öğretimi Genel Müdürlüğü tarafından okullar arasında uygulama birlikteliği sağlamak için hazırlanan bu Vizyon Belgesi DÖGM' in kendi ifadesiyle kemiyeti ihmal etmeden keyfiyeti merkeze alan anlayışla öğrencilere yaşadıkları çağın bilgisini vermeyi ve becerilerini kazandırmayı amaçlamaktadır. Ayrıca öğrencileri milli, manevi, ahlaki ve insani değerlere sahip, kültürüyle bütünleşmiş, farklı kültürlere saygılı, ülkesine ve tüm insanlığa faydalı bireyler olarak yetiştirmek hedeflenmiştir. Vizyon Belgesi'nin amaç ve ilkeleri Vizyon Belgesi'nde belirtildiği üzere şu şekilde açıklanabilir.

“AMAÇLAR: Bakanlığımızın nitelikli insan ve nitelikli toplumu amaçlayan çalışmalarının etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesinde ve belirlenen amaçlara ulaşılmasında rol almak, Üst politika belgeleri ile merkez ve taşra teşkilatı önerilerini etkin ve verimli bir faaliyet planına dönüştürmek, koordine etmek, uygulamak ve izlemek, Ulusal ve küresel düzeyde eğitim ve öğretimde standart ve kaliteyi, küresel ihtiyaçlar ve beklentiler bağlamında daha ileriye taşımak ve süreklilik kazandırmak, Anadolu imam hatip liselerinde ve imam hatip ortaokullarında kalite geliştirmek ve kurum kültürü oluşturmak, Millî, manevî, ahlâkî, insanî ve kültürel değerleri benimseyen; okuyan, düşünen, yorumlayan, araştıran ve sorgulayan; insanlığa karşı sorumluluk duyan, yapıcı, üretken; çağımızın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donanmış; bilimin ve hikmetin yolundan giden; insanlığa yararlı olma bilincinde, medeniyetimizin değerlerine, tarihî ve kültürel mirasına sahip çıkıp geliştiren ve yaygınlaştıran bireyler yetiştirmek, Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre akademik, meslekî, sosyal ve kültürel gelişimlerine çok yönlü katkıda bulunmak amacıyla yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde bilimsel, meslekî, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetler düzenlemek ve onların katılımlarını sağlamak, Değişen ve dönüşen dünya şartlarını göz önünde bulundurarak yabancı dil sorununu çözmüş, uluslararası düzeyde akranları ile rekabet edecek seviyede bilgi ve kültür sahibi, farklı ırkları ve kültürleri tanıyan, sosyo-ekonomik gelişmeleri fark eden, dünya ve Müslüman toplumlar ile sosyal ilişkiler kurabilen, özgüveni yüksek, 21. yüzyılda aktif şekilde rol alabilecek yenilikçi ve dinamik bireylerin yetişmesine katkı vermek, Eğitim ve öğretim ortamlarının yenilenmesi, geliştirilmesi ile eğitim teknolojilerinin öğrenme süreçlerinde etkin kullanılmasına yönelik faaliyetlerin yürütülmesi sağlamak, Öğrencilerin akademik ve bilimsel başarılarının yanı sıra bedensel, zihinsel ve ruhsal gelişimlerinin desteklendiği, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yönlendirildiği, sağlıklı, nitelikli ve güvenli eğitim ortamlarının oluşturulduğu çalışmalar gerçekleştirmek, Öğrencilerin kendileri ile ilgili karar alma süreçlerinde etkin olarak yer almalarını sağlamak, veli ve okul yönetimi arasındaki ilişkileri daha kapsamlı ve verimli bir hale getirmek, Öğrencileri fen bilimleri, sosyal bilimler, temel İslam bilimleri, yabancı dil, spor ve sanat dallarında ilgi duydukları alanlara yönelik bir üst öğrenime hazırlamak,

TEMEL İLKELER: Bu vizyon belgesinin uygulanmasında 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve yayımlanan bütün Yönetmelikler, Yönergeler, Genelgeler, ilgili mevzuat ve resmî yazılar esas alınır. Öğrencileri fen bilimleri, sosyal bilimler, temel İslam bilimler, yabancı dil, spor ve sanat dallarında ilgi duydukları alanlara yönelik bir üst öğrenime hazırlamak. Okullarda, öğrencilerin düşünme, araştırma, öğrenme, sorgulama ve uygulama becerilerini geliştirmeleri ekseninde çalışmalar yürütülür. İmam hatip okulları kurumsallaşmak, kurum kültürü oluşturmak, bulunduğu bölgenin en nitelikli ve lider okulu olmak için özgün çalışmalar planlar, mevcut sistem devam ederken yeni gelişmeler ışığında daha ileri hedeflere doğru yürüyüşünü gerçekleştirmek için tedbirler alır, çevre ile ilişkilerini güçlendirir ve kadrosunu motive eder. Öğrencilerimizin akademik kariyer planlamalarının yanı sıra karakter gelişimlerini önceleyerek manevî ve ahlâkî kazanımlarını arttırmak amacıyla çalışmalar yapılır. Kız öğrencilerin okullaşma oranlarının artırılmasına yönelik tedbirler alınır, yeni stratejiler geliştirilir. İmkân dahilinde kız öğrenci pansiyonları açılması planlanır. Okulda, eğitim ve öğretim etkinliklerinde okul öğrenci meclislerinin aktif rol alması sağlanır. Problemlerin çözümünde ve okul eğitim çalışmalarında öğrenci meclislerinin çözüm ortağı olmasına özen gösterilir. Öğrenci meclisleri kanalıyla okullarda serbest kürsüler, öğrenci çalıştayları ve panelleri gerçekleştirilir. Geleceğin dünyasında söz alacak çocuklarımızın kendileri ile ilgili karar süreçlerine dahil olmaları, eğitim-öğretim ile ilgili güncel meselelerini ve gelecek hedeflerini planlamaları sağlanır. Eğitimin temel paydaşlarından olan velilerle güçlü iletişim kurmak, gerektiğinde veliler arasındaki insan kaynağından yararlanmak, okul aile birliklerinin eğitim süreçlerinde rol almasını sağlamak için güçlü okul aile birlikleri oluşturulur ve sorumluluklar paylaşılır. Okullar, eğitimde temel yaklaşım olarak “her öğrenci özeldir, her öğrenci öğrenir, her öğrencinin kendine özgü kabiliyeti ve öğrenme stili vardır, hiçbir öğrenci eğitimin dışında düşünülemez, insan kaynağımız israf edilemez” anlayışına sahip olur. Okullarda öğrencilerde; özgüven ve sorumluluk duygusu geliştirmek, onları şiddet ve zararlı alışkanlıklardan korumak, yeni ilgi alanları ve beceriler kazandırmak, öğrencilerin yeteneklerini sergilemesine imkân vermek, millî, manevi ve kültürel değerlerimizi yaşatmak, yaygınlaştırmak ve yeni nesillere aktarımını sağlamak, gönüllü katılımı özendirme amacıyla bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve

sportif alanlarda sosyal etkinlik çalışmaları yapılır. Sosyal-Kültürel etkinlikler vasıtasıyla öğrencilerin millî, manevî, ahlâkî, insanî ve kültürel değerleri benimsemesi için çalışmalar yapılır, olumsuz ahlak ve davranışlara karşı tedbirler alınır. Okullardaki sosyal-kültürel etkinlikler tamamen yarışma eksenli olmayıp öğrencilerin becerilerini geliştirecekleri veya kabiliyetlerini gösterecekleri farklı formatlarda düzenlenir. Okul idaresi tarafından öğrenci faaliyetlerinin anlamlandırılması ve sürekliliğin sağlanabilmesi için yapılan her türlü sosyal etkinlik değerlendirmeye alınarak görünür hale getirilir. Öğretmenlerin mesleki gelişimlerine yönelik çalışmalar yapılır. Bu bağlamda resmî ve sivil kurumlarla iş birliği yapılır. Bütün branşlardaki öğretmenlerin Bakanlıkça planlanan yaz dönemi hizmet içi eğitim faaliyetleri, yoğunlaştırılmış mesleki gelişim seminerleri ve dil becerilerini geliştirme çalışmalarına katılmaları teşvik edilir. Vizyon Belgesi kapsamında yapılacak çalışmaların planlanması ve etkin uygulanmasının istişare edilmesi için her okulda bir “Danışma Kurulu” oluşturulur (DÖGM Vizyon Belgesi, 2017:2-3).”

Vizyon Belgesi'nin hazırlanmasında Genel Müdürlüğün yapmış olduğu konferans, sempozyum, seminer ve çalıştayların raporlarından faydalanılmıştır. Ayrıca Vizyon Belgesi'nin oluşturulmasında öğretmen, öğrenci ve yöneticilerin de katkıları bulunmaktadır. Faaliyetler sırasıyla okul, ilçe ve il Müdürlükleri tarafından belirlenerek KTS'ye işlenmektedir (DÖGM Vizyon Belgesi, 2017:1-2).

Vizyon Belgesi'nde ki hususların ve faaliyet planlarının interaktif ortamda geliştirilen Kalite Takip Sistemine işlenerek belli bir takvime göre uygulanması hedeflenmektedir. Vizyon Belgesinde belirtilen alanlar KTS aracılığı ile takip edilmektedir. Vizyon Belgesi 7 alandan oluşmaktadır. Bu alanlar aynı zamanda KTS tarafından takip edildiği için KTS alanları olarak da ele alınabilir. Bu alanlar; Eğitim Ortamları ve Fiziki İmkânlar Alanı, Öğretmen ve Eğitim Yöneticileri Alanı, Akademik Gelişim Alanı, Öğrenci Mesleki Gelişim Alanı, Değerler Eğitimi, Bilim, Sanat, Spor, Sosyal ve Kültürel Etkinlikler Alanı, Çevre ve Paydaşlarla İşbirliği Alanı, İzleme ve Değerlendirme Alanı olarak düzenlenmiştir. Bu alanların detayları KTS Alanları başlığıyla çalışmada yer almaktadır.

2.4. İmam Hatip Okullarında Kalite Takip Sistemi

KTS, Vizyon Belgesi'nde belirtilen konularla ilgili faaliyet planlarının ve bunları gerçekleştirme durumunun interaktif ortamda belli bir takvime göre takip edildiği sistemdir (<http://dinogretimi.meb.gov.tr/kilavuz/KTS.pdf>). 2017 yılında kurulan bu sistem, günümüze kadar gelişerek devam etmiştir. Pandemi nedeniyle eğitim öğretime ara verildiği 2020-2021 yıllarında sadece öğretmen ve yöneticilere yönelik şartlara uygun faaliyetler uygulanmıştır. 2021-2022 eğitim öğretim yılında uzaktan eğitimden yüz yüze eğitime geçilmesiyle KTS etkinlik ve faaliyetleri de kaldığı yerden devam etmiştir.

Okullarda yapılan eğitim-öğretimin içinden olan sosyal ve kültürel etkinlikler öğrenciler için her zaman faydalı olmuştur. Eğitimin amaçlarından olan sosyalleşme, milli ve manevi değerlere sahip olma, kendini ifade edebilme gibi özellikler ancak sosyal ve kültürel etkinlikler yoluyla gerçekleşmektedir. Okullar da bu yönde yapılan etkinlikler sosyal etkinlikler kılavuzu ve yönetmeliği ile planlanmıştır. Planlanan etkinlikler sosyal etkinlikler modülü üzerinden takip edilmektedir. Kulüpler adı altında yapılan etkinlikler öğrenciler tarafından da ilgiyle karşılanmaktadır. Öğrencilerin hem akademik hem de kişilik gelişimi üzerinde etkili olan sosyal ve kültürel etkinlikler her fırsatta uygulanmaya çalışılmaktadır.

İmam Hatip Okullarında da uygulanan etkinliklere ek olarak mesleki gelişime yönelik çalışmalar da bulunmaktadır. Aynı zamanda Vizyon Belgesi kapsamında oluşturulan Kalite Takip Sistemi ile daha planlı, kapsamlı çalışmalar yapılmaktadır. Kendi içinde yedi alandan oluşan sistem yapılan etkinliklerin takip edilmesi, paylaşılması açısından önemlidir.

Türk eğitim sisteminde köklü bir geçmişe sahip olan İmam Hatip Okulları öğrencilerini mesleki, akademik ve modern ilimler yönünden geliştirmeyi amaçladığı gibi; ahlaki, dini, bireysel ve sosyal kişilik sahibi, topluma uyum sağlayan, duyarlı bireyler olarak yetiştirmeyi de hedeflemektedir. Aynı zamanda dini değerlerini bilen uygulayan bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir. Bu hedeflere yönelik oluşturulan etkinlikler düzenli ve kontrollü bir şekilde gerçekleştirilmektedir.

İHO' lar hedefleri doğrultusunda hazırladıkları öğretim programlarının yanı sıra sosyal ve kültürel etkinliklere de gereken önemi vermeye çalışmışlardır. Diğer okullarda uygulanan sosyal etkinlikler yönetmeliği İHO'lar içinde geçerli ve bağlayıcıdır. Bu açıdan diğer okullardan ayrılmamıştır.

Bu okullar Milli Eğitim Bakanlığı merkez teşkilatında Din Öğretimi Genel Müdürlüğü ne bağlı olarak çalışmaktadır. DÖGM sosyal ve kültürel etkinlikler açısından çok çeşitli uygulamalar geliştirmiştir. İmam Hatip Ortaokulları ve liselerinde hem öğrenci hem öğretmenlere yönelik etkinlikler uygulanmaktadır. Uygulanan etkinliklerin takibi büyük bir özenle yapılmaktadır. Okullarda yapılan etkinlikler isteğe bağlı olarak her yönden gelişimi amaçlayan etkinliklerdir. Bu kapsamda okul içi bazı etkinlikler şu şekildedir.

- 15 Temmuz Etkinlikleri
- 40 Atasözü (Osmanlıca) Etkinlikleri
- 40 Ayet Etkinlikleri
- 40 Hadis Etkinlikleri
- 40 Şair 40 Şiir Etkinlikleri
- Çevreme duyarlıyım Değerlerime Sahip Çıkıyorum Etkinliği
- Eğitim Konulu Bilimsel Araştırmalar Etkinliği
- Genç Bilginler Öğrenci Bilim Etkinlikleri
- Genç Fikirler Öğrenci Oturumları Etkinliği
- İmam Hatip Okulları Kuruluş Yıldönümü Etkinlikleri
- Kadim Şehirler, Mukaddes Mekânlar
- Mevlid-i Nebî Haftası Etkinlikleri
- Münazara Etkinliği
- Müze ile Yerinde Eğitim Etkinliği
- Okul Komşuları Etkinlikleri
- Okuyan 7'ler Kitap Okuma Etkinlikleri
- Ramazan Etkinlikleri
- Spor Etkinlikleri
- Yaz Eğitim Etkinlikleri

Etkinliklerin yanı sıra proje ve yarışmalar da bu kapsamda değerlendirilebilir.

Yarışmalar:

- Türkiye Münazaraları Yarışmaları
- Arapça Bilgi ve Etkinlik Yarışmaları
- Genç Sesler Müsikî Etkinliği
- Güreş Şampiyonası

- Hatibin Kum Saati Münazara Yarışması
- İmam Hatip Okulları Meslekî Yarışmaları

Projeler:

- Bir Fidan Bin Gelecek Ağaçlandırma Projesi
- Evin Okula Yakınlaşması ve Değişen Anne Baba Rollerini Projesi
- Evliya Çelebi Öğrenci Değişim Projesi
- Örgün Eğitimle Birlikte Hafızlık Projesi
- İyilik Okulu Projesi (<https://dinogretimi.meb.gov.tr/>)

Bunların yanı sıra öğretmen ve okul yöneticilerine yönelik de çalışmalar mevcuttur. Ayrıca ders içinde ve dışında tercih edilebilecek etkinlik örnekleri de ayarlanmıştır. Din Öğretimi Genel Müdürlüğü bu etkinliklerin uygulamalarını video ve fotoğraflarla “İmam Hatip Okullarında İyi Örnekler” adı altında internet sitesinde yayınlamaktadır. Aynı zamanda etkinlikler Genel Müdürlük tarafından puanlanmaktadır. Bu puanlara göre bazı projelere ve etkinliklere ödül verilmektedir. Ayrıca etkinlikleri uygulayan okullar İl Milli Eğitim Müdürlüklerince de ödüllendirilebilmektedir.

2.4.1. Kalite Takip Sisteminin Amaç ve İlkeleri

Vizyon Belgesi kapsamında oluşturulan KTS’ nin belli amaç ve ilkeleri vardır. Sosyal ve kültürel etkinlikleri yoğun bir şekilde içerisinde bulunduran bu sistem, İHO’ larda ki başta öğrenci, öğretmen ve yöneticiler olmak üzere ilgili tüm paydaşların motivasyon ve performansının gelişmesine katkı sunmayı hedeflemektedir.

İmam Hatip Okullarında eğitim ve öğretimde sürdürülebilir bir kalite yakalayarak ulusal ve uluslararası düzeyde söz sahibi olmak bu sistemin öncelikli amacıdır. Diğer amaçlar; “Milli ve manevi değerlerine sahip çıkan; düşünen, araştıran, sorgulayan, çağımızın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donanmış bireyler yetiştirmek. Öğrencileri geliştirmek adına her türlü faaliyet geliştirip uygulamak. Teknoloji ve değişen dünya şartlarına uyum sağlamları için dil becerilerini geliştirmek. Bu dil becerisiyle bilgi ve kültür sahibi, sosyo-ekonomik gelişmeleri fark eden, dünya ve Müslüman toplumlarla iletişim kurabilen, özgüven sahibi bireyler yetiştirmek” şeklinde ifade edilmektedir

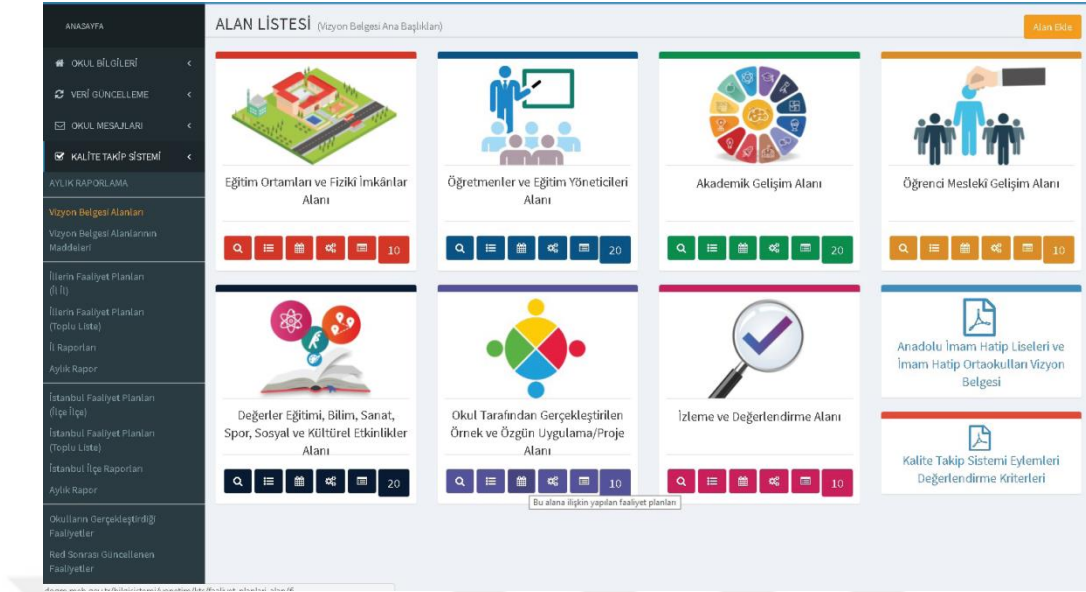
(<https://dogm.meb.gov.tr/12-13>). Ayrıca bu sistemle “eğitimin ve eğitim ortamlarının geliştirilmesi, teknolojik gelişimi eğitime uygulanmasını sağlamak, öğrenciler için her yönden nitelikli eğitim ortamları oluşturmak, öğrencilerin eğitim ve öğretimle ilgili karar alma süreçlerinde etkin rol almalarını sağlamak, veli-okul ilişkilerini daha kapsamlı ve nitelikli hale getirmek, öğrencileri ilgi ve yeteneklerine göre bir üst öğrenime hazırlamayı amaçlamak” şeklinde sıralanmaktadır (<https://dogm.meb.gov.tr/14>).

KTS'nin amaçları etrafında oluşan ilkeler ise DÖGM tarafından hazırlanan tanıtım broşüründe İmam Hatip Okullarının bulunduğu bölgenin nitelikli ve lider okulu konumunda olmasını sağlamak, başarıyı yakalamak için kariyer planlaması ile karakter gelişimi birlikteliğini bir arada sağlamak, her öğrencinin özel olduğunu kabul ederek kendilerine uygun öğrenme tarzlarının olduğu gerçeğiyle hareket etmek, buna uygun eğitim anlayışı geliştirmek, her okulda bir danışma kurulu oluşturarak yapılan yenilik ve geliştirmeleri ortak bir kararla yürütmek şeklinde sıralanmaktadır (<https://dogm.meb.gov.tr/16-19>).

2.4.2. Kalite Takip Sistemi Alanları

KTS'nin içeriğini oluşturan ve Vizyon Belgesinde belirtilen etkinlikler, yarışmalar ve projeler çeşitli alanlara yayılarak uygulanmaktadır. Alanların belirlenmesi faaliyetlerin uygulanmasını daha da kolaylaştırmıştır.

İHO Vizyon Belgesine dayalı olarak Genel müdürlük tarafından hazırlanan KTS ekranında alanlar şu şekilde bulunmaktadır:

Şekil 2.1. Genel müdürlük KTS ekranı

Vizyon Belgesinde belirtilen ve KTS' ye işlenecek olan yedi farklı alan olduğu görülmektedir. Bunlar şu şekildedir.

1- Eğitim Ortamları ve Fiziki İmkanlar Alanı: Eğitim ortamlarının zenginleştirilmesi adına okul ve pansiyonlardaki uygun mekânlar kültürümüzden, medeniyetimizden izler taşıyarak tasarlanması yapılır. Bu tasarımlarda hat, ebru, tezhip, özgün söz, vecize, ayet, hadisler kullanılır. İmkanlar dâhilinde zekâ oyunları bölümü, konferans salonu, kütüphane, laboratuvar, okuma salonu, veli kabul mekânı gibi yerlerin oluşturulması sağlanır. Koridorlarda ve diğer uygun mekânlarda kültür, edebiyat, medeniyet, tarih vb. sokaklar oluşturulur. Bilim, medeniyet, spor vs. dünyasından önde gelen şahsiyetlerin isimleri sınıflara verilir. İmkanlı olan okullarda derslere yönelik sınıflar oluşturulur. İmkanlı olan okullarda ses sistemi olan “tilavet odaları” oluşturulur. Okul müzesi, okul köşesi yapılır. Her okula mescit yapılır. Ağaçlandırma ve peyzaj çalışmaları yapılır. Pansiyonu olan okullar için de ayrıca plan hazırlanır.

Söz konusu olan bu alanda ki faaliyetlerle öğrencilerde dini değerleri benimsetme, okul kültürü ve aidiyeti kazandırma, medeniyet bilinci oluşturma yönünde kazanımlar elde edilmeye çalışılmıştır (Aşlamacı, 2014:107).

2- Öğretmen ve Eğitim Yöneticileri Alanı: Öğretmenlerin motivasyonunu sağlamak adına başarılı öğretmenler ödüllendirilir. Her yıl haziran ve eylül aylarında gerçekleştirilen mesleki çalışmalar genel müdürlükçe hazırlanan program çerçevesinde uygulanır. Okul yönetici ve öğretmenlerin ihtiyaçlarına göre hizmet içi eğitimler gerçekleştirilir. Okul müdürleri ve zümre başkanı öğretmenlerin katılımıyla paylaşımcı toplantılar yapılır. Meslek dersleri ve Arapça öğretmenleri için Arapça, Kuran-ı Kerim ve Tahsis-i Huruf kursları düzenlenir. Pansiyonlarda görevli belleticilere seminerler verilir. Okul yönetimleri konferans, seminer, çalıştaylara katılır. Okul yönetimleri çevre ve paydaşlarla iletişimde olur. Veliler konusunda hassasiyetle davranır. Meslek dersleri ve din kültürü öğretmenleri EBA da paylaşılması için materyaller geliştirir. Öğretmenlerin mesleki, sanatsal, sportif, akademik, pedagoji, psikoloji, eğitim, sosyoloji, tiyatro, müzik, sinema vb. alanlarda kendilerini geliştirmesi sağlanır. Öğretmenlerin mesleki gelişimlerine yönelik çalışmalar yapılır.

Genellikle öğrencilere yönelik olan etkinlik ve faaliyetlerin dışında öğretmen ve yöneticilerin de geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalarla öğretmen ve yöneticilerin verimlilikleri ve motivasyonları arttırılmaya çalışılmıştır.

3- Akademik Gelişim, Kariyer Planlama ve Bir Üst Öğrenime Hazırlık Alanı: Her okulda danışma kurulu oluşturulur. Okul yöneticileri her yılın başında çalışma takvimi oluşturur. Her eğitim-öğretim yılı başında okula uyum programı uygulanır. Öğrenciler çeşitli konularda bilgilendirilir. Okul müdürleri izleme değerlendirme yapmak amacıyla derslere girer. Okullarda yetiştirme ve destekleme kursları teşvik edilir. Kursların verimli geçmesi için ölçme değerlendirme yapılır. Okulların rehberlik birimleri etkinleştirilir. Zümre öğretmenleri her ay toplantı gerçekleştirir. Üniversiteye ve liseye hazırlık sürecinde olan öğrencilere rehberlik hizmetleri sağlanır. Öğrencilerin, bilimsel çalışma, deney, gezi-gözlem yapmaları teşvik edilir. TÜBİTAK ve bilim projelerine katılım sağlanır. Devamsızlık, sınıf tekrarı, okul terki gibi durumlarda önlemler alınır. Engelli öğrenciler için çalışmalar yapılır. Farklı yetenek ve zekaya sahip öğrencilere imkanlar sağlanır. Yabancı dil öğretiminde gerekli imkanlar sağlanır. Okul öğrenci meclislerinin aktif rol alması sağlanır. Okullarda serbest kürsüler, öğrenci çalıştayları, panelleri gerçekleştirilir.

Bu alandaki etkinliklerle öğrencilerin akademik başarılarının artırılması ve takip edilmesi amaçlanmıştır. Öğrencilerin okula düzenli gelmeleri, sınavlara hazırlıklarının sağlanması, bilimsel etkinliklere katılımlarının gerçekleştirilmesi gibi hedefler çerçevesinde çalışmalar oluşturulmuştur.

4- Öğrenci Mesleki Gelişim Alanı: Öğrencilerin mesleğe hazırlanmaları için hitabet, vaizlik, müezzinlik vb. uygulamalar yapılır. Okul yöneticileri öğrenciler için müftülükler ve İlahiyat Fakülteleriyle iş birliği yapar. Müftülüklerle iş birliği yapılarak öğrencilerin ses, makam, ilahi, kaside, ezan eğitimleri almaları sağlanır. Geleneksel sanatlarımızın öğrencilere öğretilmesine önem verilir.

Bu alandaki uygulamalarla öğrencilerin mesleki yönden geliştirilmeleri amaçlanmıştır. Aynı zamanda musiki ve sanatla olan bağlarında kurulması geliştirilmesi sağlanmaya çalışılmaktadır.

5- Değerler Eğitimi, Bilim, Sanat, Spor, Sosyal ve Kültürel Etkinlikler Alanı: okullarda şiir, hitabet, sunuculuk, anı, biyografi vb. çalışmalar yapmak. Futbol, basketbol, binicilik, atıcılık gibi sportif faaliyetler yapılır. Kültürel ve mesleki geziler düzenlenir. Eğitim ve kültür faaliyetleri gerçekleştirilir. Öğrencilere rol-model olabilecek şahsiyetler okullara davet edilir. Etkinliklere katılan öğrencilere başarı belgesi verilir.

Bu alandaki etkinlikler öğrencilerin ilgiyle katıldıkları sportif etkinlikler başta olmak üzere gezi ve edebi sanatlar alanında etkinliklerle öğrencilerin her alanda tecrübelerinin olması amaçlanmaktadır.

6- Çevre ve Paydaşlarla İş Birliği Alanı: üniversiteler, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimlerle iş birliği ve protokoller yapılır. Velilerle iş birliği adına anne baba seminerleri yapılır. Kardeş okul çalışmaları yapılır. Okullar arasında materyal paylaşımı, öğrenci öğretmen ziyaretleri yapılır. Sene sonlarında okullara ve kamuoyuna tanıtımlar yapılır. Okul aile birliği ile öğrenci sağlığını korumaya yönelik çalışmalar yapılır. Tüketim, israf konularında öğrenciler bilinçlendirilir. Okul yöneticileri ve öğretmenler öğrenci ziyaretleri gerçekleştirir. Veli toplantıları yapılarak veliler bilgilendirilir. Bu alan bu yıl ki esaslarda değiştirilmiştir. Bunun yerine Okul Tarafından Gerçekleştirilen Örnek ve Özgün Uygulama/Proje Alanı

eklenmiştir. Bu alanda her okul kendi şartlarına uygun, özgün bir proje ya da etkinlik oluşturacak. Bu etkinliği uygulayarak KTS' ye fotoğrafları ile beraber kaydedecektir.

Bu alan değiştirilerek özgün projelerin uygulanmasına yönelik etkinliklerin yapılmasına olanak sağlayan alan oluşturulmuştur. Özgün projelerle okullar kendi imkanları çerçevesinde etkinlikler yaparak örnek olabilecek faaliyetlerin ortaya çıkması sağlanmıştır.

7- İzleme ve Değerlendirme Alanı: Okullar veli memnuniyetini belirleme çalışmaları yapar. Eğitim-öğretim yılı içerisinde yapılan yazılı sınavlar değerlendirilir. Gerekli önlemler alınır. Okul bireylerinin görüş ve önerilerini almak için dilek kutuları yapılır. Vizyon belgesi kapsamında yapılan etkinlikler dönem sonlarında değerlendirilir. Mezun olan öğrenciler için buluşma günleri yapılır. (<https://dogm.meb.gov.tr/>)

Bu alan tüm etkinlik ve faaliyetlerin özellikle akademik alan faaliyetlerinin değerlendirildiği alandır. Dönem sonunda etkinlik uygulayıcıları tarafından yıl boyunca yapılan tüm uygulamalar bu alan kapsamında raporlaştırılmaktadır.

2.4.3. Kalite Takip Sisteminin İşleyişi

KTS, Din Öğretimi Genel Müdürlüğü' nün hazırladığı “Vizyon Belgesi” kapsamında interaktif bir sistem olarak kullanılmaktadır. Bu belge ile İHO' lar da DÖGM' in amacına uygun olarak yapılacak olan etkinlikler belirlenerek KTS ile kayıt altına alınmaktadır. Vizyon Belgesinin amacı; okullar arasında bir uygulama birliği sağlamaktır. Yani ülkenin farklı yerlerinde olan İHO' ları aynı temadaki etkinliklerle benzerliğe kavuşturmak.

Kalite Takip Sistemi'nde bulunan 7 alandan her birinde, iki ayda bir uygulanmak üzere planlanan bir (1)'er Eylem planı üzerinden toplamda yedi (7)eylem gerçekleştirilmekte ve süreç takip edilmektedir (<http://dinogretimi.meb.gov.tr/kilavuz/KTS.pdf>). Sistemin nasıl kullanılacağı ve ne tür etkinliklerin yapılacağı ile ilgili usul ve esaslar DÖGM tarafından her yıl okullara resmi bildiri olarak gönderilmektedir. Vizyon Belgesi'nde belirtilen usuller KTS aracılığı ile uygulamaya konulmaktadır. Bu belgedeki usul ve esaslar aynı zamanda MEB'in 2023 eğitim vizyonuna da uyum sağlamaktadır.

2023 eğitim vizyonuna uygun bir şekilde hazırlanan Vizyon Belgesi farklı alanlara ayrılarak daha verimli ve uygulanabilir etkinliklerle oluşturulmuştur. Bu alanlar KTS ye işlenerek hem arşivlenmiş, hem de kontrol edilebilir olmasıyla uygulanmasına imkân tanınmıştır.

KTS, Vizyon Belgesi kapsamında belli aşamalarla gerçekleştirilmektedir. Öncelikle Okullara gönderilen Vizyon Belgesi kapsamında aylık eylem planları hazırlanmakta, hazırlanan eylem planları KTS üzerinden eylem takvimine işlenmekte, bir dosya halinde elektronik ortamda İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine gönderilmektedir. Okullardan gelen eylem planları tüm İmam Hatip Lisesi ve ortaokulu müdürlerinin toplanmasıyla müzakere edilerek, her ay için en yüksek oyu alan öneriler dosya halinde İl Milli Eğitim Müdürlüklerine gönderilmektedir. İlçelerden gelen eylem planlarını değerlendiren İl Milli Eğitim Müdürlüğü en yüksek oy alan faaliyet önerisini belirleyerek il faaliyet planını oluşturup, bu planı KTS ye işlemektedir.

Ortak eylem planlarına göre her okul uygulama aşamasına geçerek, il faaliyet planında yer alan ayın faaliyet alanına göre belirlenen eylemler uygulanabilmektedir. Gerçekleştirilen eylemlere ait fotoğraflar okul web sitesinde yayınlanarak, KTS' ye bağlantı olarak yüklenmektedir. Gerçekleştirilen eylemler İl Milli Eğitim tarafından kontrol edilerek, plana uygun olan ve görsellerle desteklenen eylemler onaylanmaktadır. Uygun görülmeyen eylemler ise reddedilerek, okul tarafından eylemin uygun şekilde yapılması istenmektedir. Son aşama olarak ise Genel Müdürlük eylemleri kontrol ederek uygun olanları onaylar, uygun olmayanları ise reddetmektedir. Örnek teşkil edecek eylemler din öğretimi web sitesinde yayımlanmak üzere işaretlenmektedir.

İşleyiş aşamalarını daha iyi anlamak adına örnek olarak aşağıdaki şekilde bir faaliyet planı oluşturulmuştur. İlk olarak ilçe faaliyet planı örneği yer almaktadır. İlçe milli eğitim müdürlükleri toplanarak bir faaliyet listesi oluşturularak bu listeyi KTS' ye kaydetmektedirler.

Sıra	KTS Alan Başlığı	Faaliyetin Planlandığı Ay	Yapılması Planlanan Faaliyet	İşlemler
1	Alanya Eğitim Ortamları ve Fizikî İmkanları Alanı	Ekim	Öğretmenler odasında, mesleki ve kişisel gelişim için Öğretmen Kitaplığı'nın oluşturulması	[Arama] [Görüntüle] [Sil]
2	Demre Eğitim Ortamları ve Fizikî İmkanları Alanı	Ekim	Okul idaresi tarafından okullarda kütüphane veya okuma salonu oluşturulur.	[Arama] [Görüntüle] [Sil]
3	Elmalı Eğitim Ortamları ve Fizikî İmkanları Alanı	Ekim	Öğrencilerin okul ile bağının daha da kuvvetlenmesi amacıyla santrünç sınıfı oluşturulması.	[Arama] [Görüntüle] [Sil]
4	Gazipaşa Eğitim Ortamları ve Fizikî İmkanları Alanı	Ekim	Okul bahçesinde ağaçlandırma, budama, temizlik ve peyzaj çalışmalarının yapılması,	[Arama] [Görüntüle] [Sil]
5	Serik Eğitim Ortamları ve Fizikî İmkanları Alanı	Ekim	Okul bahçesinin düzenlenmesi yapılacaktır.	[Arama] [Görüntüle] [Sil]
6	Manavgat Eğitim Ortamları ve Fizikî İmkanları Alanı	Ekim	Okul bahçesine peyzaj, hobi bahçesi ve ağaçlandırma yapılacaktır.	[Arama] [Görüntüle] [Sil]
7	Korkutepe Eğitim Ortamları ve Fizikî İmkanları Alanı	Ekim	Eğitim ortamlarında, sınıflarda pano, kitaplık temin edilmesi, askılıkların oluşturulması vb. ihtiyaçlarının giderilmesi sağlanacaktır.	[Arama] [Görüntüle] [Sil]
8	Aksaklı Eğitim Ortamları ve Fizikî İmkanları Alanı	Ekim	Öğrencilerin tenefüslerinde ve öğlen aralarında ders çalışacağı "Çalışma Odası" düzenlenecektir.	[Arama] [Görüntüle] [Sil]
9	Kaş Eğitim Ortamları ve Fizikî İmkanları Alanı	Ekim	Okullardaki uygun mekânlara Ayet ve Hadis çalışmalarına donatılmas.	[Arama] [Görüntüle] [Sil]
10	Aksu Eğitim Ortamları ve Fizikî İmkanları Alanı	Ekim	Okul bahçelerinde yapılacak ağaçlandırma ve peyzaj çalışmaları yapılacaktır.	[Arama] [Görüntüle] [Sil]

Şekil 2.2. KTS faaliyet planı listesi

İkinci aşama olarak okul faaliyet alanları belirlenerek, faaliyetler ilgili aylara göre sisteme kaydedilmektedir.

Sıra	KTS Alan Başlığı	Faaliyetin Gerçekleştirileceği Ay	İl MEM Tesisinden Planlanan Faaliyet	İşlemler
1	Eğitim Ortamları ve Fizikî İmkanları Alanı	Ekim	Okula ait uygulamaların yapılacağı uygulama Mesodinin yapılması ve Tâvet odasının oluşturulması için gerekli fiziki şartların alt yapısının oluşturulması	[Faaliyet Gözle] [Sil]
2	Öğretmenler ve Eğitim Yöneticileri Alanı	Ekim	Öğretmenlik mesleğinin vazgeçilmezidir (özel ilgi, yetenek, merak, sevgi, azim, kararlılık, sabır, sebat ve fedakârlık) değerleri ve kavramları üzerine konferans gerçekleştirilir.	[Faaliyet Gözle] [Sil]
3	Akademik Gelişim Alanı	Ekim	Eğitim öğretim yılı başında okula uygun program uygulanması	[Faaliyet Gözle] [Sil]
4	Öğrenci Meslekî Gelişim Alanı	Ekim	Öğrencilerin bilgi ve becerilerini arttırmaya çalışmalar yapılacaktır.	[Faaliyet Gözle] [Sil]
5	Değerler Eğitimi, Bilim, Sanat, Spor, Sosyal ve Kültürel Etkinlikler Alanı	Ekim	Birbirinden güzel, etkin ve özgün çalışmalar olan öğrenci kulüpleri kurulacaktır.	[Faaliyet Gözle] [Sil]
6	Okul Tarafından Gerçekleştirilen Örnek ve Özgün Uygulama/Proje Alanı	Ekim	Bu alan ilçe eylem planlarında yer almayacaktır. Bu alan kapsamında okullar örnek ve özgün uygulamalarını eylemi gerçekleştirdikleri ay içerisinde KTS'ye işleyecek ve bilimsel sisteme girecektir.	[Faaliyet Gözle] [Sil]
7	İzleme ve Değerlendirme Alanı	Ekim	Okulca, veb, öğrenci memnuniyetini belirlemek ve iyileştirmeye yönelik araştırmaya yapılması	[Faaliyet Gözle] [Sil]
8	Eğitim Ortamları ve Fizikî İmkanları Alanı	Kasım	Okuldaki ve pansiyondaki uygun mekânlara ayet ve hadislerle donatılır.	[Faaliyet Gözle] [Sil]
9	Öğretmenler ve Eğitim Yöneticileri Alanı	Kasım	Aynı ilçe bulunan okulların işbirliği yaparak eğitimde iyi örnek ve projeleri paylaşarak amaç ile çalışma toplantıları yapılabilir. Örnek çalışmalar farklı okullarda sergilebilir.	[Faaliyet Gözle] [Sil]
10	Akademik Gelişim Alanı	Kasım	Son sınıf öğrencilerinin bilgi ve becerilerini, hazır bulunuşluk düzeylerini geliştirmek, başarı ve motivasyonlarını artırmak, akademik seviyelerini yükseltmek ve onlara verimli ders çalışma becerileri kazandırmak için program ve projeler geliştirilir ve uygulanır.	[Faaliyet Gözle] [Sil]

Şekil 2.3. KTS faaliyet planı aylara göre sisteme kaydetme

Üçüncü aşamada İl Millî Eğitim Müdürlükleri okulların kendisi için belirlediği ve gerçekleştirdiği faaliyetleri değerlendirerek, okullar da yapılan faaliyetleri kabul veya reddetmektedirler.

Faaliyet Bilgisi
Faaliyet Ayı: Ekim
Faaliyet Alanı: İzleme ve Değerlendirme Alanı
Faaliyet Maddesi: d. Okullarda öğretmen, öğrenci, veli ve diğer okul çalışanlarının görüş ve önerilerini almak için dilek kutuları vb. oluşturulur.
Faaliyet Açıklama: Okullarda öğretmen, öğrenci, veli ve diğer okul çalışanlarının görüş ve dileklerini almak için dilek kutuları v.b oluşturulacaktır.
İşbirliği Yapılacak Kurumlar: Okul Müdürlüğü Rehberlik Servisi, Öğretmenler, Okul Aile Birliği

Okul Faaliyet Bilgisi

Okul Adı: Kepez - Fatma Nur Çelik İmam Hatip Ortaokulu

Faaliyet Durumu: Gerçekleştirildi

Açıklama:
Okulumuzun farklı yerlerinde öğrenci ve velilerimizin dilek ve şikayetleri için kutular konulmuştur.

Link: http://fatmanurcelikliho.meb.k12.tr/icerikler/quotdilek-kutusuuquot_5691964.html

Faaliyet İşlem Tarihiçesi

Faaliyet Giriş Tarihi: 30.10.2018 14:36
Faaliyet Güncelleme Tarihi: -
Değerlendirme İşlemleri

GENEL MÜDÜRLÜK MESAJI

İl Değerlendirmesi

Link: http://fatmanurcelikliho.meb.k12.tr/icerikler/quotdilek-kutusuuquot_5691964.html

Faaliyet İşlem Tarihiçesi

Faaliyet Giriş Tarihi: 30.10.2018 14:36
Faaliyet Güncelleme Tarihi: -
Değerlendirme İşlemleri

GENEL MÜDÜRLÜK MESAJI

İl Değerlendirmesi

Vizyon Belgesine-İl Eylem Planlarına Uyarılık Sitedeki Haber/Metin İçeriğine-Görsellere Uygunluk: KABUL EDİLDİ REDDEDİLDİ

* Faaliyet reddedildiğinde de kabul edildiğinde de açıklama yazılmalıdır.

İl Değerlendirme Açıklaması: Teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim

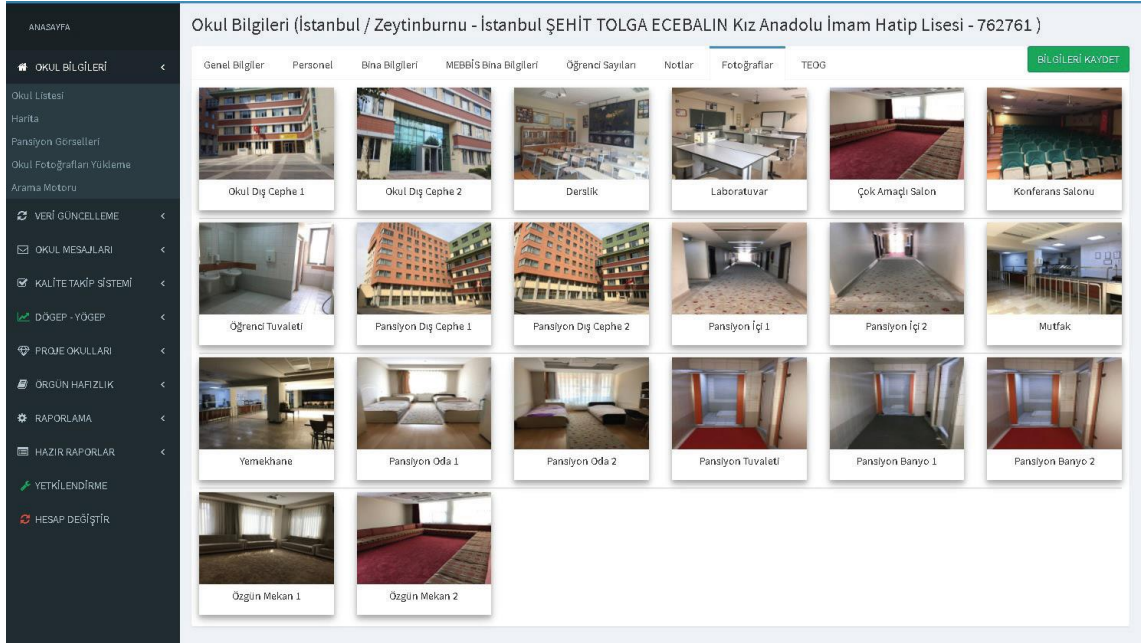
Şekil 2.4. İl Milli Eğitim Müdürlükleri'nin faaliyetleri kabul veya reddetmeleri

Son aşama olarak Din Öğretimi Genel Müdürlüğü tarafından faaliyetler değerlendirme kriterlerine göre incelenerek kabul veya reddedilir. Geliştirilmesi gereken durumlar varsa not olarak yazılmaktadır.

Sıra	KTS Alan Başlığı	Faaliyetin Planlandığı Ay	Yapılması Planlanan Faaliyet	İşlemler
1	Eğitim Ortamları ve Fizikî İmkanlar Alanı	Ekim	Bilim, medeniyet, hikmet, sanat ve spor dünyamızdan önde gelen şahsiyetlerin isimleri sınıflara verilecektir.	
2	Öğretmenler ve Eğitim Yöneticileri Alanı	Ekim	Kişisel gelişim: Okulda yaşanan sorunlar çözümlüne yönelik beyin fırtınası yapılır. Mesleki gelişim: öğrencilerin duyu ve düşünce dünyasını anlamının önemi ve empati kurmanın gerekliliği bağlamında film okuması yapılır.	
3	Akademik Gelişim Alanı	Ekim	Okullarda yetiştirme ve destekleme kurslarına öğrencilerin katılımını ve devam etmelerini teşvik edilecek.	
4	Öğrenci Mesleki Gelişim Alanı	Ekim	Öğrencilere düzenli namaz alışkanlığı teşvik edilecek. Ortakokul düzeyinde "Namaz Ağacı" etkinliği uygulanacak.	
5	Değerler Eğitimi, Bilim, Sanat, Spor, Sosyal ve Kültürel Etkinlikler Alanı	Ekim	Dost Kitaplar/Kıtap Dostları: Okuyan 7'ler projesinin okulda belirlenen okuma saatleri içerisinde okuması sağlanacak.	
6	Okul Tarafından Gerçekleştirilen Örnek ve Özgün Uygulama/Proje Alanı	Ekim	Aile ziyaretleri yapılacaktır.	
7	İzleme ve Değerlendirme Alanı	Ekim	Dilek ve İstek kutuları oluşturulması.	
8	Eğitim Ortamları ve Fizikî İmkanlar Alanı	Kasım	Okul kütüphanesinin öğrencilerin ve paydaşlarının kullanımına uygun hale getirilmesi.	
9	Öğretmenler ve Eğitim Yöneticileri Alanı	Kasım	Mesleki Gelişim: Çocuk ve Genç psikolojisi, ergenlik dönemi ve sorunlarına yönelik makale, kitap veya akademik yayımlar okunur ve müzakere edilir. Mesleki gelişim: Hz. Muhammed'in (s.a.v.) eğitim anlayışı ve eğitim metotları üzerine bir konferans/ söyleşi/ panel gerçekleştirilir ve kitap makale okunur, müzakere edilir.	
10	Akademik Gelişim Alanı	Kasım	Veli toplantısı yapılarak okulun işleyişi, eğitim-öğretim içeriği, eğitim faaliyetleri ve planlanan sosyal - kültürel etkinlikler hakkında veliler bilgilendirilecek ve öneriler alınacak.	

Şekil 2.5. Din Öğretimi Genel Müdürlüğü tarafından faaliyetler değerlendirme kriterlerine göre incelenerek kabul veya reddedilir

Faaliyet fotoğraflarının da mutlaka eklenmesi istenmektedir.

Şekil 2.6. Faaliyet fotoğrafları

ANASAYFA

OKUL BİLGİLERİ <

VERİ GÜNCELLEME <

OKUL MESAJLARI <

KALİTE TAKİP SİSTEMİ <

AYLIK RAPORLAMA

Vizyon Belgesi Alanları

Vizyon Belgesi Alanlarının Maddeleri

İlilerin Faaliyet Planları (İl İl)

İlilerin Faaliyet Planları (Toplu Liste)

İl Raporları

Aylık Rapor

İstanbul Faaliyet Planları (İlçe İlçe)

İstanbul Faaliyet Planları (Toplu Liste)

İstanbul İlçe Raporları

Aylık Rapor

Okulların Gerçekleştirdiği Faaliyetler

Red Sonrası Güncellenen Faaliyetler

Okul Raporları

Tavsiye Edilen Faaliyetler

Kullanıcı Listesi

Öğretmen Raporları

DOĞEP - YÖSEP <

PROJE OKULLARI <

ÖRGÜN HAZIRLIK <

RAPORLAMA <

HAZİR RAPORLAR <

YETKİLENDİRME

HESAP DEĞİŞTİR

Faaliyet Değerlendirme

Faaliyet Gerçekleşme Süreci

Okul: Adana / Aladağ - Aladağ İmam Hatip Ortaokulu

Uygulama Ayı: Ekim

Vizyon Belgesi Alanı: Akademik Gelişim Alanı

Vizyon Belgesi Maddesi: f. Okullarda, yetiştirme ve destek kurslarına öğrencilerin katılımını teşvik edilir. Kurslardaki eğitimin niteliğinin artırılması, öğrencilerin ve velilerin beklentilerinin karşılanması için yeni stratejiler geliştirilir. Kursların, etkin ve verimli gerçekleşmesi için ölçme ve değerlendirme çalışmaları yapılır.

İl MEM Faaliyet Planı: Öğrencilerin destekleme yetiştirme kursuna katılımını teşvik için rehberlik faaliyetlerinin yapılması

İşbirliği Yapılacak Kurumlar:

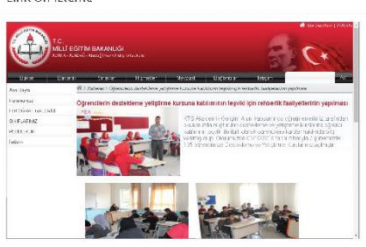
Okul Faaliyet Bilgisi

Faaliyet Durumu: Gerçekleştirildi

Açıklama:
KTS Akademik Gelişim Alanı kapsamında öğretmenlerimiz tarafından okulumuzda oluşturulan destekleme ve yetiştirme kurslarına öğrenci katılımını teşvik ile ilgili olarak öğrencilere kurslar hakkında bilgi verilmiş olup, Okulumuzda 01/10/2018 tarihi itibarıyla 7 şubemizde 105 öğrencimize Destekleme ve Yetiştirme Kurslarımız açılmıştır.

Link:
http://aladagimamhatiportaokulu.meb.k12.tr/icerikler/ogrencilerin-destekleme-yetistirme-kursuna-katiliminin-tesviki-icin-rehberlik-faaliyetlerinin-yapilmasi_5641053.html

Link Ön İzleme

Faaliyet İşlem Tarihiçesi

Faaliyet Giriş Tarihi: 24.10.2018 13:55

Faaliyet Güncelleme Tarihi: -

Değerlendirme İşlemleri

- 26.10.2018 13:26 tarihinde Mahmut DOĞAN (Şube Müdürü) bu faaliyeti "Teşekkür ederim." notuyla KABUL ETTİ.

Değerlendirme Toplam Puan: Sonuç:

Değerlendirme Kriteri	Yetersiz	Geliştirilmeli	Orta	İyi	Çok İyi
Vizyon Belgesine İlçe Eylem Planlarına Uyarılık ve Görsellerin Sitedeki Haber/Metin İçeriğine Uygunluğu	☐	☐	☐	☐	☐
Etkililik-Verimlilik-Süreklilik ve Yeni Bilgiler Kazandırması	☐	☐	☐	☐	☐
Katılımcılık ve İşbirlikçi Öğrenmeyi Sağlama	☐	☐	☐	☐	☐
Öğretim Programlarına Uygunluk-Güncellik ve Eğitim Teknolojilerinden Yararlanma	☐	☐	☐	☐	☐
Örnek Oluşturma-Fark Yaratma-Özgünlük	☐	☐	☐	☐	☐

Yorum

Şablon:

Değerlendirme Açıklama:

İl/İlçeye Mesaj (Okul tarafından görülmez):

Bu faaliyet okul haberlerine eklensin

Bu faaliyet tavsiye edilen faaliyetlere eklensin

KAYDET

Şekil 2.7. Din Öğretimi Genel Müdürlüğü faaliyetleri değerlendirme kriterlerine göre puanlama

Din Öğretimi Genel Müdürlüğü faaliyetleri değerlendirme kriterlerine göre puanlayarak geri dönüt sağlamaktadır.

İstanbul İlçe Raporları

Aylık Rapor

Okulların Gerçekleştirdiği Faaliyetler

Red Sonrası Güncellenen Faaliyetler

Okul Raporları

Tavsiye Edilen Faaliyetler

Kullanıcı Listesi

Öğretmen Raporları

DOĞEP - YÖGEP

PROJE OKULLARI

ÖRGÜN HAFIZLIK

RAPORLAMA

HAZIR RAPORLAR

YETKİLENDİRME

HESAP DEĞİŞTİR

Link: http://aladagmamhatiptortaokulu.meb.k12tr/icerikler/ogrencilerin-meslek-bilgi-ve-deneyimlerini-arttiracak-faaliyetlerin-yapilmasi_5640711.html

Faaliyet İşlem Tarihiçesi

Faaliyet Giriş Tarihi: 24.10.2018 13:36
Faaliyet Güncelleme Tarihi: -

Değerlendirme İşlemleri

- 26.10.2018 13:24 tarihinde Mahmut DOĞAN (Şube Müdürü) bu faaliyeti "Elinize sağlık!" notuyla KABUL ETTİ.
- 01.11.2018 11:17 tarihinde KTS Komisyonu bu faaliyeti " Teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim." notuyla KABUL ETTİ.

Genel Müdürlük Değerlendirmesi

Değerlendirme Kriteri	Değerlendirme
Vizyon Belgesine-İlçe Eylem Planlarına Uyarlık ve Görsellerin Sitedeki Haber/Metin İçeriğine Uygunluğu	İyi
Etkililik-Verimlilik-Süreklilik-Yönlendiricilik ve Beceri Geliştiricilik	İyi
Katımcılık-Kapsayıcılık-Okul Kültürü Oluşturma ve Mesleki Uygunluk	Çok İyi
Rehberlik-Kurumlarla ve Uzman Kişilerle İşbirliğinin Sağlanması	Çok İyi
Örnek Oluşturma-Fark Yaratma-Özgülük-Gelenekseli Yanıltması	İyi

10 Üzerinden Toplam Puan: 9

Din Öğretimi Genel Müdürlüğü Bilgi Sistemi Sürüm 1.1 Teknik Destek: dogmbs@gmail.com

Kaynak : (<http://dinogretimi.meb.gov.tr>)

Şekil 2.8. Değerlendirme kriterleri

Sadece öğrencilere yönelik değil yönetici ve öğretmenleri de geliştirmeye yönelik etkinlikler yapıldığı görülmektedir.

Din Öğretimi Genel Müdürlüğü Bilgi Sistemi

ANASAYFA

OKUL BİLGİLERİ

VERİ GÜNCELLEME

OKUL MESAJLARI

KALİTE TAKİP SİSTEMİ

DOĞEP - YÖGEP

Faaliyetler

Raporlama

PROJE OKULLARI

ÖRGÜN HAFIZLIK

RAPORLAMA

HAZIR RAPORLAR

YETKİLENDİRME

HESAP DEĞİŞTİR

İlî DÖGEP YÖGEP Faaliyet Planları 01 - Adana

Kopyala Excel Kaydet Yazdır Aramak

Sıra	DÖGEP	Eylem/Konu	Durum	Değerlendirme	Puan	İşlem
1	Aladağ	Ekim	-	-	-	🔍
2	Ceyhan	Ekim	-	-	-	🔍
3	Çukurova	Ekim	-	-	-	🔍
4	Fekke	Ekim	-	-	-	🔍
5	İmamoğlu	Ekim	-	-	-	🔍
6	Karaisalı	Ekim	-	-	-	🔍

Şekil 2.9. İl DÖGEP YÖGEP faaliyet planları

2.4.4. Kalite Takip Sisteminde İlgili Paydaşların Görev ve Sorumlulukları

KTS' nin faaliyet hazırlıkları, işleyişi, takip edilmesi, değerlendirilmesi gibi iş ve işlemleri konusunda görev alan paydaşları öğrenci, öğretmen, okul yöneticileri, İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri, İl Milli Eğitim Müdürlükleri ve Genel Müdürlük oluşturmaktadır.

- Öğrenciler: Öğrencilerin genel olarak KTS uygulamasında aldığı en önemli görev etkinlik ve faaliyet planlarının kendisi için yapıldığının farkında olup katılım sağlamaktır. Öğretmenlerinin verdiği görevleri yerine getirmek, etkinlik ve faaliyetlerde okul dışında okulu temsil etmek gibi görev ve sorumlulukları bulunmaktadır.
- Öğretmenler: KTS alanları içerisinde oluşturulacak etkinlik ve faaliyetler hakkında önerilerde bulunmak, etkinlik ve faaliyetlerin uygulanmasında görev almak, öğrencilerin etkinliklere katılımını sağlamak, öğrencilerin moral ve motivasyonunu sağlamak, okul yöneticilerinin verdiği görevleri yerine getirmek, görev aldığı etkinlik ve faaliyetlerle ilgili rapor hazırlayıp okul idaresine sunmak öğretmenlerin KTS ile ilgili görev ve sorumluluklarındandır.
- Okul Yöneticileri: Müdür ve Müdür Yardımcılığını ifade eden okul yöneticilerinin KTS' de önemli görev ve sorumlulukları vardır. KTS etkinlik ve faaliyetlerinin uygulanması, takibinin yapılması sisteme kaydedilmesi, gerçekleştirilen etkinliklere ait görsellerle okul web sitesi ve haber sayfası oluşturmak okul yöneticilerinin görev ve sorumluluklarındandır. Ayrıca, öğretmenlerin görev almasını sağlamak, adil bir şekilde görev dağılımı yapmak, öğretmen ve öğrencilerin motivasyonlarını sağlamak, ilçe milli eğitim müdürlüğünün verdiği görev ve sorumlulukları yerine getirmek, diğer okul yöneticileri ile KTS hakkında yapılan toplantılara katılmak gibi görev ve sorumlulukları vardır.
- İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü: Okullar tarafından gönderilen eylem planlarını tek bir dosyada birleştirerek İl Milli Eğitim Müdürlüğüne gönderir. Bu kapsamda okul yöneticilerinden oluşan bir komisyon kurarak toplantı yapmak, ilçe faaliyet planı oluşturup sisteme kaydetmek, İl Milli Eğitim

Müdürlüğünün verdiği görev ve sorumlulukları yerine getirmek gibi görev ve sorumlulukları vardır.

- İl Milli Eğitim Müdürlüğü: okulların yaptığı faaliyetleri değerlendirip kabul veya ret cevabı verip düzeltme yapmalarını istemek, genel Müdürlüğün verdiği görev ve sorumlulukları yerine getirmek, gelen faaliyet raporlarını, sistem kayıtlarını genel müdürlüğe göndermek görev ve sorumluluklarındandır.
- Genel Müdürlük: İl MEM' den gelen faaliyet kayıtlarına kabul veya ret cevabı vermek, faaliyet değerlendirme görevini yerine getirmek, okullara etkinliklerde gösterdikleri performansa göre puan vermek, örnek faaliyetleri bir araya getirerek iyi örnekler oluşturmak gibi görev ve sorumlulukları vardır.

3. YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde çalışmanın amacına ulaşmasında kullanılan yöntemle ilişkin başlıklar olarak, araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması, verilerin analizi, araştırmanın geçerlik, güvenirlik ve etik yönü yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yaklaşımından olan durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Durum çalışmalarında en dikkat çekici nokta konuyu derinlemesine ele almasıdır. Durum çalışması; bir durumun etkenleri olan ortam, bireyler, olaylar, süreçler gibi özelliklerin derinlemesine araştırılmasıyla ilgili durumu etkiledikleri ve etkilendikleri noktaları ortaya koymaktadır (Yıldırım, Şimşek, 2018:73).

Araştırma, durum çalışması türlerinden durum analizi ve açıklayıcı durum çalışmasına girmektedir. Durum analizi özel bir olayın farklı bakış açıları kullanılarak incelenmesidir. Açıklayıcı durum çalışması ise bir durum hakkında bilgi vermek, aşına olunmayan durumları bilindik hale getirmek ve gerçek hayat durumları ile ilgili bağlantıları açıklamak için kullanılmaktadır (Erol, 2022:29).

3.2. Çalışma Gurubu

Araştırmanın çalışma gurubunu Malatya ilinin Yeşilyurt ve Battalgazi ilçelerinde bulunan İmam Hatip Ortaokulunda görev yapan 15 okul idarecisi oluşturmaktadır. Çalışma gurubundaki katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme tamamen nitel araştırma geleneği içinde ortaya çıkmıştır. Bu yöntem hakkında çok fazla bilgi bulunan durumları derinlemesine araştırmayı sağlamaktadır (Yıldırım, Şimşek, 2018:118). Ölçüt örnekleme ise; önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır (Yıldırım, Şimşek, 2018:122). Bu bağlamda çalışma gurubu olarak İmam Hatip Ortaokullarında görev yapan 15 okul idarecisi tercih edilmiştir. Çalışma gurubunun ölçütü olarak ise; okullarda KTS' nin uygulanmasından sisteme işlenmesine kadar tüm süreçlerden sorumlu olmalarıdır. Verilerin analizinde kullanılmak üzere gizlilik ilkesi dikkate alınarak katılımcıların isimleri kullanılmadan “Y1”, “Y2”, “Y3”...

“Y15” şeklinde kodlamalar verilmiştir. Çalışma grubunda bulunan katılımcı okul yöneticilerinin bilgileri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.1. Katılımcı Okul Yöneticilerinin Demografik Bilgileri

Katılımcı Kodu	Cinsiyet	Branş	Yöneticilik görev süresi
Y1	Kadın	Matematik	6
Y2	Erkek	Edebiyat	7
Y3	Erkek	Fen Bilgisi	10
Y4	Erkek	Sosyal Bilgiler	4
Y5	Erkek	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	28
Y6	Erkek	Beden Eğitimi	5
Y7	Erkek	Beden Eğitimi	8
Y8	Erkek	Beden Eğitimi	1
Y9	Erkek	Sosyal Bilgiler	12
Y10	Erkek	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	9
Y11	Erkek	Fen Bilgisi	12
Y12	Erkek	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	8
Y13	Erkek	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	7
Y14	Erkek	Beden Eğitimi	6
Y15	Erkek	Edebiyat	8

Tablo 4.1 de görüldüğü gibi katılımcılar 15 kişiden oluşmaktadır. Yöneticilerin çoğunluğunu erkekler oluşturmaktadır. Yöneticiler Beden Eğitimi, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Edebiyat, Matematik gibi farklı branşlara sahiptir. Yöneticilik yaptıkları süre 4-28 yıl arasında değişmektedir.

3.3. Veri Toplanma Araçları

Araştırmada nitel araştırma yaklaşımına dayalı olarak durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Durum çalışması kullanılırken tek başına yeterli sonuçlar alınamayabilir. Bunun için birden fazla veri toplama yöntemi kullanılmaktadır (Yıldırım, Şimşek, 2018:72). Bu durumda görüşme tekniği araştırmamızın esas tekniğini oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra doküman incelemesi tekniğinden de yararlanılmıştır. Doküman incelemesi tekniği ise; araştırmanın konusu olan olgu ya da olayların konu edinildiği belgelerin ayrıntılı olarak incelenmesidir. Araştırma konusuyla ilgili video, fotoğraf, kitaplar, arşiv dosyaları, raporlar, ses kayıtları gibi verilerde uygun hale getirilerek doküman incelemesine dahil edilebilir (Baltacı, 2019:376).

3.4. Verilerin Toplanması

Çalışma öncesinde konu ile ilgili gerekli literatür taraması yapılmıştır. Bu kapsamda ilgili tezler, makaleler, sempozyum bildirimleri, kitaplar ve dergiler incelenmiş, ilgili kurum ve kuruluşların internet web adreslerinden veri tabanlarına ulaşılarak gerekli olan veri kaynakları sistematik şekilde derlenmiş ve sentezlenerek ifade edilmiştir.

Araştırma için gerekli izinlerin alınmasının ardından uygulama 2021-2022 eğitim öğretim yılının ikinci döneminde yapılmıştır. Malatya ili Yeşilyurt ve Battalgazi ilçesinde bulunan İmam Hatip Ortaokullarında görev yapan 15 idareci ile yarı yapılandırılmış görüşme formları ile mülakatlar yapılmış ve gözlemler gerçekleştirilmiştir. Mülakatlar her bir katılımcıyla özel olarak ayrı ayrı ve yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler gerçekleştirilmeden önce katılımcılara araştırma ile ilgili gerekli bilgiler verilmiştir. İzinleri doğrultusunda gerçekleştirilen görüşmelerin ses kaydına alınacağı, demografik bilgi ve görüşleri dışında kimlik bilgilerinin kimseyle paylaşılmayacağı, katılımcı görüşlerinin kodlar verilerek yazıya döküleceği bildirilmiştir. Bununla ilgili olarak görüşme sorularının olduğu görüşme formu ve onam formu katılımcılara sunularak yazılı onayları alınmıştır. Görüşmeler her bir idareci için 6 dakika ile 30 dakika arasında sürmüştür. Her bir idareciye kod verilmiş ve elde edilen sonuçlar analiz edilerek araştırmaya aktarılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Çeşitli nitel veri analizleri mevcuttur. Bu çalışmada genel olarak kullanılan içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi; kodlama yoluyla araştırılan olgu ya da olayın köklerine inilerek kodlamalar ve olaylar arasındaki ilişkileri ortaya koymayı sağlamaktadır (Baltacı, 2019:377).

Araştırma sonunda ses kaydına alınan görüşme verileri metin haline getirilerek deşifre edilmiştir. Katılımcıların söyledikleri ifadelere birebir bağlı kalarak Word dosyasında düzenlenmiştir. Metin haline getirilen veriler bütün olarak araştırmacı tarafından okunmuştur. Görüşme ve gözlem sonucunda toplanan tüm veriler betimsel ve içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Tüm veriler manuel olarak kodlanmıştır. Kodlanan veriler betimsel analize tabi tutularak temalar oluşturulmuştur. Gerçekleştirilen içerik analizi ile birlikte kategorilere ve alt kategorilerde ortaya konulan deneyimler yorumlanarak araştırma bulguları ortaya konulmuştur. Araştırmacı

katılımcıların ifadelerini aynen yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara yer vermiş, yorumlama işlemini yaparak ortaya konulan bulguları raporlama aşamasına geçmiştir.

3.6. Araştırmanın Geçerlik, Güvenirlik ve Etik Yönü

Geçerlik araştırma konusunun yansız tamamen olduğu ortaya konulmasıdır (Yıldırım, Şimşek, 2018:269) Güvenirlik ise araştırma sonuçlarının tekrar edilebilirliği ile ilgilidir (Yıldırım, Şimşek, 2018: 272). Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenirlik kavramları çerçevesinde araştırmanın bilimsel olarak kabul edilebilmesi için araştırma süreci ve sonuçlarının inandırıcı, açık, tutarlı, aktarılabilir ve teyit edilebilir olması gerekmektedir (Yıldırım, Şimşek, 2018: 273). Bu noktada araştırmanın planlanma, uygulama ve raporlaştırma süreçlerinde gerekli uzman görüşüne başvurulmuştur. Araştırma öncesinde hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ve soruları uzman görüşü alınarak hazırlanmış, katılımcı ifadelerinin teyidi sağlanmıştır. Araştırma öncesinde çalışma, İnönü Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Etik Kurulu tarafından etik açıdan uygun görülerek onaylanmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için gerekli olan araştırma izni Malatya Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından onaylanmıştır. Araştırma, katılımcıların işlerini aksatmayacak şekilde, belirlenen zaman ve mekânlarda gerçekleştirilmiştir. Araştırma sürecinde görüşmeler katılımcı izinleri doğrultusunda ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Katılımcı ifadelerine araştırmanın bulgular kısmında yer verilmiştir. Katılımcıların tamamı gönüllü katılımcılardan oluşmuştur. Katılımcılara görüşmeye başlamadan önce araştırma ile ilgili görüşme formları verilmiş ve bilgilendirilmiştir. Ayrıca bilgilendirilmiş onam formları verilerek katılımcıların yazılı onayları alınmıştır. Araştırmada çalışma grubu amaçsal örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak çeşitli İmam Hatip Orta okullarında görev yapan 15 idareciden oluşmaktadır. Araştırma ile ilgili kullanılan form ve belgeler çalışmanın ekler bölümünde yer almaktadır. Araştırmanın tamamında bilimsel etik kurallarına uyularak hareket edilmiş ve çalışma bu doğrultuda hazırlanarak raporlaştırılmıştır.

4. BULGULAR VE YORUM

Çalışmanın bu bölümünde araştırma sonucunda elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Bulgular katılımcıların vermiş olduğu ifadelerden ve farklı çalışmalardan alıntılar yapılarak desteklenmiş ve yorumlanmıştır. Analiz sonucunda 8 ana tema oluşmuştur. Bu temalara bağlı olarak 10 kategori oluşmuş ve bu kategorilere ait alt kategoriler tablolar halinde sunulmuştur.

4.1. Kalite Takip Sistemi Hakkında Genel Görüşler

Bu temada bulgular iki kategoriden oluşmaktadır. Birinci kategori “KTS hakkında olumlu görüşler” İkinci kategori “KTS hakkında olumsuz görüşler” kategorileridir.

4.1.1. KTS Hakkında Olumlu Görüşler

KTS hakkında olumlu görüşler kategorisinin bulguları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.1. KTS Hakkında Olumlu Görüşler

Alt Kategoriler	Yönetici Sayısı	Yöneticiler
KTS Dini- Ahlaki, sosyal- kültürel, okul aidiyeti ve kültürü gibi yönlerden gelişim sağlıyor.	14	Y1, Y2, Y3, Y4, Y5, Y6, Y7, Y8, Y9, Y10, Y11, Y13, Y14, Y15
KTS okullarda gerek duyulan bir sistemdir.	11	Y1, Y2, Y3, Y4, Y5, Y8, Y9, Y10, Y11, Y12 Y15
KTS derslerin işlenişini engelleyici bir unsur değildir.	13	Y1, Y2, Y3, Y4, Y5, Y6, Y7, Y8, Y9, Y10, Y11, Y13, Y14

Tablo 4.1 de görüldüğü üzere KTS hakkında olumlu görüş bildiren yöneticiler tüm bulgularda genel itibari ile ortaktır. Dini- Ahlaki-sosyal kültürel vb. yönden gelişim sağladığı hakkında olumlu görüş bildiren 14 yönetici olmuştur. Bu yönde görüş belirten yöneticilerin görüşleri şu şekildedir.

“Y1: Çocuklar zaten ders dışı etkinliğin ben onun da çok önemli olduğunu düşünüyorum hatta KTS dışında ki projelerde bizim için önemlidir yani okul dışı etkinliklerin özellikle okulda faydası olduğunu çocuğun aidiyet duygusuna çok katkıda bulunduğu inanan biriyim.

Y2: Okullarda gelişimi arttıran bir unsur o açıdan okula öğretmene öğrenciye her yönden katkısı oluyor.

Y3: Gerçek anlamda yapılan çalışmalar gerçekten öğrenciye olumlu etkileri var.

Y4: ...şöyle ben kesinlikle onların etkinliklerin düşünülerek yapıldığını gördüm hadi etkinlik yapalım mantığı yoktu yani işte tarihi alanlarla alakalı var sosyal duyarlılıkla alakalı var kitap okumayla alakalı var dini yönden var müezzinlik imamlık hafızlık falan böyle çok kapsamlı şeyler var yani o anlamda öyle basit düşünülmüş şeyler değil katkısı çok fazla...

Y5: ...çocuklarda zaten cıvıl cıvı bir pano hazırlıyorlar bazen işte ihtiyaç sahibi öğrencilere mesela geçen sene kırk tane koli yaptılar. Bunları götürüp evlerine dağıttık oradaki neşe oradaki çocukların hevesleri bizi de motive ediyor. Somut katkıları var. Yani şöyle yaparsanız. Yasak savmak babında yaparsanız bir anlamı yok, ama düşünürseniz bunu yazan kişi bunun arka planını düşünmüş ne yapılabileceğini prova etmiş onu rastgele seçmemiş usulüne uygun yaptığımızısa güzel verimler elde ediyorsunuz ve insanda bir memnuniyet oluyor. Siz de hoşlanıyorsunuz.

Y8: Yani ortalamaya uysak benim tahminim yüzde seksen beş doksan oranında başarı sağladığımı düşünüyorum.

Y9: kesinlikle olumlu bir etki bırakıyor. Mesela bir okuma köşesi oluşturuldu çocuklarımıza yeterli sayıda kitap var çocuklar orda kitap okuyorlar.- Bos derslerde teneffüslerde- Gayet de okuma hevesi olmayan çocukları da yönlendiriyoruz. Buna benzer faaliyetlerimiz çok var. Muhakkak faydası oluyordur.

Y10: - Mutlaka kazançları vardır ha dört dörtlük tam anlamıyla ulaşıyor mudur mutlaka eksiklikler vardır ama ben olumlu olduğunu katkısının olduğunu öğrenciye öğretmene okul idaresine kolektif bir şekilde bir heyecan getirdiğini düşünüyorum yani bu anlamda olumlu buluyorum.

Y13: Uygulanabilse katkıları vardır kesinlikle katkısız bir şey olacağını zannetmiyorum ki bu da öyledir tam uygulanabilse katkısı olumlu yönde çok olur yani

Y15: Kısmen katkısı oluyor.”

Elde edilen bulgulara göre yöneticilerin çoğu KTS’ nin öğrencilerin gelişimine katkısı olduğunu düşünmektedir. Okullarda yapılan sosyal ve kültürel etkinlikler kapsamında eğitsel kollar, belirli gün ve haftalar, toplum hizmeti çalışmaları gibi faaliyetler öğrenciyi eğitimin içine bizzat çekmektedir. Her öğrencinin yaşlılarından farklı özellikleri olduğunu göz önünde bulundurulursa sosyal ve kültürel etkinlikler öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları çerçevesinde hazırlanınca onları bedensel, sosyal, zihinsel yönden geliştirir (Köprübaşı, 2014:2). Öğrencilerin gelişimleri açısından bakıldığında KTS’nin faydaları yadsınamaz bir gerçektir.

Ayrıca pisiko sosyal açıdan önemli olan bu etkinlikler öğrencilerin okul dışında da boş vakit geçirmelerini engeller. Etkinlikler sayesinde bir hobi edinerek ileriki yaşlarda madde bağımlılığı, suça karışma gibi olaylardan da korunmuş olur. Çocuk ve gençler boş zamanlarını iyi değerlendirmezlerse ruhsal ve bedensel gelişmeleri olumsuz yönde etkilenir (Bayturan, 2005: 174).

KTS'nin gerekliliği hakkında olumlu görüş bildiren 11 yönetici olmuştur. Görüşler şu şekildedir.

- “Y1: Ben kalite takip sistemini çok anlamlı buluyorum
Y2: ...okula bir aktivite kazandırıyor okul durağan olmaktan çıkıyor dinamik bir yapıya bürünmüş oluyor...
Y3: ... kalite takip sistemi iyi niyetle oluşturulmuş bir sistem...
Y4:... KTS gerçekten çok teknik anlamda düşünülmüş profesyonel bir iş yani.
Y5: Her ay bir faaliyet yani iki ayda bir yedi faaliyet yapıyorsunuz. Okul içinde o faaliyetle alakalı guruplar bir yoğun çalışma içerisine giriyorlar. Okula değişik katkıları oluyor. Dışardan belki bir konuşmacı çağırıyorsunuz istifade ediyorsunuz. Öğretmenler okul personeli çalışanlar için yeni bir taze kan oluyor. Bir de öğrenciler için küçük adımlar oluyor hem hoşlarına gidiyor. Bazen sportif bir çalışma oluyor bazen kültürel bir faaliyet oluyor bazen okulun bir eksiğini bir kusurunu gidermek noktasında gerekli faydalı oluyor.
Y8: KTS iyi bence doğru imam hatiplerde yapılan işlerin ve işlemlerin doğru şekilde gidip gitmediğini kontrol ediyor doğru bir şekilde uygulandığını düşünüyorum.
Y9: KTS adı üstünde okula b kalite getirmek. Okulun ihtiyaçlarına duruma göre hem fiziki hem akademik hem de diğer alanlarda çalışma yapmak, bunun temelde geliştirdiğimiz süreçte daha faydalı olacağını düşünüyorum.
Y10: kalitenin mutlaka takip edilebilmesi kalite takip edilen ölçülen bir şeydir bunun kontrol edilebilmesi bir sistematige bağlanması okullarımıza artıları olacaktır.
Y11: KTS bence olumlu çünkü en azından aylık ya da iki aylık projeler halinde yapılıyor o projelerden öğrencilerde faydalanıyorlar diyelim KTS'nin ben olumlu olduğunu düşünüyorum.
Y12: bir takım olumlu yönleri var elbette örneğin kendinizi okul olarak biraz daha güncel tutmaya çalışıyorsunuz görünürlüğünüz biraz artıyor internet sitesine yaptığınız eylemleri faaliyetleri girmekle
Y15: imam hatip de ilk bir yılını geçti bu bir yıl içerisinde gördüğüm KTS ismi üstünde kaliteyi takip ediyorsunuz yani böyle bir sistem var ben kendi açımdan şahsi düşüncem çok olumlu buluyorum hatta bunun biraz daha geliştirilmesi taraftarıyım bunun geliştirilmiş de biz pilot okul olduğumuz için o sistem bize uygulanıyor zaten geliştirilmiş...”

Genel itibari ile KTS'nin varlığı hakkında olumlu görüşler daha fazladır. Yöneticilerin genelinin KTS hakkında umutlu, istekli olduğunu görülmektedir. Öğrencileri için gerekli fedakarlığı gösteren öğretmen ve yöneticiler KTS'nin olması gereken bir uygulama olduğunun farkındadırlar. Okula yeni başlayan bir kişi kişilik ve benlik kazanma aşamasındadır. Etkinliklerin amacı ders başarısı yanı sıra kişilik kazanma, sorumluluk sahibi olma gibi olumlu kazanımları öğrenciye yüklemektir (Aker, 2015: 9). Bunun farkında olan yöneticiler KTS'nin varlığından memnuniyet duymaktadırlar.

Derslerin işlenişine engel olmaması açısından olumlu görüş bildiren yönetici sayısı 13 dür. Belirtilen bazı görüşler şu şekildedir.

- “Y1: Çocuklar zaten ders dışı etkinliğin ben onun da çok önemli olduğunu düşünüyorum hatta KTS dışında ki projelerde bizim için önemlidir yani okul dışı etkinliklerin özellikle okulda faydası olduğunu çocuğun aidiyet duygusuna çok katkıda bulunduğuna inanana biriyim.
Y3: Yani şöyle bunun hani iki aylık periyotlara yayıldığı için onun ayarlaması okul idaremi tarafından yapılıyor hani bir sıkıntı yok yani zamanlama ayarlanabiliyor.”

Y4: Şimdi ben dershanecilikte yapmış özel kurumlarda çalışmış biri olarak benim en son prim vereceğim şey olur konuların yetişmemesi müfredatın yetişmemesi gibi bir mantık yok kesinlikle sıkıntı yok.

Y5: Yani periyot çok geniş iki ayda yedi etkinlik olduğu için mesela yazılı sınavlar bir haftada olur biter sıkıntı olmuyor.

Y8: Yok engellemiyor genel itibariyle böyle daha çok sınıf seviyelerine yönelik olduğu için bu da bir ders saati ya da okulun boşta olduğu bir zamana denk getiriyoruz çok fazla eğitim öğretimi etkilemiyoruz.

Y9: Zaten etkinlikler sene başında planlandığı için bir faaliyeti siz yedi tane faaliyeti bir aya bölüyorsunuz yazılı dönemlerinde yapmazsınız. Diğer zaman dilimlerinde çalışmalarınızı yaparsınız.

Y10: Etkilediğini düşünmüyorum çünkü 2 aylık bir süreç var şu an da mevcutta uyguladığımız KTS sistemi 2 aylık bir süreçte öğrencinin çok fazla boş zamanı oluyor zaten derslerini aksatmayacak şekilde planlamamızı okul olarak yapıyoruz o anlamda problem yaşamıyoruz.

Y11: Yok kesinlikle etkilemiyor biz zaten onu etkilemeyecek şekilde yapıyoruz ya ders çıkışında ya öğle arasında ya da diyelim beden eğitimi dersinde yani çocukların akademik başarısının gidecek bir durum söz konusu değil aksine faydası oluyor.”

Genel olarak yöneticilerin çoğu KTS'nin derslerin işlenişinde engel olarak görmemektedirler. Etkinlikler derslere engel olmasından ziyade derslerin verimliliğini arttırmaktadır. Yapılan bir araştırmaya göre akademik başarı ve sosyal etkinliklere katılım birbirini etkilemektedir. Akademik olarak başarılı öğrencilerin etkinliklere katılımı daha fazladır (Görkem, 2012: 77). Buradan şu sonuç çıkarılabilir. Öğrenciler ne kadar başarılı olurlarsa o kadar kendilerine güven duymaktalar ve her türlü etkinlikte bulunmak istemektedirler. Bunu için de her öğrenci başaracağı etkinliklere yönlendirilmelidir. Başardığını gören öğrenci kendine güvenerek daha fazla eğitim-öğretimin içinde olacaktır. Öğrenme isteği artacaktır. Başarma hissini tadan öğrenci daha fazla başarı sağlamak isteyecektir.

Bazen de sosyal etkinlikler öğrencileri akademik yönden geliştirmek için de uygulanmaktadır. Derslerde öğrenilen bilgilerin etkinlik ve yarışmalarla daha kalıcı hale gelmesi sağlanmaktadır. Sosyal etkinlikler aynı anda birçok amacı gerçekleştirmede etkili olmaktadır. Hem sosyalleşme hem de akademik gelişme aynı anada sağlanabilir. Öğrenciler bazen akademik olarak elde ettiği bilgileri sınıf ortamında kullanma olanağı bulamamaktadır. Sosyal ve kültürel etkinlikler yoluyla akademik bilgisini sınıf dışında da kullanabilir. Akademik kazanımlar için ayrılan ders süreleri sınırlı bir zamanı kapsamaktadır. Bu etkinlikler ise daha fazla zamana yayılarak yapıldığı için ders esnasında yeterince vakit ayrılamayan akademik bilgiler etkinliklerle pekiştirilmektedir (Acar, 2017: 61-63).

4.1.2. KTS Hakkında Olumsuz Görüşler

Bu kategoriyi oluşturan bulgular aşağıdaki tabloda incelenmiştir.

Tablo 4.2. KTS Hakkında Olumsuz Görüşler

Alt Kategoriler	Yönetici Sayısı	Yöneticiler
Gerekliliği hakkında olumsuz görüşler	5	Y6,Y7,Y12,Y13,Y14
Etkinlikler hakkında olumsuz görüşler	5	Y6,Y7,Y12,Y13,Y14

Tablo 4.2’ deki bulgularda görüldüğü gibi olumsuz görüş bildiren yöneticiler iki bulguda da aynıdır. Bazı yöneticilerin, diğer temalarda yaptıkları yorumlardan anlaşıldığı kadarıyla, imkanlar yönünden sıkıntı yaşamaları KTS hakkında olumsuz görüş bildirmelerine sebep olmuştur. Gerekliliği hakkında olumsuz görüş bildirenler 5 yönetici olmuştur. Görüşler şu şekildedir.

“Y6: ...şuan da yapılan sistem şey değil çok ne diyelim doğru yapılan bir şey yok yani zorunlu yapılıyor...”

Y7: Normalde biz bu okullarda KTS sistemi olmasa da yaptığımız şeyler zaten...

Y12: en büyük olumsuz tarafı ise sistem bir şekilde sürekli her yıl kendisini yeniliyor geçen sene KTS de olan faaliyet mesela bu sene de önümüze aynı şekilde gelecek değişmeyecek veya okulların kendi yeterlilikleri farklı olabiliyor ama aynı eylem faaliyet yapılması bekleniyor isteniyor bunlar olumsuz yani.

Y13: Yani uygulanabilirliği açısından sıkıntı var yoksa olumlu iyi bir sistem

Y14: iş yükümüz baya fazla ama okulumuzda mesela memur yok yani hem memurluk yapıyoruz hem öğrenciyle ilgileniyoruz yani bu tür işte KTS gibi resmi yazılar bazen çok yazı atıyorlar mesela şunu bulun bize atın diyorlar öyle iş yükünden dolayı bizi yoruyor açıkçası ama olumlu tarafları var bazen eğitime katkısı oluyor.”

Yukarıdaki ifadelerden de anlaşılacağı gibi etkinliklerin uygulanmasında imkanların yetersiz olması yöneticileri zor durumda bırakmaktadır. Köse’ ye göre ders dışı etkinlikler, ders içi faaliyetler kadar önemlidir. Fakat ders dışı etkinliklere çeşitli sebeplerden dolayı yeterince önem verilmemektedir. Bu sebeplerden biri de okulların ders dışı etkinlikleri uygulayacak olanaklara sahip olamamasıdır. Bundan dolayı Köse’nin “Ders Dışı Etkinlikler Genel Müdürlüğü” adıyla bakanlık bünyesinde ayrı bir birim oluşturulması gerektiği yönünde önerisi vardır. Köse ders dışı etkinlikleri, formal eğitimi tamamlayan etkinlikler, ders dışı sosyal etkinlikler, okul dışı etkinlikler olarak sınıflandırmaktadır. Etkinliklerin ayrı bir program olan örtük programla uygulanması gerektiğini düşünmektedir. (Köse, 2013, 350) Bu kapsamda KTS alanlarında belirtilen

etkinliklerin örtük programa uygun olması açısından KTS'nin Köse'nin önerisine yakın olduğunu söyleyebiliriz.

Bu konuda olumsuz görüşlerin yöneticilerin etkinlikleri uygularken yaşadıkları sıkıntılardan kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Etkinlikler hakkında olumsuz görüş bildiren 5 yönetici olmuştur. Görüşleri şu şekildedir.

“Y6: farklı etkinlikler yapılabilir sizde biliyorsunuz ki artık böyle evrak üzerinde yapılan işlerin verimli olmadığını düşünüyorum ben sadece görev olduğu zaman bir an önce şunu yapayım. Ben öğretmene diyorum ki şu ayın şu gününe kadar süre vermişim yap, Adam yapmıyor son anda bir iki resimle mecburen yüklememiz lazım alıp onu atıyoruz.

Y7: KTS de bazen gereksiz şeyler var geçen sefer biz anasınıfıyla alakalı öğretim yöntemleriyle alakalı birkaç çeşit şey vardı hatırlamıyorum da o sunumu öğretmenlere yaptırık mesela bunun imam hatip öğretmenlerle alakası yoktu daha çok anasınıfına uygun olan bir şeydi yani öğrenci açısından zaten kariyer günü tanınmış kişi getirin öğrencilerle sohbet etsin diyor tamam onda sıkıntı yok çevre düzenlemesi olarak zaten yine sportif alanların düzenlenmesi olarak zaten bir sefer sportif alan düzenleyip tekrar tekrar aynı KTS ile alakalı bir şey gelmesi bir ağaçlandırma diyor bir süre ağaçlandırma yapıyor her yıl aynı şeylerin tekrarı oluyor başkada aklıma gelen bir şey yok.

Y12: olumsuz tarafı ise sistem bir şekilde sürekli her yıl kendisini yeniliyor geçen sene KTS de olan faaliyet mesela bu sene de önümüze aynı şekilde gelecek değişmeyecek ve ya okulların kendi yeterlilikleri farklı olabiliyor ama aynı eylem faaliyet yapılması bekleniyor isteniyor bunlar olumsuz yani.

Y13: : ancak bizim imam hatiplerin iş yükü çok fazla yani biz eğitime ayıracağımız zamanı onlara ayırmak zorunda kalıyoruz eğitim ve okul bizim için ikinci planda kalıyor bu yönden olumsuz ancak eğer eğitim ikinci planda kalmayacak olsaydı tam uygulanabilse bu uygulama güzel bir uygulama ama tam uygulamıyoruz genelde formalite oluyor çoğu.

Y14: bütün etkinlikler özellikle maddiyat gerektiren etkinlikler en azından bakanlık tarafından katkı yapılmalı başka yok.”

Yönetici görüşlerinden elde edilen sonuca göre, etkinliklerin kendini tekrarlama, ayrı bir iş yükü olması, maddi olarak imkansızlıkların olması gibi nedenlerden dolayı KTS' gerekli görülmemiştir. Yapılan bir araştırmaya göre de İHO'lar da görev yapan okul yöneticilerinin bir kısmı sosyal, kültürel ve dini etkinliklerin çok yoğun olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Yöneticiler bu yoğunluk sebebiyle etkinliklerin etkili olmaması, iş yükünün artması, eğitim öğretimin aksaması gibi olumsuz durumların yaşandığını söylemişlerdir (Aşlamacı, 2017:317). Bu görüşler dışında KTS hakkında genel görüşlerden çoğunun olumlu yönde olduğu görülmektedir.

4.2. KTS' nin Diğer Okul Türlerinde Uygulanması İle İlgili Görüşler

Bu temaya ait görüşler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.3. KTS' nin Diğer Okul Türlerinde Uygulanması İle İlgili Görüşler

Alt Kategoriler	Yönetici Sayısı	Yöneticiler
Diğer okul türlerinde de uygulanmalıdır.	10	Y1,Y2,Y3,Y4,Y5,Y8,Y9,Y10, Y11,Y15
Diğer okul türlerinde uygulanmamalıdır.	5	Y6,Y7,Y12,Y13,Y14

Tablo 4.3'e bakıldığında KTS' nin diğer okul türlerine de uygulanması gerektiği yönündeki görüşler çoğunluktadır. Bu görüşü benimseyen yöneticilerin aynı zamanda KTS hakkında olumlu görüş bildiren yöneticiler olduğu görülmektedir. Yine diğer okul türlerinde olmaması gerektiği yönünde görüş bildiren yöneticilerin KTS hakkında olumsuz görüş bildiren yöneticiler olduğu görülmektedir.

Diğer okul türlerinde uygulanması gerektiği yönündeki görüşler şu şekildedir.

“Y1: Diğer okul türlerine de kesinlikle yaygınlaştırılmalıdır.

Y2: Bu din öğretiminin bir uygulaması aslında ortaöğretim genel müdürlüğü pek temel yönetimde uygulanmayabilir daha farklı sistemler uygulanırsa daha iyi olur ama ortaöğretim genel müdürlüğü mesleki ve teknik eğitim genel müdürlüğü keşke buralarda da bu tür uygulamalar yapılsa tabii bu örgün eğitim de uygulanabilecek bir şey yaygın eğitimde uygulanamaz ama özellikle mesleki teknik eğitim ve ortaöğretimin hatta çok önemli bir şekilde mesleki ve teknik eğitimin kalite takip sistemi veya başka adla da olabilir buna benzer şeyler mesela mesleki ve teknik eğitim mesleki geliştirme sistemi diyebilir ortaöğretim başka bir şey diyebilir bu kapsamda bir şey yapması gerekir.

Y3: İmkânı olan diğer okullara da yaygınlaştırılması olumlu olacaktır diye düşünüyorum.

Y4: Ben zaten bu kalite takip sistemiyle imam hatip de karşılaştığımda her ne kadar biz imam hatiple alakalı olsak da o teknik kısmını bilmiyorduk bunu gördüğümde bunun çok iyi bir sistem olduğunu keşke bütün okullarda böyle bir sistemin uygulanabilir olmasını düşünmüştüm ama şöyle yani normalde de başka takip durumları var yani şimdi düz okulda da öyle çok bunun gibi sistemli değil ama belli dönütler alınıyor ama KTS gerçekten çok teknik anlamda düşünülmüş profesyonel bir iş yani.

Y5: Genele yayılması daha uygun yani bu şey okulu zinde tutuyor.

Y8: Uygulanabilir ama burası spesifik bir alan belli bir gruba hizmet ediyor sayımız diğer okullara göre daha az olduğu için daha kolay uygulanır diğer tarafta daha büyük uygulanabilir mi uygulanabilir niye olmasın olabilir.

Y9: KTS bize uyarlanmış şekliyle var diğer okullara da uyarlanıp yapılabilir yani. Geliştirilerek bence uzman bir kadroyla

Y10: Bence yaygınlaştırılmalı sadece okul türlerine değil tüm kamu kurumlarında kalitenin takip edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Y11: Evet tabii olabilir neden sadece imam hatipte normal okullarda da olabilir.

Y15: Az önce kastettiğim yani KTS sadece imam hatiplerde bence değil tüm diğer okullarda da olmalı yine hakeza aynı şeyi söylüyorum geliştirilmeli biraz daha yani konu geniş tutulmalı bu biraz daha böyle sistematik olarak planlamalar yapılırken atıyorum işte bize deneme sınav deniliyor ama deneme sınavlarının milli eğitim tarafından da hani serbest bırakıldığı KTS doğrultusunda başarının gerçekten ortaya çıkan başarının yılın değerler eğitimi noktasında öğrencilerimizin ahlaki yönden olumlu yönden gelişmeleri bakanlığımız tarafından din öğretimi ile paydaş olarak bu paylaşımları yaparak diğer ortaokullara da liselere de uygulanmalı diye düşünüyorum.”

Görüşlerden elde edilen sonuca göre, yöneticiler KTS'nin diğer okul türlerinde de olmasını olumlu yönde değerlendirmektedirler. Bazı yöneticiler tüm kamu kuruluşlarında ve teknik liselerde de olması gerektiği yönünde görüş bildirmiştir.

İmam Hatip Okulları dışında kalan normal okullarda da yine ders dışı etkinlikler yapılmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı Sosyal Etkinlikler Modülü üzerinden takibi yapılmaktadır. Buna yönelik hazırlanan kılavuzun giriş kısmı MEB'in amaç ve ilkeleri doğrultusunda, sosyal etkinliklerin uygulandığını belirterek başlamaktadır. MEB bu etkinliklerle öğrencilerin hem kişisel gelişimlerini sağlamalarını hem de edindikleri bilgi ve becerileri içinde yaşadıkları toplumun yararına kullanmalarını hedeflemektedir. Bu hedefler doğrultusunda öğrencilerin millî, manevî, ahlaki, insanî ve kültürel değerleri kazanmasına yönelik bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif etkinlikler ile toplum hizmeti çalışmalarını kayıt altına almak için e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi içerisinde Sosyal Etkinlik Modülü oluşturulmuştur. Sosyal etkinlikler; Bilimsel, kültürel, sanatsal, sportif etkinlikler ve toplum hizmeti etkinlikleri olmak üzere beş alandan oluşmaktadır (MEB, Sosyal Etkinlikler Uygulama Kılavuzu, 2019).

KTS ile karşılaştığımızda KTS'nin daha kapsamlı ve takibinin daha sistemli olduğu görülmektedir. KTS'nin özellikle geri dönüt sağlaması fark oluşturmaktadır. Diğer okullardan farklı olarak İHO'larda yapılan etkinlik ve faaliyetlerin dini yönden katkı sağlaması amaçlanmaktadır. Yapılan bir araştırmaya katılan yöneticiler okullarında yapılan etkinliklerin yoğun olarak sosyal, kültürel ve dini etkinlikler olduğunu, bu faaliyetlerden en çok dini günlerde ve kutlu doğum haftasında düzenlenen programlar, Cuma ve vakit namazlarını birlikte kılma, kitap okuma gibi faaliyetler olduğunu söylemişlerdir (Aşlamacı, 2014:316). Ayrıca öğretmenler ve okul yöneticilerine yönelik faaliyetlerin olması da önemli farklardan biridir.

Diğer okul türlerinde uygulanması hakkında olumsuz görüş bildiren 5 yönetici olduğu görülmektedir.

Y6: Hiç uygulanmamalı

Y7: Bence hiçbir okulda olmamalı.

Y12: Hayır kendi okul türümde gerekli görmediğim için onlarda da gerekli değil yani bana göre.

Y13: Önermiyorum zamanları kaybolmasın bence yazık.

Y14: Bence olacaksa hepsinde olmalı olmayacaksa hiç birinde olmamalı hepimiz okuluz ayırım yapılmamalı.

Görüşmelerden elde edilen bulgulara göre İHO yöneticilerinin çoğu diğer okul türlerinde de KTS'nin uygulanmasına olumlu bakmaktadır. Buna karşılık bazı yöneticiler ise KTS'nin gerekliliğine inanmadıkları, zaman kaybı olarak değerlendirdikleri, okul farkının olmaması gerektiği gibi nedenlerden dolayı uygulanmaması yönünde görüş bildirmişlerdir.

4.3. KTS'nin İşleyişi Konusundaki Görüşler

Bu temaya ait görüşler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.4. KTS'nin İşleyişi Konusundaki Görüşler

Alt Kategoriler	Yönetici Sayısı	Yöneticiler
Uygulanan etkinlik türleri ve sayıları	15	Y1,Y2,Y3,Y4,Y5,Y6,Y7,Y8,Y9,Y10,Y11,Y12,Y13,Y14,Y15
Etkinliklerin işleyiş şekli	15	Y1,Y2,Y3,Y4,Y5,Y6,Y7,Y8,Y9,Y10,Y11,Y12,Y13,Y14,Y15
Etkinliklere karar verme şekli	15	Y1,Y2,Y3,Y4,Y5,Y6,Y7,Y8,Y9,Y10,Y11,Y12,Y13,Y14,Y15

Tablo 4.4'de görüldüğü gibi KTS'nin işleyişi konusunda etkinlik türleri, işleyiş şekli, karar verme şekli konusunda tüm yöneticiler görüş bildirmişlerdir. Elde edilen bulgular hakkında tüm yöneticiler genel itibari ile birbirine benzer görüşler ortaya koymuşlardır. Uygulanan etkinlik türleri ve sayıları hakkındaki bazı görüşler şu şekildedir.

“Y3: Normalde geçen sene kendi eski okulumdan bahsedeyim iki ayda bir 8 etkinlikti yanlış hatırlamıyorsam 6 ya da 8 etkinlik yapıyorduk ortalama 3 ya da 4 aylık 3 ya da 4 etkinlik yapıyorduk genelde öğrencilerimize yönelik aktiviteler bunları yapıyoruz...”

Y4: KTS de iki tane aktif işimiz oldu birincisi hafızlıkla alakalı dönütlerimiz oldu bir hafızımız vardı onun bilgilerini yüklüyoruz orada bu din öğretim genel müdürlüğü tarafından işleniyor bu anlamda resmiyet kazanıyor oradaki okullarla alaka kurulmuş oluyor biri de okuyorum projesi...Bazen çok etkinlik oluyor bazen de 3 etkinlik falan girdiğimizi hatırlıyorum yanlış da hatırlıyor olabilirim ama her ay bir etkinlik var...”

Y6: Yani elimizden geldiğince yapmaya çalışıyoruz. Öğrencilerin gelişimsel açısından yani spor etkinliklerini biraz az yapıyoruz kendim beden eğitimi öğretmeni olmamam rağmen idari işlerin yanında beden eğitimine biraz sıkıntılarımız var zaten norma da açılmıyor sınıf sayımız az.

Y7: Yılda yıla değişse de ilk başladığında 7 alanda her ay birer etkinlik toplamda 7 etkinlik yapıyorduk daha sonrasında süreç içerisinde bu 2 aylık periyotlara bölündü 6 alanda etkinlikler yapılıyor 2 ayda bir bu etkinliklerin büyük çoğunluğu öğrencilerimiz tarafından yapılan etkinlikler

Y11: Şimdi din eğitimi bize neler yapılacağı ile ilgili şeyleri gönderiyor ona göre yapıyoruz genelde çevreyle ilgili çok oluyor mesela geçen yıl yaptıklarımızdan okul bahçesinin geliştirilmesi güzelleştirilmesi onunla ilgili işte öğrencilerin mesleklerle ilgili bilgi edinmesi diyor öğrencileri belli yerlere götürüyoruz meslek sahibi olmuş kişilerle tanıştırtıp konuşturuyoruz.

Y12: Okul içi etkinlikler var okul dışı cami ziyareti gibi veya biz gitmedik ama yaşlı evleri falan o tür şeyler var okul içi ve okul dışı genelde çevre düzeni ile ilgili faaliyetler var.”

Görüşlere bakıldığında konuşma esnasında akla gelen etkinlik ve sayıları söylenmiştir. Genel itibari ile yöneticilerin çoğu tüm etkinlikleri yaptıklarını ifade etmişlerdir.

Etkinliklerin işleyiş şekli konusunda ki genel görüşler şu şekildedir.

“Y1: Zaten 7 başlık alanı var öğrenci gelişim alanı öğretmen mesleki gelişim alanı akademik gelişim alanı fiziki imkanlar izleme değerlendirme daha öncesinde okula mahsus proje vardı bizim bi kurulumuz var zümre başkanlarından oluşmuş bir ekip dediğim gibi yürütücülüğünü de ben yapıyorum bakanlık zaten yönergeyi gönderiyor Malatya iline ne uygun olur diye komisyon etkinliklere karar veriyor bizde etkinliklerin yürütme kısmında en güzel nasıl yaparız okulca karar veriyoruz ve en sonda da biliyorsunuz yönetim bizi bu şekilde puanlıyor.

Y2: bu kalite takip ekibi özellikle zümre başkanlarımız ve seçilen öğretmenlerimiz belli aralıklarla toplantılar yapıyoruz bu toplantılarda o ay yapılacak çalışmalar bazen o hafta yapılacak çalışmalar planlanıyor... hatta mesela bu sene yapılacak olan öğretmenler kurulu toplantı tutanağını gündem maddeleriyle oluşturduğum şimdi önümde burada bir madde olarak biz bunu almışız demişiz ki KTS ile ilgili yapılan çalışmalar öğretmenimiz burada bir sunum yapıyor diyor ki şu çalışmalarını yaptık şunları yaptık mesela 21. Maddemiz bu kalite takip sistemi ile yapılacak olan çalışmaların planlanması planlı bir şekilde yapıyoruz faydalı olduğunu görüyoruz.

Y3: Normalde bir taslağımız var ama onu mesela atıyorum işte bir kalite takip sisteminde bir etkinliğimiz varsa nereye gideceğimizi işte kiminle gideceğimizi öğretmenlerimizle istişare yaparak aldığımız bir karar doğrultusunda hareket ediliyor.

Y4: KTS'nin genel işleyişi yani gönüllülük esasına bağlı işleyişiyle alakalı bunu yapmak zorundasınız zaten çünkü yapmadığınızda hemen uyarı geliyor ve siz araniyorsunuz okul müdürü ya da her kim ilgileniyorsa araniyor orada etkinliği yapıp yapmama sebebi soruluyor...

Y5: Şimdi etkinlikler bize takvimi netleştikten sonra ekim ayı içerisinde bildiriyor. Dört dönem halinde o faaliyetler elimize geçtiği zaman sportif bir faaliyetse spor kulübü öğretmenleri hani okulumuzdaki sosyal etkinlikler yönetmeliği doğrultusunda kurulan komisyonlar kurullar bu işleri yönetiyor. Yani diyoruz ki hocam diyelim ki geçen sene bizim söyle bir faaliyetimiz vardı sporla uğraşan insanlar ziyaret edilecek spor tesisleri gezilecek mesela biz gençlik spor müdürlüğümüzden randevu alarak bize yakın olan bir spor tesisini gezdik öğrencilerle oradaki ortamları gördüler. Oranın yetkilileri ile konuştular. Yani orada sporla uğraşan profesyonellerle sohbet ettiler çocuklar. Yani sporla alakalı kısmı o kulüp diyelim ki bir öğrenciye destek noktasındaysa okulumuzun sosyal yardımlaşma kulübü diyelim ki mesleki bir faaliyetse mesela Kuran ı Kerim le ilgili ya da değişik faaliyetleri ile ilgili bir konuyla mesleki tatbikat kulübü aracılığı ile okulumuza diyelim ki öğretmenlerle ilgili bir çalışma yapacaksa personele bakan müdür yardımcımız ve rehberlik servisimizle hareket

ederek konuları ayın başında paylaşıyoruz. Herkes gezisi olacaksa gezisini yapıyor. Randevu alınıp birisi davet edilecekse onu davet ediyor günü tarihi ve yerini belirliyor öğretmenlere duyurusunu yapıyor. Bunu sadece müdür, müdür yardımcısı ile konuyu idareciler kendi arasında pay ediyor her idareci bir komisyonu takip ediyor. Faaliyetler gerçekleştikçe ilgili görseller kısa raporlar KTS ye ekleniyor ay sonunda kapanıyor bu sefer yeniden faaliyetler belirleniyor aynı şekilde sürdürülüyor.”

Diğer yöneticilerin görüşleri de aynı çerçevededir. Görüşlere genel olarak bakıldığında Din Öğretimi Genel Müdürlüğü'nün okullara gönderdiği plan çerçevesinde etkinlikler yürütülmektedir. Her okul kendi öğretmen ve genel imkanlarına göre çerçeveye uyarak etkinlikleri planlamakta, etkinlikleri öğretmenler arasında paylaştırmaktadır. Her yönetici okuldaki tüm öğretmenleri faaliyetlere dahil etmeye çalışmaktadır. Aynı şekilde etkinliklerin kararlaştırılması da aynı çerçeve de olmaktadır. Etkinliklere karar verme şekli ile ilgili bazı görüşler de şu şekildedir.

“Y7: - Etkinliklere zaten o plan dahilinde açık olarak şunlar yapılacak diyor biz öğretmenlere bunlarla ilgili çalışma yapabilirsiniz şeklinde tamamen öğretmen olabiliyor yani öğretmen beyan olarak şunu yapacağız diyor bizde uygundur diyoruz yapabilirsin diyoruz o şekilde öğretmenler karar veriyor.

Y8: Etkinliklere zümre öğretmenleri ve idare olarak karar veriyoruz

Y9: Sene başında öğretmenler Kurulu toplantısında KTS ile ilgili yapacağımız çalışmaları planlayıp orda görevlendirmeler falan sene başında yapılır yıl boyu o çalışmalar o plan dahilinde yürütülür. Öğretmensiz bu iş olmaz

Y10: sene başında hazırlamış olduğumuz danışma kurumumuzun hazırlamış olduğu bir plan çerçevesinde öğretmenlerimizi görevlendiriyoruz öğretmenlerimiz öğrencilerimizi koordine etmekte bu etkinliklere hazırlamakta zamanı geldiğinde en sonunda da okul idaresi yaptığımız etkinlikleri okulun web sitesinde yayınlanmakta en son da okul idaresi KTS' nin kendi sistemine gerekli bilgileri giriyoruz ilçe il din öğretimi şubesi ve bakanlık tarafından kontrol edilmekte ve değerlendirilmekte bu süreç.

Y12: O faaliyetle branşı ilgili olan arkadaşla yürütüyoruz müdür arkadaşla yürütüyoruz sisteme falan yüklemesini ben yapıyorum okulumuzda bilgisayar öğretmeni yok baya bir yük oluyor yani.”

Bulgulardan elde edilen sonuca göre etkinlikler aksatılmadan yapılmaya çalışılmaktadır. İlgili müdürlük tarafından kontrolleri sağlanmaktadır. Her okul farklı yoldan aynı çerçeve programa uymaktadır. Bazı okullar etkinlikleri kulüpler aracılığı ile öğretmenler arasında paylaştırmaktadır. Bazı okullar da danışma kurulları oluşturarak, zümre toplantıları yaparak, sene başı kurul toplantısında paylaşılarak etkinlikleri uygulamaktadırlar. KTS sayesinde kontroller sistemli bir şekilde kaydedilerek tüm yönetici ve öğretmenlerin sürece aktif bir şekilde katılması sağlanmaktadır.

4.4. KTS Uygulamasında Yaşanılan Sorunlar

Etkinlik düzenlerken yaşanan sorunlar temasında bulgular 2 kategoride toplanmıştır. Birinci kategori “Okul paydaşları yönünden yaşanan sorunlar” ikinci kategori “İmkanlar yönünden yaşanan sorunlar” kategorileridir.

4.4.1. Okul paydaşları Yönünden Yaşanılan Sorunlar

KTS uygulanırken okul paydaşları yönünden yaşanan sorunlar kategorisi hakkında oluşturulan bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.5. Okul Paydaşları Yönünden Yaşanılan Sorunlar

Alt Kategoriler	Yönetici Sayısı	Yöneticiler
Öğretmenlerin katılımı Yönünden	12	Y1, Y3, Y4, Y5, Y6, Y7, Y9, Y10, Y11, Y13, Y14, Y15
Velilerin desteği Yönünden	2	Y3, Y4
Öğrencilerin Katılımı Yönünden	4	Y6, Y7, Y12, Y13

Tablo 4.5’deki bulgularda okul paydaşları yönünden yaşanan sorunlar incelenmiştir. Öğretmen, öğrenci ve veli hakkında görüşler bildirilmiştir. Etkinlikleri uygularken Öğretmenlerin katılımı yönünden sorun yaşandığını düşünen 12 yönetici olmuştur. Velilerin desteğinin olmadığı yönünde görüş bildiren 2 yönetici olmuştur. Öğrencilerin etkinliklere katılımı yönünden görüş bildiren 3 yönetici olmuştur.

Okul paydaşları yönünden yaşanan sorunlar hakkında görüş bildiren yöneticilerin görüşleri şu şekildedir.

“Y3: Öğretmenler bir kısmı bunu angarya olarak görüyorlar bir kısmı da yapılması gereken bir iş olarak görüyor severek yapanların sayısı çok az öyle söyleyeyim

Y4: şöyle yaparsanız öğretmen haliyle geliyorsunuz bir rutini doldurmak istiyorsanız veya atıyorum KTS ye bir şey eklemek zorundayız dediğiniz an zaten öğretmen size on katı tepki veriyor o işi yapmıyor ama bu güzel bir etkinlik bunu yapalım biz bunu düşünememiştik dediğimizde bazen öyle oluyor mesela o zaman onlarda öyle düşünebiliyor.

Y5: Burada şey çok önemli okul idaresinin bakış açısı çok önemli siz bu konuyu önemsiyorsanız. Gerek öğretmenlerle gerek toplantılarda buna önem veriyorsanız buna bir gelişim programı olarak bakıyorsanız öğretmenlerde ona göre hareket ediyor. Belki ufak tefek

yakınmalar olur ama herkes işini yapıyor. Konuları iyi seçmek lazım öğretmenlerin ilgisini çeken yaptıklarında hoşlarına giden ...

Y6: Yani etkinlikler bazen öğretmenler isteksiz kalıyor özellikle rehberlikle ilgili bir konu nerdeyse her iki ayda her ayda rehberlikle ilgili bir konu var. Hadi rehberlik öğretmenin görevi diye yapıyor diyoruz ama diğer öğretmenlere bir iki üçü vermeye başladığın zaman tepki görmeye başlıyoruz.

Y7: İş yükü olarak karşılıyorlar.

Y9: Yani tekrar eden faaliyetlerde öğretmenler biraz bir bıkkınlık yaşıyorlar. Yeni çalışmalarında zevkle zaten görevleri o bi şekilde yapıyorlar.

Y10: Hepsine diyemeyiz hepsi tam isteyerek severek yapıyor diyemesek de büyük çoğunluğu severek isteyerek yapıyor çocuklara faydalı olduğunu düşündüğü zaman öğretmeninde katılıyor o da istiyor.

Y11: - İş yükü olarak değil de çünkü şöyle biz öğretmenlerimiz üzerine direk bunu atmıyoruz işin içinde biz de olduğumuz için biz de katıldığımız için çok nadir ama desek ki bu senin görevin o zaman tabi angarya gibi görüyorlar ama beraber yaptığımız için o şekilde görmüyorlar.

Y12: İş yükü olarak görüyor arkadaşlar.

Y13: Öğretmenler iş yükü olarak görüyorlar her şeyi yük olarak gördükleri gibi bizde öğretmeniz yani öğretmenlerimiz taşın altına elini koysalar Türkiye daha hızlı gelişir çok sıkıntı var öğretmenlerimizde bizde dahil hepimiz öyleyiz yani kendi işleri kendi dersleri dışında hiçbir şey verilmesin istiyorlar zorlayarak yaptırıyoruz yani.

Y14: Yani öğretmenler çoğu iş yükü olarak görüyor çok istekli değiller aslında.

Y15: Etkinlikleri yaparken mesela her öğretmen bu konuda duyarlı olmuyor birincisi bu benim açımdan tüm okullara uygulanmalı demiştim ama özellikle bu imam hatiplerde uygulanırken yani imam hatip de öğretmen arkadaşların özellikle imam hatiplere seçilerek gönderilmesini düşünüyorum mesela ben imam hatip mezunu ancak ilahiyatçı değilim ben buraya gönüllü geldim ben imam hatiplere hizmet etmek için geldim herkesin de bu düşüncede olması gerektiği düşüncesinin kanaatindeyim ama burada maalesef zıt görüşü farklı buradaki manevi iklimi ortadan kaldırmaya yönelik çalışmalar içerisinde olan arkadaşlarımızda var yani bu bizi sıkıntıya sokuyor.”

Bulgulardan elde edilen sonuca göre öğretmenlerin etkinlikleri uygulamaya yaklaşımları yöneticilerin tutumlarına göre şekillenmiştir. Gencer'in yaptığı bir meta sentez çalışmada ulaştığı sonuca göre de okul yöneticilerinin ilgisiz olmaları, eğitim öğretim sürecine katılmamaları, öğretmenleri karar verirken ve işin yapılması sırasında yalnız bırakmaları öğretmenlerin motivasyonlarını düşürmektedir (Gencer, 2022:37). Gömleksiz ve Kılınç'ın öğretmenlerin toplum hizmeti çalışmaları hakkındaki görüşlerini öğrenmek üzere yaptıkları mülakat çalışmasının sonucuna göre; öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu bu çalışmaların gerekliliği yönünde fikir beyan etmişlerdir. Çalışmaların faydalı olduğu fakat imkanların yetersizliği, veli ilgisizliği, yönetici tutumları gibi sıkıntıların olduğunu da belirtmişlerdir. (Gömleksiz, Kılınç, 2015: 508)

Başka bir araştırmaya katılan okul yöneticilerinin çoğunluğu beraber çalıştıkları öğretmen kadrosundan memnun olamadıkları yönünde görüş bildirmişlerdir. Bunun sebebinin ise; öğretmenlerin mesleki yetersizliği, dünya görüşleri ve rol model olma konusunda İHO'lar da çalışmaya uygun olmadıklarıdır (Aşlamacı, 2017:318). Ayrıca

yöneticilerden elde edilen görüşlere bakıldığında genellikle olumsuz görüş bildiren yöneticilerin branşının DİKAB öğretmenini olması üzerinde durulması gereken bir konudur. Yine Aşlamacı'nın yaptığı çalışmaya göre de İHO'lar da görev yapan okul yöneticilerinin çoğu DİKAB öğretmenlerinin yeterliliklerinden memnun olmadıklarını ifade etmişlerdir (Aşlamacı, 2017:318). Bu çalışmalara göre düşünüldüğünde yöneticilerin ifadesine göre de KTS ile ilgili öğretmen desteğinin bu kadar olumsuz olması, KTS ile ilgili olumsuz görüş bildiren yöneticilerin DİKAB öğretmenini olması düşünülmeye gereken bir konudur. Ayrıca öğretmenlere yönelik mülakat çalışması yapılarak bu durumun gerçekliği ve sebepleri öğrenilebilir.

Velilerin desteği konusunda 2 yönetici görüş bildirmiştir. Görüşler şu şekildedir.

“Y3: Yani şöyle söyleyeyim veliler olumlu bakıyor ama tabii işte maddi külfet binmemek şartıyla o yüzden olumlu bakıyor.

Y4: Şimdi biz hep şey diyoruz üç sac ayağı falan diyoruz ya bu hakikaten doğru bir şey yani aile öğrenci okul öğretmen işte o hepsini içinde barındırıyor bu sac ayağını beslediğiniz kadar başarılı olunur.”

Ardakoç'un yaptığı çalışmaya göre tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de velilerin eğitim öğretim süreçlerine katılımları sağlanmaya çalışılmaktadır. Velilerin sürece katılımlarında; velilerin sosyoekonomik düzeyleri, eğitim düzeyleri, yöneticilerin ve öğretmenlerin veliye bakış açısı gibi durumlar etkili olmaktadır (Ardakoç, 2020 :8).

Aşlamacı'nın yaptığı araştırmaya göre İHO'larda ki veli profilinin çeşitli olduğu görülmektedir. Okul yöneticilerinin çoğunluğuna göre veliler öğrenciye ve okula ilgisizdirler. Velilerin bir kısmının bu okullardan beklentilerinin yüksek olduğu, öğrencilerin dini ve ahlaki davranışlarının edinilmesinde acele ettikleri belirtilmektedir. Bazı veliler ise maddi manevi anlamda okula destek olmakta, kültürel bakımdan ve dini hayatı benimsemeleri bakımından öğrenciye örnek oldukları görülmektedir (Aşlamacı, 2017:319). Bu çalışmalardan anlaşıldığı üzere velilerin KTS hakkındaki görüşleri, tutumları, düşünceleri ayrı bir araştırma konusu olarak çalışılabilir

Öğrencilerin etkinliklere katılımı konusunda 3 yönetici dolaylı yoldan sorun teşkil edecek görüşler belirtmiştir. Görüşler şu şekildedir.

“Y6: Yani biz özellikle aynı kişileri katmamaya çalışıyoruz, aynı kişileri kattığımız takdirde katılmayan diğer öğrencilerde de bu defa bir isteksizlik oluyor, nasıl olsa onları götürecekler gibi bir isteksizlik olmaması için sürekli etkinlikleri farklı yaş gruplarına beşinci sınıflara altı yedi sekiz diye ayrı ayrı gruplar katıyoruz.

Y7: Mesela ağaç dikimi etkinliği yapılacağı zaman sınıfın birini alıp işte onları sınıf bazında uygulattırıyoruz mesela çevre ile alakalı çevre temizliği ile alakalı bir şey olduğunda

sınıf bazında uygulattırıyoruz veya bir konuşmacı gelecekse bunu sınıf bazında değil de okul bazında uyguluyoruz yani biz bunu aslında kendimiz kendi imkanlarımıza göre KTS ye uyarlamaya çalışıyoruz.

Y12: Etkinliğe göre değişiyor severek isteyerek yaptıkları da var ilgilerini çekmeyen etkinliklerde var yani.

Y13: Öğrencilerde sıkıntı yaşamıyoruz yani öğrencileri istediğimiz zaman katabiliyoruz ama onlarda derslerinden geri kalabiliyorlar.”

Genel itibari ile öğrencilerin katılımı konusunda sıkıntı yaşanmadığı yönünde daha fazla görüş bildirilmiştir. Öğrencilerin etkinliklere katılımı konusunda sıkıntı yaşanmadığı yönünde ki bazı görüşler şu şekildedir.

“Y10: Kesinlikle severek katılıyorlar mümkün olduğunca etkinliklerimizde öğrenci sayısını arttırmaya daha fazla öğrenciyi katmaya çalışıyoruz tabi etkinliğine göre değişiyor bazen çok fala hepsini katamıyorsun hepsine genel olarak öğrenci katılımı iyi öğrenci istekli severek yapıyor etkinliklerimiz öğrenciye hitap ediyor genellikle.

Y11: bizim öğrencilerimiz zaten projedir sosyal kültürel etkinliklerdir bunlara katılmayı çok seviyorlar bir proje var diyorsun mesela bütün okul parmak kaldırır.

Y14: Genelde istekliler birçoğuna istekli katılıyorlar etkinlikleri seviyorlar.”

Öğrencilerin etkinliklere olan ilgisi ve katılımı konusunda sorun yaşandığına dair net görüşlere rastlanmamıştır. Öğrencilerin etkinliklere severek isteyerek katılmaları etkinliklerin faydasını da arttırmaktadır. Teorik dersler genelde not kaygısı oluşturmaktadır. Fakat bu etkinlikler not kaygısından uzak olduğu için öğrenciler gerçek istek ve yönelimleriyle katılım sağlamaktadırlar. Bu da onların kişilik kazanmasında etkili olmaktadır. Bu etkinlikler sayesinde öğrencilerin kişiliklerinde dayanışma, empati, birliktelik, sorumluluk, hoşgörü gibi özellikler gelişir. Ayrıca sevgi ve saygıya önem veren bireylerin yetiştirilmesi sağlanabilir (Köprübaşı, 2014: 35-37).

4.4.2. İmkânlar Yönünden Yaşanılan Sorunlar

KTS uygulanırken imkânlar yönünden yaşanılan sorunlar kategorisi hakkında oluşturulan bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.6. İmkânlar Yönünden Yaşanılan Sorunlar

Alt Kategoriler	Yönetici Sayısı	Yöneticiler
Fiziki imkânlar yönünden	5	Y1,Y3,Y4,Y7,Y10
Maliyet yönünden	7	Y5,Y6,Y11,Y12,Y13,Y14,Y15
Etkinliğin türü yönünden	3	Y5,Y8,Y9,Y15

Tablo 4.6.'daki bulgulara göre en fazla sorun yaşanan alan maliyet yönünden olmuştur. Birçok yönetici özellikle okul dışı etkinliklerin gerçekleştirilmesinde maddi zorluklar yaşadığını belirtmiştir. Fiziki imkânlar alanında genel olarak okulların kırsal ve merkezi yerlerde bulunmasının fark oluşturduğu yönünde görüşler bildirilmiştir.

Fiziki imkânlar yönünden sorun yaşandığını belirten 5 yönetici olmuştur. Görüşleri şu şekildedir.

“Y1: Bizim o anlamda çok bir sıkıntı yaşadığımızı düşünmüyorum okul olarak ama fiziki imkanlar alanında her okul bizim gibi olduğunu düşünüyorum yetiştiremiyor olabilir yani sıkıntı olabilir yoksa öğrenciyle ilgili elbette yapılı öğretmen mesleki gelişim alanı orda da bir sıkıntı olmaz ama dediğim gibi fiziki imkânlar belki zorlayabilir bazı okulları.

Y3: İşte dediğim gibi daha önce kırsal bir okulda çalıştığım için öğrenci azlığı işte çevresel imkanların yetersizliği bunlar zorlandığımız alanlardı.

Y4: gördüğüm sıkıntı şuydu KTS müstakil bir binada alanınızın özgür olduğu geniş olduğu mesela biz burada zor nefes alıyoruz çok kalabalık bir tarafta binlerce öğrenci var bir tarafta 117 öğrenciye etkinlik yapmaya çalışıyorsunuz bu anlamda kendinize ait bir bina yok koridor yok sınıf yok zor sınıfın içinde kalıyorsunuz bunların uygulanabilmesi için müstakil bir alanın olması çok daha iyi olurdu biz daha çok zevk alırdık daha önce düzde müdür yardımcısıydım sonra buraya geçtim imam hatipte bir sene çalıştım yani bir buçuk sene toplamda orada mesela bu alan oluşabilseydi çok daha iyi olurdu. İmam hatip imam hatiptir düz okul düz okuldur KTS diğer okullarda da uygulanmalıdır bence dediğim gibi orada da mekanizmalar var yani böyle KTS gibi değil.

Y7: bazen bu KTS de fotoğraf güncellemesi istediği zaman bizim mesela kırsal bi okuldayız biz kırsal olduğumuz için illa fotoğraf olsun şu olsun deyince biraz zorlanıyoruz açıkçası öğretmenlerimize bunu uygulattırıyoruz ama iş görsele kaldığı zaman mecbur bir görsel fotoğrafı tekrarı kullanıyoruz ya da iş görüntü de kalıyor sadece görüntü paylaşıyoruz gibi oluyor yoksa okullarda yapılan şeyler bunlar.

Y10: Demin de söylediğim gibi pandemi biraz bizi zorladı.”

Elde edilen görüşlere bakıldığında genellikle bazı okulların kırsal kesimde bazı okulların merkezi yerlerde bulunması etkinlikleri uygulanma bakımından, fotoğraflanıp sisteme yüklenmesi bakımından farklar oluşturmaktadır. Kırsal kesimde bulunan okullar, öğrenci sayısının yetersizliği, okul binasının yetersizliği gibi durumlardan dolayı etkinlikleri uygulamada zorluk yaşamaktadırlar.

Maliyet yönünden yaşanan sorunlar hakkında 7 yönetici görüş bildirmiştir. Görüşler şu şekildedir.

“Y5: Maddi külfeti olan başlıkları çok büyük bütçe isteyen başlıkları seçmiyoruz. Okul imkanlarıyla karşılayabileceğimiz bir etkinlikse seçiyoruz. Tabi bu manada bir bütçesi olsa daha güzel olur.

Y6: Biz burada hayvanat bahçesine götürelim resimlerini çekelim tamam, huzur evi gezisi bir yerden sonra servis ücreti bile ödeyemeyebiliyoruz

Y11: Etkinlik düzenlerken yani az önce bahsettiğim gibi eğer ki bir yere gidilecekse ya da herhangi bir şey yapılacaksa maddi olarak sıkıntı yaşıyoruz. Başka çok sorun yaşamıyoruz

Y12: Evet maliyet ve zaman açısından sıkıntı oluşturuyor.

Y13: Yani özellikle maddi açıdan bazen sıkıntı çekebiliyoruz sosyal bir etkinlik yapmak istediğimiz zaman onun dışında zaman sıkıntısı çekiyoruz.

Y14: Dediğim gibi daha çok maddi mesela gezi tarihi yerler gezisi diye bir etkinlik vardı geçen yıl işte bir maddi imkân gerekiyor çocukları götürmek için servis için bütçemiz bu konuda yetersiz kalıyor hem ekonomik hem de zaman açısından sıkıntı yaşıyoruz.

Y15: belki maddi olarak bazen atıyorum deneme sınavları olsun öğrencilere kitap okuturken alacağımız kitaplar konusunda biraz da böyle ekonomik olarak sıkıntılar yaşayabiliyoruz.”

Maliyet konusunda elde edilen görüşlere göre özellikle okul dışı geziler düzenlenirken servis ücretini karşılayamama noktasında sıkıntı yaşandığı yönünde görüş bildirilmiştir.

Yapılan etkinliğin türü yönünden yaşanan sorunlar hakkında 4 yönetici görüş bildirmiştir. Görüşler şu şekildedir.

“Y5: Ne yapmak istersiniz gibi sisteme kaydediliyor genelde herkesin yapabileceği konular oluyor ama bazen o esnada düşünülmeden nasıl yapılacağı planlanmadan Malatya şartlarında veya okul şartlarında bu faaliyetlerin yapılıp yapılamayacağı düşünülmeden seçilen çok ekstrem de olsa konular oluyor. Bunları gerçekleştirirken gerçekten zorladığımız oluyor yani hangi kalıba sığdıracağınızı kimlerden istifade edeceğinizi okula nasıl bir katkı sunacağını bazen kestiremeyebiliyorsunuz. Yani nadir de olsa böyle oluyor. Onun için ilçe komisyonunda seçimi güzel yapmak lazım.

Y8: Okul içinde yapılan etkinliklerde herhangi bir zorlukla karşılaşmıyoruz kendi imkanlarımızla olduğu zaman okulun dışında olduğu zaman ulaşım ve transferde sıkıntılar yaşıyoruz bazen okulumuz şehir biraz uzak olduğundan dolayı transferde sıkıntımız var bu sadece.

Y9: sadece akademik yönden öğretmenin gelişimi yönünden biraz sıkıntı yaşıyoruz. Hizmet içi eğitim olsun öğretmenlerin kendilerini geliştirmesi olsun kendilerine yönelik çalışmalarda biraz daha okul dışı faaliyetler olduğu için orada biraz sıkıntı yaşıyoruz. Diğer çalışmalar sağlıklı bir şekilde yürüyor.

Y15: zaman zaman akademisyen bulmakta belki bazen zorlanıyoruz özellikle onların üniversitedeki çalışmaları sekteye uğraya biliyor.”

Elde edilen görüşlere göre bazı yöneticiler okul dışı etkinliklerde ulaşım yönünden sıkıntı yaşadıklarını söylemişlerdir. Bazı yöneticiler de okula davet edilecek akademisyen bulmakta zorluk yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin kendilerini geliştirmelerine yönelik etkinliklerde sıkıntı yaşadıklarını söylemişlerdir.

Gömleksiz ve Kılıç'ın çalışmalarında da etkinlikleri uygulamada yaşanan sorunlar hakkında öğretmenler den alınan görüşler sonucunda okul yönetimi, veli, çevre ve öğrencilerin gerekli ilgiyi göstermedikleri ayrıca evrak işlerinin çok olması, zaman yetersizliği, fiziki imkânların yetersizliği, kurumlarla iletişim kurulamaması ve sınıfların kalabalık olması gibi sorunlar ortaya konulmuştur. (Gömleksiz, Kılıç, 2015:

506) KTS etkinliklerinin uygulanmasında da yaşanan sıkıntılar benzer sorunları oluşturmaktadır.

4.5. Etkinlik Yapılan KTS Alanları Hakkında Görüşler

Etkinlik yapılan KTS alanları hakkındaki görüşlerden elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.7. Etkinlik Yapılan KTS Alanları Hakkında Görüşler

Alt Kategoriler	Yönetici Sayısı	Yöneticiler
Alanlar yeterlidir.	8	Y1,Y4,Y5,Y6,Y7,Y8,Y10,Y14
Alanlara ekleme yapılması gerekir.	6	Y3,Y9,Y10,Y11,Y12,Y15

Tablo 4.7. ye bakıldığında yöneticilerin çoğu KTS alanlarını yeterli görmektedir. Alanların yeterli olduğu ile ilgili 8 yönetici görüş bildirmiştir. Alanlara ekleme yapılması gerektiğini düşünen 6 yönetici olmuştur. Yeterli olduğu ile ilgili görüşler şu şekildedir.

“Y1: Bunu hiç düşünmedim açıkçası ne eklenebilir diye. Aslında eskiden her ay yapılan bir şeydi pandemi dolayısıyla iki ayda bir yapılıyor olmalı yani gerçekten de yeterli

Y4: ...yani muhakkak her işin bir eksiği vardır ben öncelikle şöyle yani ben bir seneyi KTS ye hayranlığımı geçirdim belki ikinci senede olur üçüncü sene de olur kısmet olursa yani KTS hakikaten benim hoşuma gitti yani takip sisteminin olması dönüt mekanizması hoşuma gitti o noktada eleştirmedim o gözle bakmadım

Y5: Şimdi alanlar yeterli zaten okuldaki bütün ihtiyaçları kapsıyor.

Y6: Yani KTS'nin alanları bazen dış geziler bizi yoruyor yani onun dışında yapılmayacak etkinlikler yok.

Y7: Normal olması gerekenler zaten

Y8: Bence yeterli.

Y10: Alanlar iyi seçilmiş öğrenci öğretmen için gerçekten ihtiyaç duyulan alanlarda etkinlikler hazırlıyoruz.

Y14: Genelde yeterli sayılır ama daha çocukların ilgisini çekecek eğlendirecek etkinlikler yapılabilir.”

Elde edilen görüşlere göre yöneticilerin çoğunluğu KTS alanlarını yeterli görmektedir.

Alanlara ekleme yapılması gerektiğini düşünenler bulgusunda 6 Yönetici görüş bildirmiştir. Görüşler şu şekildedir.

“Y3: Yani şöyle söyleyeyim bence fiziksel alanlar yeterlimi derken bence kırsal alanlarda bunlar azaltılmalı ama merkezi alanlarda fiziksel alanlar genişletilebilir.

Y9: Düşündüğünüz zaman öğrenci öğretmen veli okul bu dört ayakla eğitim öğretim yapılır. Burada veli kısmı sanki birazcık geride kalıyor. Veliyi okula çekmek problem oluyor. Bu alanla ilgili bence çalışma yapılabilir. Velilere dönük bir çalışma yapıp bir şekilde okula getirebilirsek çok daha faydalı olur. Diğer alanları yeterli buluyorum.

Y10: sürekli aynı alanlar değil de birkaç yılda bir alan değişiklikleri yapılabilir güncel alanlar eklenebilir daha farklı konular eklenebilir diye düşünüyorum.

Y11: Yani genellikle gördüğünüz hep okulu iyileştirmeye ilgili şeyler daha ağırlıklı oluyor biraz daha sosyal kültürel sportif etkinlikler olsa daha da iyi olabilir.

Y12: İllaki yeterli değil veya mevcut faaliyet alanlarından çıkarılması gerekenler var dediğim gibi kendisini tekrar eden tüm faaliyetlerin çıkarılması lazım veya bir okul o alandan 5 puan ful puan mı aldı mesela mescitle ilgili artık o okula onun açılmaması lazım mescit yapılan bir okul ikinci bir mescit yapamaz yani yapmamalı da zaten.

Y14: Mesela ben alan olarak bana göre bu alanı akademik olarak biraz daha dedim ya biraz daha böyle yaymalı hani şey değil sadece mesel hani akademik yöndeki başarıdan ziyade diğer dersleri de içerisine alabilmeli mesela resim dersinde de bir kalite takibi olmalı beden eğitimi dersinde de müzik dersinde de zira neden mesela öğrencilerimiz bir sanatsal faaliyet içerisinde olmasın bu gün mesela tv de izliyoruz hiç sevmediğimiz diziler çocuklarımızı olumsuz yönde etkiliyor hiç sevmediğimiz müzikleri dinliyorlar okulda bu çocuklara hitap edecek bu çocuklarında seveceği tarzda hani biraz içerisinde en azından çocukları böyle olumsuz yönde etkileyen tarzda olmayan müziklerin bile dinlenmesi bence bir olumlu katkıdır yani illa ilahi dinlenecek diye bir kaide söz konusu değil ilahi olmaz ama en azından küfre şirke götürün şarkıları dinlemezler yani bence KTS diğer dersleri de içerisine almalı diye düşünüyorum.”

Bulgulardan elde ettiğimiz sonuca göre her yıl tekrarlanan etkinlikler öğretmenler ve yöneticiler tarafından yapılmak istenmemektedir. Normalde okullarda uygulanan sosyal etkinlik yönetmeliğine göre etkinlik alanları çerçeve bir programla belirlenmiştir. Etkinlikler oluşturulan öğrenci kulüpleri aracılığı ile düzenlenmektedir. (MEB Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği) KTS ye baktığımızda ise alanlarla beraber yapılacak etkinlikler genel müdürlük, il-ilçe komisyonları tarafından belirlenmektedir. Yöneticiler ise okulun, çevrenin şartları göz önünde bulundurularak etkinliklerin belirlenmesini istemektedirler. Genel olarak etkinliklerin tekrar etmesinin sorun oluşturduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Ayrıca veliler ile ilgili etkinliklerin eklenmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

4.6. İmam Hatip Okullarının Gelişiminde KTS'nin Etkisine İlişkin Görüşler

KTS' nin İmam Hatip Okulları'nın gelişimine etkisi hakkında görüşlerden elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.8. KTS’ nin İmam Hatip Okullarının Gelişimine Etkisi Hakkında Görüşler

Alt Kategoriler	Yönetici Sayısı	Yöneticiler
KTS okulların gelişiminde etkilidir	10	Y1, Y2, Y4, Y5, Y8, Y9, Y10, Y11, Y14, Y15
KTS okulların gelişiminde etkili değildir.	4	Y6, Y7, Y12, Y13

Tablo 4.8’e göre yöneticilerin büyük çoğunluğu KTS’ nin okulları geliştirdiği yönünde görüş bildirmişlerdir. Okulların gelişiminde etkilidir diyen 10 yönetici olmuştur. Okulların gelişiminde etkili değildir diyen 4 yönetici olmuştur.

Okulların Gelişimine Etkisi olduğunu Düşünen yönetici görüşleri şu şekildedir.

Y1: Şöyle en azından her okulu aynı seviyeye elbette ki taşıyamazsınız ama bu bir adımdır tamamen durağanlaşan bir sistemi harekete geçirmektir mesela öğretmen meslek gelişim alanı hiçbir okulun durup dururken işte bir uzman getirip o konuyla ilgili bir seminer yaptıracağını çok düşünmüyorum ama adını koyduğunuz zaman getirdiğiniz uzman da hakikaten bu işi bilen bir insansa bizde çok verimli geçti.

Y2: Bir önceki soruda söylediğim gibi öğretmeni aktif kılıyor öğretmenler arasındaki diyalogu artırıyor öğretmenler arasındaki olumlu rekabeti artırıyor yani rekabetin olumlu olarak teşvik edilmesi okullarda gelişimi arttıran bir unsur o açıdan okula öğretmene öğrenciye katkısı oluyor.

Y4: burada kesinlikle aidiyet duygusunu artırıyor kesinlikle

Y5: Elbette yani şimdi insanlar bir şeyler yapmak istedikleri zaman çaba gösterirler netice de bir ürün ortaya çıkardıkları zaman o insanları mutlu eder. Veli ye dönük bir kısım yok da yani bu mutluluğu mesleki tatmini öğretmenlerde görebiliyoruz. Yahut çocuklarla yaptığımız bir faaliyetin sonunda bazen ödül almıştır bazen taltif görmüştür. Onore olduğunu bir daha ki ay etkinliğe katılmak için sıraya girdiklerini görüyoruz.

Y8: Ben katkı yaptığını düşünüyorum yani öğrencilerimizin okula bağlılığını arttırdığını düşünüyorum.

Y9: Tabi ki çocuklarımız bu işin içine girdiklerinde veya liseye giden çocuklar gelip de bu faaliyetleri halen işte şöyle yapıyordunuz diye söylüyorlar. Çocuklar özlüyor mesela buradan giden çocuklarımız belki buradayken çok kıymetini anlamıyorlar ama liseye geçtikten sonra farkına varıyorlar okulun kesinlikle bir katkı sağladığını düşünüyorum. Çocuklar üzerinde olumlu bir izlenim bırakıyor.

Y10: Okulun gelişimine en büyük katkısını ben öğrencilerin öğretmenlerin beraber bir etkinlikte bulunmaları okul kültürünün okul ikliminin oluşmasında katkı sağladığını düşünüyorum öğretmen öğrenci beraber bir şeyler yaparak yaşayarak öğrenmiş oluyor hem öğrenci öğrenmiş oluyor hem öğretmen kendine bir şeyler katmış oluyor okul aidiyeti okul kültürü oluştuğunu düşünüyorum.

Y11: Evet geliştiriyor. Mesela bu ağaçlandırmaların çoğunu KTS ile beraber yaptık çocuklar diktiler bazılarını şu kamelyayı getirdik bankları getirdik bunların hepsi bu KTS den dolayı.

Y14: Evet bazı alanlarda katkısı oluyor çevre ile ilgili bazı etkinlikler oluyor onla ilgili mesela atıyorum ağaçlandırma oturma köşeleri falan bu tür katkıları oluyor.

Y15: Kesinlikle özellikle dedim ya değerler eğitimi noktasında yani imam hatip zaten kültürü değerler eğitimine uygun olması gereken ve değerler eğitiminin zirvede olduğu yerler olmalı bana göre imam hatipler dolayısıyla zaten bu çalışmalar genelde bu yönde yani imam hatip ruhunun oluşabilmesi için çalışmalar genelde planlanmış bu çalışmalar planlamalar doğrultusunda eminim bu yönde katkı sağlayacaktır yani.”

Genel olarak bakıldığında okul aidiyetini oluşturmada, öğretmenleri aktif kılmada, öğrencilerin okulu sevmelerinde, okul kültürünün oluşmasında, imam hatip ruhunun oluşmasında KTS’ nin etkili olduğu düşünülmektedir.

Okulların gelişimine etkisi olmadığını düşünen yönetici görüşleri şu şekildedir.

Y6: Etkisi olduğunu Çok düşünmüyorum.

Y7: Yani bizce çok bir faydası olmuyor yani KTS bizde sistemsel olarak sisteme girilen bir şey gibi oluyor yani her okul kendi imkanları çerçevesinde çeşitli aktiviteler yapıyor buna ayrıyeten KTS sistemi diye getirilmesine gerek yok yani

Y12: Kısmen faydası oluyor.

Y13: Yani çok olduğunu zannetmiyorum uygulanamadığı için formalite olduğu için tam uygulanamıyor o yüzden çok katkısı olmuyor.

Kts’ nin İmam Hatip Okulları’nın gelişimine etkisi olmadığını düşünen yöneticilerin genel görüşüne bakıldığında zaten KTS hakkında olumsuz düşünen yöneticiler olduğu görülmektedir. Genel olarak elde edilen bulgulara bakıldığında okulların fiziki ve maddi yönden yetersiz oluşu, öğretmenlerin etkinlikleri uygulamada isteksiz oluşları, bazı etkinliklerin maddi yönden sıkıntı oluşturması, velilere yönelik çalışmanın olmaması, velilerin sürece katkı sağlamamaları gibi nedenlerin olumsuz görüşlere yol açtığı görülmektedir.

4.7. KTS'nin Değerlendirme Sistemine İlişkin Görüşler

KTS'nin değerlendirme sistemine ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.9. KTS'nin Değerlendirme Sistemine İlişkin Görüşler

Alt Kategoriler	Yönetici Sayısı	Yöneticiler
Değerlendirme okullar arasında rekabeti sağlıyor	1	Y9
Değerlendirme okullar arasında rekabeti sağlamıyor	6	Y3,Y4,Y5,Y13,Y14,Y15
Değerlendirmeye ilişkin olumlu görüşler	8	Y1,Y2,Y4,Y5,Y6,Y9,Y10,Y14
Değerlendirmeye ilişkin şartlı olumlu görüşler	7	Y3,Y7,Y8,Y11,Y12,Y13,Y15

Tablo 4.9'a bakıldığında KTS'nin okullar arasında rekabetin sağlamadığına yönelik görüşler ağırlık kazanmıştır. 6 yönetici rekabeti sağlamadığı yönünde görüş bildirmiştir. Rekabeti sağladığına yönelik ise sadece 1 yönetici görüş bildirmiştir. KTS'nin değerlendirme sisteminin olması konusunda 8 yönetici olumlu görüş bildirmiştir. Fakat 7 yönetici belli şartları taşıdığı takdirde yani şartlı olumlu görüş bildirmiştir. Genel itibari ile tüm yöneticiler değerlendirme sisteminin olmasını gerekli ve olumlu görmektedirler.

Okullar arasında rekabeti sağlıyor diyen yönetici görüşü şu şekildedir.

“Y9: Yani tabi ki orada sıralamada kendimizi gördüğümüz zaman biraz işte şu neden oldu şu faaliyet de niye başarılı olamadık diye değerlendiriyoruz. Aylık olmasa da dönemsel raporlaştırma ile değerlendiriyoruz arkadaşlarla. Geri kaldığımız faaliyetlerle ilgili bir düzenlemeye gidiyoruz yani.”

Okullar arasında rekabeti sağlamıyor diyen yönetici görüşleri şu şekildedir.

“Y4: Rekabet gibi daha değil de yani mesela ben öyle hissetmedim şimdi ne yazık ki Türkiye de rekabet şöyle var kaç tane fen lisesi yetiştirdiniz yani Türkiye de ne yazık ki böyle bir rekabet var bu çok kötü bir rekabet doğru bu rekabet de olmalı ama mesela ben şöyle düşünüyorum bir çocuğumuz hakikaten o gezilerden etkinliklerden sonra çok güzel bir şey ortaya koymuş güzel sanatlar bölümüyle onu hemen buluşturup yada işte ildeki belediyenin bu birimiyle buluşturup yada işte kültür turizm müdürlüğüyle buluşturup neyse artık o çocuk orada mutlu olmalı ve ya başarılı olmalı mesela işte yarın geldiğinde bu çocuk güzel bir ressam olmuş güzel bir hikaye yazıyor mesela bu sağlanabilirse yada işte etkinlik yapmış çok güzel

etkinlik yapmış... takip ettiğimizde mesela biz etkinliklerimizi hepsini yaptık yükledik falan zaten okulun sayfasında paylaşıyorsunuz o linki falan ama ben şunu görüyorum din öğretimi genel müdürlüğü en iyi etkinlik projeyi seçiyorlar yayınlıyorlar mesela diyor ki 2022 nin en iyi örnekleri falan mesela ben en azından oraya bakmıştım adamlar ne yapmış işte biz yapabilir miyiz yada daha iyisini yapabilir miyiz falan muhakkak bu anlamda diğer okullar bu yani eli daha özgür ve güçlü olan okullar o rekabeti paylaşıyorlardır bizi de etkiledi ama tam o anlamda değil.

Y5: Bu oluşmuyor yani siz bir faaliyet yaptınız değerlendirme sonucunda diğer emsallerinize göre somut ürünler ortaya koydunuz çok başarılısınız tamam o listede isminiz çıktığı zaman güzel bir şey oluyor ama insanlar diyor ki ya ben bunu yaptım ama bana artısı ney maddi bir getirisi yok bir ek ödeme ücret yok, ya da maaşta bir artış olmuyor tamamen gönüllülüğe dayalı en azından onore edilmek istiyor öğretmenler. Öğrencileri biz kendi imkanlarımızla bir onur belgesi üstün başarı belgesi veriyoruz ama öğretmenlere bu manada bu çalışmaya mahsus herhangi bir ödül sistemi olmadığı için rekabet kısmı biraz sönük geçiyor.

Y13: Yok herkes yapayım kabul edilsin de ne olursa olsun diyor hiçbir rekabet yok sıfır yani

Y14: Yani kısmen oluyor ama çok da değil.

Y15: KTS tek başına değil de hedef LGS ile birlikte olursa evet..."

Yöneticilerin çoğu etkinliklerin uygulanmasında bir rekabetin oluşmadığını söylemişlerdir. Bir yönetici rekabetin olsa da belki akademik açıdan olabileceği görüşünde bulunmuştur.

Değerlendirme hakkında olumlu görüş bildiren 8 yönetici olmuştur. Görüşler şu şekildedir.

“Y1: Bir çalış taya katıldım orada din öğretiminin bu ekibiyle de tanıştım işi böyle savsaklayarak yapmıyorlar gerçekten de hani o biz fotoğrafları giriyoruz yorumları yapıyoruz ya o fotoğrafların anlamlı olup olmadıklarını hatta çok komik örneklerde eklendiğini falan söylemişlerdi yani iyi bir şey.

Y2: üstelik en güzel tarafı bu yapılan çalışmalar elektronik ortamda bütün kademelerin görebileceği bir sisteme aktarılıyor orada takip ediliyor daha güzel tarafı bu başka okullar ile birlikte kıyaslama yoluyla yapıldığı için puanlama sistemi olduğu için siz kendi durumunuzu kendi konumunuzu görebiliyorsunuz oraya dosya yüklemeniz lazım resim yüklemeniz lazım bütün bunlar size puan getiriyor bir de biz okul olarak şunu yapıyoruz genel kurul gündem maddemizin birisi mutlaka KTS ile ilgili olarak yapılan çalışmadır hatta mesela bu sene yapılacak olan öğretmenler kurulu toplantı tutanağını gündem maddeleriyle oluşturduğum şimdi önümde burada bir madde olarak biz bunu almışız demişiz ki KTS ile ilgili yapılan çalışmalar öğretmenimiz burada bir sunum yapıyor diyor ki şu çalışmaları yaptık şunları yaptık mesela 21. Maddemiz bu kalite takip sistemi ile yapılacak olan çalışmaların planlanması planlı bir şekilde yapıyoruz faydalı olduğunu görüyoruz.

Y4: Bence olması gerekiyor bu arada bu noktada biraz şeyde ne yazık ki hakim görüşün dışında da düşünüyorum ben bu sınavlarında olması gerektiğini düşünüyorum dönütlerin de denetlemenin de olması gerektiğini düşünüyorum yeter ki bir haksızlığa dönüştürülmesin yeter ki insanlara zarar verme amacı gütmesin yani ki zaten biz şunu görüyoruz KTS de en azından benim buradaki tecrübem o mesela diyelim ki bir şey yapmadığımızda bazen biz bazı şeyleri geciktirmiş oluyoruz diyelim o öyle olunca şöyle yapmıyor mesela oradaki arkadaşlar hadi bakalım buraya düşük not verelim bunlara bide şey açalım arıyorlar seni kardeşim bak üç gün kaldı beş gün kaldı ne yapıyorsun sen diyorlar bu iyi bir şey ondan sonra sizin yaptığınız çalışma iyi değilse yani sekizse yediyse beşse bu beş olmalı bunun on olmasını niye bekleyelim yani seneye deriz ki bunu bu sopya dönüştürülmesi gerekiyor onun dışında her

şeye eyvallah mesela seneye biz deriz ki biz bunu böyle yapmışız beş almışız biz bunu nasıl yaparsak sekiz alırız dokuz alırız bunu dememiz için bence önemli.

Y5: .- ...çalışmamızı çok beğendilerse yazıyorlar sistem üzerinden uydurma bir şey varsa baştan savma bir şey varsa belirleniyor. Yani hata da olmuş olabilir mesela bizim geçen seneki bir faaliyetimi çok güzel şekilde yaptık bitirdik girerken bir önceki yılın fotoğrafıyla irtibatlandırmışız. Ret edildi bu çalışmamız güzel bir şey işet bunu bilerek yapan da olabilir. Takip edildiğini kontrol edildiğini geri dönüt vererek yapıldığı zaman bence daha etkili olur.

Y6: Geri dönüt vermeleri tabi ki iyi...

Y9: Ya geri dönütler yeterli sadece surda sıkıntı oluyor. Merkezi bir okulun bir faaliyeti yapma becerisi daha çok oluyor. Fakat üçra yerde taşrada olan uzak bir köy okulunun aynı şekilde faaliyeti yapması veya sergilemesi çok daha zor olmakta onlara bir dezavantaj sağlayabilir. Bunun haricinde değerlendirme kriterleri merkezi okullarda çok sıkıntı olmuyor zaten alanında uzman kişilerle değerlendirildiği için en ufak bir eski fotoğraf olduğunda hemen bir uyarıda bulunuyorlar zaten yenilemek güncellemek gerekiyor.

Y10: Olması gerekiyor başta dedim ya kalite ölçülebilir elimizde bir şeylerin olması lazım değerlendirmenin olması lazım okulların tatlı bir rekabete girebilmesi için bir sıralamanın yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Y14: Puanlama olabilir puanlama işi daha ciddiyetle yapmayı sağlıyor denilebilir.”

KTS'nin değerlendirme sistemi hakkında genel itibari ile olumlu görüşler olduğu görülmektedir. Değerlendirmenin olmasını fakat bazı durumların sağlanmasıyla faydalı olacağını düşünen yönetici görüşlerine de rastlanmaktadır. Bu görüşler şu şekildedir.

“Y8: Eğer hakkaniyetli ve objektif yapıyorsa okullarımız bu işlemleri bence doğru ve düzgün bir uygulama ama yok hani sadece görüntüde yapılıyorsa biz görmediğimiz için kişilerle alakalı o da onların vicdani sorumluluğuna kalmış ama yapılan işler okul içerisinde eğitimle yapılan işlerin hepsi düzgün işlerdir bence yarar sağlar.

Y11: Şöyle değerlendirme sistemi yerinde ama şöyle bir şey var daha önce mesela birinci olan okulları duyduk onların mesela ödüllendirilmesi gerekiyor o okulun idarecilerin en azından bir başarı belgesiyle ödüllendirilmesi gerekir.

Y12: Yani esasen her faaliyet her davranış ölçülüyor bir şekilde orda da bir ölçek var işte puanlama yapılıyor bu bir yarışmaya ve yahut da neler kazanıldı neler kazanılmadı illaki bir ölçek olması lazım yani ama faaliyetiniz reddedildiğinde onu tekrar yapmanız gerekiyor o ekstradan uğraştırıyor yani belki sizin alanınız okulunuzun yeterliliği o kadar yani daha öteye gidemiyor onu sırf geçirmek için belki var olmayan şeyleri mevcut olmayan şeyleri mevcutmuş gibi yapmaya çalışıyorsunuz veyahut da göstermelik yapmaya çalışıyorsunuz fotoğraf falan onlar da tabi iyi olmuyor.

Y13: puanlama konusunda da hiç kimsenin umurunda değil yeter ki kabul edilsin isterse 5 puan versinler.

Y15: Yani bunu okullardaki imkanlar ölçüsünde şimdi diyelim benim okulunda imkanlar varken benim okulumdaki etkinliğe siz sekiz puan verirsiniz bir köy okulundaki köy okuluna aynı puanı verirsiniz bu yanlış olur çünkü imkanlar belki yeterli değil kısıtlı dolayısıyla şevki kırmamak lazım imkanlar ölçüsünde değerlendirme yapmak lazım ondan ziyade teşvik edip motive etmek lazım hatta desteklemek lazım.”

MEB Sosyal etkinlikler uygulama kılavuzuna göre normal okullarda yürütülen etkinliklerin de bir değerlendirme sistemi vardır. Sosyal Etkinlik Modülü Veri Giriş Ekranı adı altında etkinlikleri yapan öğrencilerin verileri kaydedilmektedir. “Tamamladı” veya “tamamlamadı” butonlarıyla öğrenciler değerlendirilmektedir (MEB

Sosyal Etkinlik Kılavuzu). Bu sistemde öğretmen, okul, yönetici herhangi bir değerlendirmeye tabi tutulmamaktadır. KTS' ye baktığımızda ise okullar öğretmen ve yöneticilerin çalışmalarına dayalı olarak puan ile değerlendirilmektedirler. Öğrenci ise değerlendirme kısmında bulunmamaktadır. Özkaptan'ın sosyal etkinliklerle ilgili öğrencilerle yaptığı anket çalışmasının sonucuna göre öğrenciler yaptıkları etkinlik faaliyetleri sonucunda not ile değerlendirilmek istemektedirler (Özkaptan, 2007:84). KTS'nin daha gelişmiş bir sistem olduğu görülüyor. Fakat KTS'nin de öğrencilere yönelik de bir değerlendirme sistemi oluşturması etkili olacaktır.

Yönetici görüşlerinden de anlaşıldığı üzere değerlendirmenin görsel öğeler içermesi ve puanlama ile olmasının daha etkili olduğu anlaşılıyor. Etkinliklerin ret veya kabul edildiğine dair geri dönüt verilmesi yöneticiler tarafından memnuniyetle karşılanıyor.

4.8. KTS'nin Daha Verimli Yürütülmesi İçin Öneriler

KTS'nin daha verimli yürütülmesi için belirtilen görüşlere ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.10. KTS'nin Daha Verimli Yürütülmesi İçin Belirtilen Görüşler

Alt Kategoriler	Yönetici Sayısı	Yöneticiler
Üniversitelerin okullara daha fazla katkı sunması gerekiyor.	1	Y1
KTS ye katılan okullara ödenek, öğretmenlere ise ek ders ücreti verilmeli	2	Y2,Y5
KTS ye katılan öğretmenlere hizmet puanı ve başarı belgesi verilmeli	2	Y2,Y5
Etkinlikler okulların imkanlarına göre belirlenmeli	4	Y3,Y6,Y12,Y14
Etkinlikleri gerçekleştirecek ilgili birimlerle protokol imzalanmalı	1	Y4
Yapılan etkinlikler sergilenmeli	1	Y4
Faaliyetleri okullar ve öğretmenler belirlemeli	2	Y9,Y10
Okullar ortak projeler yürütmeli	1	Y11
KTS ye ait ders saati oluşturulmalı	1	Y13
İmam Hatip Okullarına gönüllü öğretmenler atanmalı	1	Y15

Tablo 4.10'a bakıldığında en fazla öneri okulların imkanlarına göre etkinliklerin belirlenmesi gerektiği yönünde olmuştur. Genel olarak bütün yöneticilerin öneride bulunduğu görülmektedir. Önerilere ait görüşler sırasıyla şu şekildedir.

“Y1: Bence üniversitenin biraz daha aktifliği sağlanabilir biraz üniversite bu işi sanki zorunluluk gibi görüyor davetimizle geliyor ama çok büyük katkıları olduğunu açıkçası düşünmüyorum tek katkıları öğretmen gelişim alanında rica ettiğimiz zaman alanında bir hoca gönderiyorlar ama daha fazla katkıda bulunabilirler.

Y2:... KTS de çalışan arkadaşlarımıza belli oranda ek ders getirilebilir egzersiz çalışması yapan öğretmenimize veriyoruz tercih danışmanlığı yapana veriyoruz buna da verilebilir öğretmenlerimiz şu an da öğle aralarında fedakarlık ediyor namazdan kısıyor yemeğinden kısıyor bir 45 dakika öğle arası ayırıyor çünkü başka zaman yok mesela böyle bir teşvikte bulunulabilir öğretmenimize haftalık 2 saat ek ders verilirse her hafta 2 saat toplanır planlamasını yapar hem teşvik olmuş olur hem bir katkı sunmuş olur her şey parayla değil ama yada hizmet puanı verilebilir öğretmenimize böyle bir teşvikte bulunulabilir ikincisi okullarımızda internet üzerinden bilgisayar üzerinden herkes görüyor fakat bakanlığımız keşke bir ödenek verip de şöyle büyük bir ekran her okula bir led ekran imkanı verse bu sırf KTS çalışmalarına ayrılın biz her kata bir ekran koyduk orda görüntüleniyor fakat imkanı iyi olmayan okullarımız var okulun en göz alıcı yerine KTS çalışmaları diye büyük bir led ekran orada ne çalışma yapılıyor ise ne yapıldıysa o dönsün sürekli öğrenciler bu şekilde görünür olur ve teşvik edici olur bu iki şey yapılırsa daha iyi olur tabi içerikte bir takım düzenlemeler yapılabilir mi ona da çok hakim değilim içeriği konusunda o açıdan bir şey diyemiyorum.

Y3: Yani KTS tabi ki şöyle söyleyeyim ilk başladığından bu güne kadar belli bir yol kat etti zaten gelişimsel olarak KTS'nin geliştirilebilmesi için yani merkezi okullarla bu işlerin yürütülmesi bence daha ilk başta bu en büyük problem bence bu merkezi okulların hem maddi imkanları hem öğrenci hem fiziksel imkanları daha yeterli kırsalda bunu yapmak çok mümkün değil geliştirilmesi için de bence din yönetimine bağlı kurumların idarecilerin öğretmenlerin özellikle din kültürü öğretmenlerinin bir araya gelerek bir beyin fırtınası yapmaları daha iyi olur diye düşünüyorum.

Y4: ...bence şöyle olmalı belki o birazda bizimle kaynaklı bizimde yapmamız gereken bir şey bu anlamda belediye ilçe milli eğitim müdürlüğü il müdürlüğü il milli eğitim müdürlüğü bu anlamda çok böyle yada işte biz tarihi mekanlar gezeceğiz işte turizmle alakalı şeylerde kültür turizm ilgili birimler o anlamda böyle bir protokol olmalı orada çok şey olmalı yani böyle kolay olmalı işte zevkli olmalı karşılıklı böyle paylaşılmalı bir yönü bu ikincisi mesele dediğim gibi bu ortamlar olmalı ben oradaki yapılan çalışmaları sergilenmesi gerektiğini düşünüyorum öyle bir Pazar alan oluşturulabilir kavramlar farklı olabilir ama kast etmek istediğim şey şu hem maddi hem manevi orada ürettiklerimiz yaptığımız iş neyse mesela biz biraz daha böyle ortaokul olduğu için şey yapıyoruz ama mesela o tarihi mekanlar gezisinden sonra çocuklar mesela bir şeyler yazmalı ve sonra biz onu da yine kültür turizm müdürlüğüyle ilgili bir şekilde onu pazarlamalıyız, sunmalıyız işte çocuklarımızın Battalgazi ile ilgili görüşü bu yada o dergide yayınlansın mesela yani böyle çalışmalar yapılabilir çocuk da oradaki şeyi görür diğer mesela somut anlamda porselen hamurundan el işleri yaptıkları onlar sergilenebilir okulda da yapılabilir biz o anlamda bazı şeyler var ama belki de ben ilk yılın verdiği şeyle ona alışamadım yani işte kendine özgü bir alan arayışı sürekli yoksa belki de aslı bir köşe oluşturulup onu ihmal etmemeliydik onu öyle değerlendirebilmeliydik belki ama öyle yapılırsa çok daha şey olacağına inanıyorum.

Y5: Daha verimli olması için daha güzel yürütmesi için bazı önlemler alınabilir. Birincisi çalışan üreten okullara MEB tarafından göz önüne alınarak ek bir kaynak sağlanması olabilir bu işleri yürüten öğretmenlere hizmet puanına ekleme veya bir başarı belgesi ile değerlendirme katkısı olabilir.

Y6: Ya dediğim gibi okulun bulunduğu konuma göre, okulun ekonomik durumuna göre etkinlikler yapılırsa daha iyi olur. Daha verimli olur. Şimdi Türkiye de İstanbul da bir okulun yapacağı etkinliği ben niye burada yapayım. Yapamıyorum ki, onun yaptığı gezileri

yapamıyorum inanın hani belki işin içindediniz hani bilirsiniz maddi anlamda sıkıntılarımız çok fazla. Yani bize din öğretiminden ödenek geliyor gelen ödenek ne diyor kırtasiyeni al diyor veya temizlik ürününü al diyor. Peki bu öğrencileri bir yerden bir yere gezmeye götüreceksen nasıl götüreceksin? Kendi şahsi arabanla götüremezsin zaten ayrı bir suç. Normal bir servis tutsan onun prosedürü dünya kadar plakasını al şoförün belgesini al artı birde para bir yerden sonra tıkanıp kalıyoruz şimdi benim okulumla Tefvik İleri bir mi? Onun veli toplantısı farklı bizim ki farklı. Onun için okulun bulunduğu konuma ekonomik şartlarına göre değişir.

Y7: Yani dediğim gibi okulların işleyişinde zaten her şey yapılıyor yani bunu öğrenciler için yaptığımız için şey anlamda kalıyor görsel anlamda sisteme bilgi girişi yapmak zorunda kalıyormuşuz gibi oluyor bu yüzden ben şey yapıyorum zaten biz okulun imkân ve çerçevelerine göre bütün okullar kendi imkân ve çerçevelerine göre KTS ile alakalı alakasız her şeyi yapıyoruz okulda bence ben gereği olduğuna inanmıyorum.

Y8: Bu yönüyle hiç düşünmemiştim. Mesela diğer okulların yapmış olduğu şeyleri görebilirdik iyi örnekleri görme imkânımız olabilirdi mesela diğer okulların yapmış olduğu şeyler ayrı bir linkte açılrsa daha hoş olur onlar bir şey yapmış iyi örnekler olarak bizde alıp uygulayabilirdik imkanlar dahilinde.

Y9: KTS bence daha verimli olabilmesi için eski sistem okuldan faaliyetler belirlenmeli ve o faaliyetler ölçüsünde çalışmalar yapılmalı. Öğretmen sahiplik aidiyet oluşur. Hem öğretmenin ihtiyaç gördüğü bir faaliyeti yapması çok daha yerinde olur diye düşünüyorum.

Y10: Yani daha profesyonel daha alandan talepler alınarak özellikle öğretmenlerden okul müdürlerinden talepler alınarak ki zaten yıllık plan yapacağımız etkinlikler il düzeyinde planlanıyor yani katılım hani nelerin yapılacağı konusunda alana daha fazla yayılırsa daha faydalı olacağını düşünüyorum.

Y11: Nasıl olabilir bazı projelerde mesela sadece kendi okulumuz değil de birkaç okul ortak olabilir o zaman daha etkili olabilir öyle düşünüyorum.

Y12: mesela KTS bildiğim kadarıyla tüm Türkiye de ki tüm okullarda aynı faaliyet alanları var hepsi ama tüm okullar aynı yeterlilikte aynı düzeyde değil ekonomik sosyal çevreleri aynı değil öğrenci öğretmen veli profilleri aynı değil farklı yani şöyle diyelim bir elbise olduğunu düşünelim biri 80 biri 90 biri 60 biri 70 kilo aynı elbiseyi biz dört farklı kişiye giydirmeye çalışsak aynı elbise hepsinde farklı farklı durur oturmaz hepsine bu aynı şekilde aynı faaliyetleri Türkiye de ki tüm imam hatip ortaokullarına yaptırmaya çalışıyorlar nasıl ki o elbise diğer farklı insanlarda abes durursa oturmazsa aynı şekilde bu faaliyetlerde tüm okullarda oturmuyor yani faaliyetlerin kendisini tekrar etmemesi lazım bir de okullara özgü şeyler dikkate alınmalı ona göre faaliyetler düzenlenmeli.

Y13: Bunun için özel zaman ayırırlarsa olur özel bir KTS dersi veya bir haftanın iki saatini üç saatini ona ayırırsa ders olarak olur yoksa bir faydası olmaz.

Y14: Önerim olacaksa bütün okul türlerinde olmalı ya da hiçbirinde olmamalı artı bütün etkinlikler özellikle maddiyat gerektiren etkinlikler en azından bakanlık tarafından katkı yapılmalı başka yok

Y15: Yani verimli dedim ya bunun verimli yürümesi için özellikle birinci olarak öğretmen seçimi özellikle rehber öğretmenler bu konu içerisinde olması gerektiğini düşünüyorum ben mesela çalıştıramadım rehber öğretmeni mesela diyor ki biz özel okulun öğretmenleri değiliz biz özelde çalışmıyoruz biz devlet okulunda çalışıyoruz yine geldi iş gönüllülük esasına dayandı imam hatibe gelen öğretmen hani o gönüllülük esasıyla buraya gelirse çalışmaları siz demesiniz de yapacaktır ama burada maalesef imam hatip ruhuna aykırı davranan düşüncede bir arkadaşın burada rehberlik çalışmalarını olumu yönde yürütmesi düşünülemez bana göre zarar veriyor”

Bulgulardan elde edilen sonuca göre en çok öneri etkinliklerin imkanlara göre düzenlenmesi gerektiğine yönelik öneri olmuştur. Mülakat çalışmasının geneli dikkate alındığında yöneticilerin çoğu kırsal kesimde bulunan okullar ile merkezi yerlerde

bulunan okullar arasında kıyaslama yapmışlardır. Kırsal kesimde maddi, fiziki, öğrenci sayısı gibi etkenlerin yetersiz oluşu ve etkinliklerin her yerde aynı olması yöneticiler tarafından olumsuz görülmüştür.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

İmam Hatip Ortaokullarında yürütülen KTS'nin yönetici görüşleri doğrultusunda incelendiği çalışmada elde edilen bulgular 8 tema da bunlara bağlı 10 kategoride toplanmıştır. Ana temalar olarak; KTS hakkında genel görüşler, etkinlik düzenlerken yaşanan sorunlar, KTS'nin diğer okul türlerinde uygulanması ile ilgili görüşler, KTS'nin işleyişi konusundaki görüşler, etkinlik yapılan KTS alanları hakkında görüşler, KTS'nin İHO'ların gelişimine etkisi hakkında görüşler, KTS'nin değerlendirme sistemi hakkında görüşler, KTS'nin daha verimli yürütülmesi için belirtilen görüşler şeklindedir.

KTS hakkında genel görüşlere baktığımızda olumlu ve olumsuz yönde görüşler ortaya konulmuştur. Olumlu görüşlere göre; KTS'nin öğrencileri dini, ahlaki, akademik, sosyal ve kültürel yönlerden geliştirdiği; okul aidiyeti ve okul kültürünün oluşmasına katkı sağladığı yönünde görüşler çoğunluğu oluşturmaktadır. KTS'nin gerekli bir sistem olduğu konusunda çoğunluk olumlu görüşler ortaya koymuştur. KTS ye ait etkinliklerin uygulanması sırasında derslerin işlenişinin engellenmediği aksine akademik başarıya olumlu katkı sağladığı yönünde görüşler belirtilmiştir. Bunun yanı sıra gerekliliği hakkında olumsuz görüş bildirenler de olmuştur. KTS etkinliklerini ve genel olarak sistemi gereksiz gören yöneticilerin genellikle okulların imkânlarını kısıtlı gördükleri için olumsuz görüşler ortaya koydukları görülmüştür. Ayrıca etkinlikler hakkında da olumsuz görüş bildiren yöneticilerin gereksiz olduğunu düşünen yöneticilerle aynı olması dikkat çekicidir. Bu yöneticiler etkinliklerin her yıl kendini tekrarladığını, gereksiz etkinliklerin olduğunu, etkinliklerin evrak üzerinde kaldığı yönünde görüş bildirmişlerdir.

Etkinlik düzenlerken yaşanan sorunlara baktığımız da okul paydaşları yönünden yaşanan sıkıntılar ortaya konulmuştur. Özellikle öğretmen ve velilerin KTS'ye katkılarının çok fazla olmadığı yönünde görüş bildirilmiştir. Öğretmenlerin KTS'ye bakış açıları konusunda iş yükü, gereksiz etkinliklerin olduğu, tekrarlayan etkinliklerden dolayı sıkılmanın olduğu yönünde görüşler ortaya konulmuştur. Okul yöneticilerinin KTS'ye bakış açılarının olumlu olması, önem vermesi öğretmenlerin de KTS'ye önem vermelerini sağlamaktadır sonucuna ulaşılmıştır. Bazı yöneticiler de velilerin desteğinin

önemli olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. Gerek maddi yönden gerekse etkinliklerin evde desteklenmesi yönünden velilerin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin KTS etkinliklerine katılımları bakımından çok fazla sorun yaşanmamıştır. İlgilerini çektiği sürece etkinlikler öğrenciler tarafından istekle karşılanmıştır. Asıl önemli sorunun imkânlar yönünden yaşandığı anlaşılmıştır. Bazı okulların kırsal kesimde bazı okulların merkezi yerlerde olması imkânlar açısından eşitsizliğe sebep olmaktadır. Kırsal kesimde olan okullar fiziki alan açısından kısıtlıdır. Aynı etkinliklerin iki kesim için de ortak olması yöneticiler tarafından sorun olarak görülmektedir. Mali yönden yaşanan sorunlar da yöneticiler tarafından sıklıkla dile getirilmiştir. Bazı etkinliklerin uygulanmasında maddi imkânların yetersiz kalması yöneticilerin sorun yaşadığı bir durum olmuştur. Etkinlik türleri yönünden genellikle okul dışı etkinliklerin uygulanmasında sorunlar olduğu görülmüştür.

KTS'nin diğer okul türlerinde olmaması hakkında görüş bildiren yöneticilerin çoğu diğer okullarda da KTS'nin uygulanmasını tavsiye etmektedirler. KTS hakkında olumlu düşünmeyen yöneticiler ise diğer okul türlerinde olmaması gerektiği yönünde görüş bildirmişlerdir.

KTS'nin işleyişi konusunda yöneticilerin çoğunun Din Öğretimi Genel Müdürlüğü'nün gönderdiği çerçeve plana uyarak etkinlikleri uyguladıkları görülmüştür. DÖGEM' in belirlediği etkinlikleri imkanlar dahilinde yerine getirip fotoğraflayarak sisteme aktarmışlardır. Etkinliklerin uygulanmasında tüm öğretmenlerin görev alması sağlanmaya çalışılmıştır. Yönetici ve öğretmenlerin iş birliği içerisinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yöneticiler KTS alanları hakkında genel olarak yeterli olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Yetersiz gören yönetici olmamıştır. Fakat ekleme yapılması yönünde görüşler ortaya konmuştur. Özellikle fiziki alanlara yönelik ve velilere yönelik daha geniş bir alanın olması gerektiği yönünde görüş bildirmişlerdir.

KTS'nin İmam Hatip Okulları'nın gelişimine etkisi hakkında genel görüş olumlu olmuştur. Yöneticilere göre KTS okulu fiziki alanlar yönünden, öğrenci öğretmen uyumunu sağlaması yönünden, okul kültürünü oluşturması yönünden geliştirmektedir. Bunun aksine olumsuz görüş bildirenler ise genel itibari ile KTS' yi gereksiz gören yöneticiler olmuştur.

KTS'nin değerlendirme sistemi hakkında ise okullar arası rekabetin oluşup oluşmaması yönündeki görüşler genel itibari ile rekabetin oluşmadığı yönünde olmuştur. Her okul kendi içinde kendini değerlendirmiştir sonucuna ulaşılmıştır. KTS'nin bir değerlendirme sisteminin olması yöneticiler tarafından olumlu karşılanmaktadır. Özellikle etkinliklerin fotoğraflanarak sisteme yüklenmesi yöneticilerin KTS'yi daha ciddiye almasını sağlamaktadır.

KTS'nin daha verimli yürütülmesi için tüm yöneticiler önerilerde bulunmuşlardır. Daha çok etkinliklerin imkânlar çerçevesinde belirlenmesi gerektiği yönünde öneriler ortaya konmuştur. Bunun yanı sıra faaliyetlerin okullar ve öğretmenler tarafından belirlenmesi gerektiği görüşü hakimdir. Ayrıca öğretmenlere yaptıkları etkinliklere göre başarı belgesi verilmesi, ek ders ücreti verilmesi, hizmet puanı verilmesi gerektiği yönünde görüşler ön plana çıkmıştır.

Kısaca KTS'nin yönetici görüşleri yönünde incelenmesi sonucunda, çoğunlukla yöneticilerin KTS hakkında olumlu düşündükleri KTS'nin geliştirilerek devam etmesini istedikleri, KTS'nin özellikle öğrenciler üzerinde -dini, ahlaki, akademik, sosyal ve kültürel yönden- olumlu etkilerinin olduğu, sistemin denetleyici, kontrol mekanizmasının olmasından memnun oldukları sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca KTS alanlarının yeterli olduğu, diğer okul türlerinde de uygulanması gerektiği, işleyişinin bir düzen içerisinde olduğu, okulları birçok yönden geliştirdiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

KTS hakkında ortaya konulan olumsuz görüşlerin kaynağında yaşanan sorunlar etkili olmuştur. Genellikle okulların imkânlarının aynı olmaması, öğretmenlerin gönüllülüğten uzak olması, maddi olarak yükün fazla olması, bazı etkinliklerin her yıl kendini tekrar etmesi gibi sebepler KTS'yi yöneticiler için zorlaştırmıştır sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca yöneticilerin fikri yapıları, karakter yapıları, idealist bakış açılarının olup olmaması, eğitim öğretime bakış açıları gibi etkenlerin KTS hakkındaki görüşlerini şekillendirdiği gözlemlenmiştir. Yöneticilerin ortaya koyduğu öneriler sorunları gidermede etkili sonuçlar oluşturabilir.

5.2. Öneriler

Ulaşılan sonuçlardan hareketle KTS ile ilgili birimlere ve araştırmacılara birtakım önerilerde bulunulabilir.

- KTS etkinliklerine katılan öğrencilere teşvik amacıyla etkinlik notu veya başarı belgesi vs. verilebilir.
- Etkinliklerde başarılı olan öğrencilere merkez tarafından teşvik edici değerde ödülleri verilebilir.
- Yöneticilere sağlandığı gibi öğretmenlere de kendi oluşturdukları şifreler ile girebilecekleri bir KTS sayfası oluşturulabilir. Bu sayede etkinlikleri daha düzenli kaydedip takip etmeleri mümkün olacaktır. Ayrıca kâğıt israfının da önüne geçilmiş olacaktır.
- KTS'nin detaylı bir şekilde anlatıldığı, tanıtıldığı bir sine vizyon hazırlanabilir. Bu sine vizyonu öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin izlemesi sağlanabilir.
- Etkinliklerin uygulanmasında tüm öğretmenlerin görev almasına özen gösterilebilir. En azından bir tane etkinliğin yürütülmesinde görev alması her öğretmen için zorunlu olabilir. Daha fazlası için gönüllülük esasını devam edebilir.
- Değerlendirmeler ve puanlamalar okulların şartları dikkate alınarak yapılabilir.
- KTS ile ilgili öğrencilere yönelik anket çalışması yapılarak görüşlerinin alınması sağlanabilir.
- KTS ile ilgili öğretmenlere yönelik anket ve mülakat çalışmaları yapılarak görüşlerinin alınması sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Acar, R., (2017), *Mardin İl Bölgesinde Okullardaki Sosyal Etkinliklerin Lise Dönemi Ergen Kişiliğe Etkileri*, İstanbul Gelişim Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Aker, Y., (2015), *Okullarda Sosyal ve Kültürel Etkinlikler*, Konya, Eğitim Kitabevi
- Ardakoç, İ., (2020), “*Eğitimde Veli/Aile Katılımı Engeller ve Öneriler*”, *Alan yazın Eğitim Bilimleri Eleştirel İnceleme Dergisi*, C. 1, S. 2, (75-84).
- Aşlamacı, İ., (2017a), *Paydaşlarına Göre İmam Hatip Ortaokullarında Din Eğitimi*, İstanbul, Dem Yayınları
- Aşlamacı, İ., (2014), *Pakistan Medreselerine Bir Model Olarak İmam-Hatip Okulları*, İstanbul, Dem yayınları
- Aşlamacı, İ., (2017b), “*Din Eğitimi Politika ve Uygulamalarında Ak Parti’nin 15 Yılı*” *AK Parti’nin 15 Yılı-Toplum*, (1. baskı), ed. İsmail Çağlar, Ali Aslan, Seta Yayınları, İstanbul.
- Baltacı, A., (2019), “*Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır*”, *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 5, S. 2, Kırşehir, (368-388).
- Başaran, M., *Sistem Kavramı*, <https://www.cag.edu.tr>.
- Bayturan, A.F. Büküşoğlu, N., (2005), “*Serbest Zaman Etkinliklerinin Gençlerin Psikolojik Sosyal Durumlarına İlişkin Algısı Üzerindeki Rolü*”, *İzmir Ege Tıp Dergisi*, C.3, S.44, (173-177).
- Ceylani, M., (2020), *Eğitimde 2023 Vizyon Belgesinin Uygulanabilirliği Hakkında Yönetici ve Öğretmen Görüşleri*, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Van.
- Dögm., (2017), *Anadolu İmam Hatip Liseleri İmam Hatip Ortaokulları Vizyon Belgesi*, Ankara.
- Emiroğlu, A., (2016), *Türkiye de Din Eğitimi Bağlamında İmam Hatip Okulları*, Selçuk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Malatya.

- Erol, A. (2022), *Uluslararası Mevlâna Anadolu İmam Hatip Lisesinde Öğrenim Gören Uluslararası Öğrencilerin Uyum Deneyimlerinin İncelenmesi*, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Malatya.
- Gencer, M., (2022), “Okul Yöneticilerinin Öğretmenlerin Motivasyonlarına Etki Eden Davranışları: Bir Meta Sentez Çalışması”, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. C.1, S.19, (27-43).
- Görkem, D., (2012), *İlköğretim Öğrencilerinin Sosyal Etkinliklere Katılma Durumlarının Akademik Başarılarına Etkisi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Karateke, T., (2021), “2012 Sonrası MEB İstatistiklerinde İmam Hatip Ortaokulları/Liseleri Üzerine Bir Değerlendirme”, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10/4, (3868-3883).
- Kalite Takip Sistemi ödülünün verildiği haber <https://www.cnnturk.com/> internet sitesinden alındı.
- Kalite Takip Sistemi Usul ve Esasları, (2019), <https://dogm.meb.gov.tr/> sitesinden alındı.
- Köprübaşı, R., (2014), *Yönetici, Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Ortaöğretimdeki Sosyal Etkinliklerin İşlevselliğinin İncelenmesi*, Çukurova Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Adana.
- Köse, E., (2013), “Eğitim Kurumlarında Gerçekleştirilen Ders Dışı Etkinliklerin Sınıflandırılmasına Yönelik Bir Öneri”, *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Dergisi*, C.2, S.2, (336-353).
- Kuloğlu, R., (2018), *Yönetici Görüşlerine Göre İmam Hatip Ortaokullarındaki Hafızlık Projesinin Değerlendirilmesi*, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Marmara Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ortak Yüksek Lisans Programı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- MEB, *e- Okul Yönetim Bilgi Sistemi Sosyal Etkinlik Modülü Uygulama Kılavuzu*. meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019 internet adresinden alındı.

- Oğuz, O., (2001), 21. Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi, İstanbul, Sedar Eğitim Araştırma Yayınları.
- Öcal, M, (2011), Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'de Din Eğitimi, İstanbul, Dergâh Yayınları
- Öz, N., (2022), "İmam Hatip Liselerinin Topluma Katkıları", *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 6, S. 2, (95-112).
- Özkaptan, E., (2007), *Okullardaki Sosyal Kulüp Etkinliklerinin Rekreasyonel Açıdan Değerlendirilmesi*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- Piyadeoğlu, C., (2018), "Nizâmiye Medreselerinin Kuruluşu ve Önemi", *Dergipark*, İstanbul
- Şahin, M., (2021), *Milli Eğitimde Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenlerin 2023 Eğitim Vizyon Belgesi Konusundaki Görüş ve Düşünceleri*, Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir.
- Tetik, V., (2008), *Genel Liselerde Sosyal Etkinliklerin Uygulanmasında Okul Yöneticilerinin Etkililiği*, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Vural, C., (2018), *Öğretmen ve Yöneticilerin Sosyal Kulüp Çalışmalarına Yönelik Tutumları*, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Yıldırım, A., Şimşek, H., (2018), *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara, Seçkin Yay.
- Yılmaz, K., Elçiçeği, B. ve Acar Ç., (2021), "MEB 2023 Vizyonundaki İmam Hatip Ortaokulları ve Liseleri ile İlgili Hedeflere İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri", *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12 (2), 447-468.

EKLER

Ek 1. Araştırmada Kullanılan Bilgilendirilmiş Onam Formu

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA ETİK KURULU

BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

Bu formun amacı katılmanız rica edilen araştırma ile ilgili olarak sizi bilgilendirmek ve katılmanız ile ilgili izin almaktır.

Bu kapsamda “İmam Hatip Ortaokullarında Yürütülen Kalite Takip Sistemi Uygulamasının Yönetici Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi (MALATYA ÖRNEĞİ)” başlıklı yüksek lisans çalışması için yapılan araştırma “SümeYra KARABULUT” tarafından **gönüllü katılımcılarla** yürütülmektedir. Araştırma sırasında sizden alınacak bilgiler gizli tutulacak ve sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır. Araştırma sürecinde konu ile ilgili her türlü soru ve görüşleriniz için aşağıda iletişim bilgisi bulunan araştırmacıyla görüşebilirsiniz. Bu araştırmaya **katılmama** hakkınız bulunmaktadır. Aynı zamanda çalışmaya katıldıktan sonra çalışmadan **çıkabilirsiniz**. Bu formu onaylamanız, **araştırmaya katılım için onam verdiğiniz** anlamına gelecektir.

Araştırmayla İlgili Bilgiler:

Araştırmanın Amacı: Bu çalışmanın ana amacı İmam hatip ortaokullarında uygulanan sosyal ve kültürel etkinliklerin daha sistemli hale getirilmesi için din öğretimi genel müdürlüğü tarafından geliştirilen kalite takip sisteminin yönetici görüşleri esas alınarak verimliliğinin incelenmesidir. Alt amaçlar olarak ise sistemin uygulanmaya devam edilmesinin uygun olup olmayacağı, İmam hatip ortaokullarında uygulanan kalite takip sisteminin bu okulların amaçlarına hizmet edip etmediğinin ortaya çıkarılmasıdır.

Araştırmanın Nedeni: İmam- hatip okullarıyla alakalı birçok çalışma mevcuttur. Fakat sosyal ve kültürel etkinliklerin bu okullarda bıraktığı etki üzerinde araştırmaya rastlanmaması sebebiyle bu alanda bir saha çalışması yapılmasına ihtiyaç duyulduğu fikrine varılmıştır.

Süresi: 5-6 Ay

Araştırmanın Yürütüleceği Yer: Malatya ili merkezinde bulunan İmam Hatip Ortaokulları

Çalışmaya Katılım Onayı:

Katılmam beklenen çalışmanın amacını, nedenini, katılmam gereken süreyi ve yeri ile ilgili bilgileri okudum ve gönüllü olarak çalışma süresince üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma ile ilgili ayrıntılı açıklamalar sözlü olarak araştırmacı tarafından yapıldı. Bu çalışma ile ilgili faydalar ve riskler ile ilgili bilgilendirildim.

Bu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının (Islak imzası ile)

Adı-Soyadı:

İmzası:

Araştırmacının

Adı-Soyadı: Sümeyra KARABULUT

e-posta:

İmzası:

Ek 2. Araştırmada Kullanılan Görüşme Formu

VERİ TOPLAMA ARACI (YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU)

Merhaba, benim adım Sümeyra KARABULUT. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı Din Eğitimi Bilim Dalında “İmam Hatip Ortaokullarında Yürütölen Kalite Takip Sistemi Uygulamasının Yönetici Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi (MALATYA ÖRNEĞİ)” başlıklı yüksek lisans tez çalışması yürütmekteyim. Kalite Takip Sisteminin uygulanmasında karşılaştığınız sorun ve önerilerinizin neler olduğunu öğrenmek istiyorum. Bu konudaki görüşlerinizi aşağıdaki sorular aracılığıyla paylaşmanızı rica ediyorum.

Demografik bilgileriniz ve görüşleriniz sadece bu araştırma için kullanılacaktır. Bilgileriniz gizli tutulacaktır. Bu bilgileri sadece araştırmacı görecek ve araştırma sonuçları yazıya geçirilirken isim kullanılmayacak, kod verilecektir. Görüşmeyi izin verirseniz ses kayıt cihazı ile kaydetmek istiyorum. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Sümeyra KARABULUT

İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yüksek Lisans Öğrencisi

Kaç yıldır yöneticilik yapıyorsunuz?

Hangi bölümden mezunsunuz?

Eğitim durumunuz nedir?

1- Kısaca mesleki geçmişinizden bahsedebilir misiniz?

2- İmam hatip ortaokulu ve liselerinde uygulanan kalite takip sistemi hakkında neler düşünüyorsunuz?

3- Okulunuzdaki kalite takip sisteminin işleyişi hakkında bilgi verebilir misiniz?

4- Etkinlik yapılan KTS alanları hakkında ne düşünüyorsunuz?

5- Size göre KTS nin olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?

6- KTS nin imam hatip ortaokullarının gelişimine etkisi hakkında neler düşünüyorsunuz?

7- KTS nin değerlendirme sistemi hakkında neler düşünüyorsunuz?

8- KTS'nin diğer okul türlerine de yaygınlaştırılmasını önerir misiniz? Neden

9- KTS'nin daha verimli yürümesi için neler önerirsiniz?

10-Sizin eklemek istediğiniz başka bir şey var mı?

Kıymetli vaktinizi ayırdığınız için teşekkürler...

Ek 3. Etik Kurul Formu

Ek 4. Araştırma İzni

